

Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma



Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma

Käännös: Pimma Åhman

Kansikuva: Oulujärven retkeilyalue, Manamansalo. Kuva: Ari Meriruoko / Metsähallitus.



ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2017

ISSN-L 1796-2943

ISSN (verkkajulkaisu) 1796-2943

ISBN 978-952-295-195-3 (pdf)

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	15.9.2017
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	3.4.2017
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH 4891/2016
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	valtion retkeilyalue, Natura 2000-alue, rantojen suojeleluohjelma-alue		
ALUEEN NIMI	Oulujärvi		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Oulujärven saaret ja rannat F11200104, Oulujärven lintusaaret F11200105		
ALUEYKSIKKÖ	Pohjanmaan luontopalvelut ja Pohjanmaa-Kainuun metsätalous		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2015–2030		
TIIVISTELMÄ	<p>Oulujärven retkeilyalue sijaitsee Vaalan kunnassa Pohjois-Pohjanmaalla. Alueella on ollut matkailutoimintaa jo 1960-luvulta alkaen. Oulujärven retkeilyalue on perustettu vuonna 1993 ulkoilun perusteella. Alueen pinta-ala on 8 030 ha, josta maata 1399 ha. Oulujärven retkeilyaluetta edeltäneelle Manamansalon luonnonhoitometsälle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 1979–1989 ja lähes nykyistä Oulujärven retkeilyaluetta vastaavalle Manamansalon ulkoilualueelle vuosille 1990–2000. Edellinen hoito- ja käyttösuunnitelma tehtiin vuosille 2004–2012.</p> <p>Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelman laadintaa on ohjannut ohjausryhmä, jossa ovat kaikki Pohjanmaan–Kainuun aluejohtajat. Suunnitelman on koostanut eri tulosalueiden henkilöistä muodostettu projektiryhmä. Yhteistyötahojen ja kansalaisten näkemyksiä on kerätty osallistavan suunnittelun paikkatietokyselyllä ja kohdennetulla osallistamisella. Yritykset ja järjestöt kutsuttiin työpaja-tyyliseen tapaamiseen. Suunnitelman pohjana on käytetty perusteellisia inventointeja ja tutkimuksia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kävijätutkimus v. 2012 – kulttuuriperintökohteiden inventointi v. 2014 – luontotyyppi-inventointi v. 2015. <p>Oulujärven retkeilyalueen visio muodostui seuraavaksi: <i>Oulujärven suurjärven ja saarten sekä Manamansalon harjualueiden tasokas virkistys-, kalastus- ja matkailukohde on kansainvälisesti kiinnostava ja verkostoitunut UNESCO:n Geopark alue. Ainutlaatuiset luonnonalueet ja ajanmukaiset palvelut tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia luontomatkailuun sekä luonnossa virkistäytymiseen. Retkeilyaluetta kehitetään asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti yhteistyössä paikallisten toimijoiden kesken.</i></p> <p>Suunnitelman päätökset: Alueen hoitoa ja käyttöä jatketaan nykyisen käytön pohjalta myös tulevan kauden toiminnassa.</p> <ul style="list-style-type: none"> – virkistys- ja matkailukäyttö on pääkäyttömuoto – palveluvarustus on edellisen suunnitelman mukaisesti mitoitettu ja sijoitettu oikein. Luontopalveluiden toiminta on suunnittelukaudella lähinnä olemassa olevien palveluiden ylläpitoa. Ylläpito painottuu entistä enemmän Manamansalon alueelle, saarissa olevia palvelurakenteita vähennetään tai niille etsitään sopimuspohjaista ylläpitäjää. – majoituksen ja ravintolatoiminnan matkailukäyttö keskittyy leirintäalueelle. Majoituskapasiteettia ei ole tulossa lisää, suunnittelukaudella panostetaan rakennusten ylläpitoon. – luonnonhoito, kulttuuriperintökohteiden hoito ja metsien käsittely perustuvat inventoituun tietoon arvokkaista kohteista. – metsien käsittelyn keskeisenä tavoitteena on maisemanhoito, mm. järvinäkymien avaaminen. Metsänkäsittelyä on tulossa Manamansalon ja Kuoston saariin. Metsätaloustoimet Kaarresalon saarella ja Honkisessa ovat myös mahdollisia. – retkeilyalueen metsien käsittelyssä sovelletaan uusia menetelmiä, mm. pienaukkohakkuuta ja erirakenteistavaa hakkuuta. 		
AVAINSANAT	retkeilyalue, Natura 2000 -alue, Oulujärvi, virkistyskäyttö, kalastus, maisemanhoitosuunnitelma		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman ovat kirjoittaneet projektiryhmän jäsenet Ari Meriruoko (vetäjä), Ilkka Immonen, Päivi Tervonen, Sauli Parviainen, Pasi Korhonen, Heikki Väyrynen ja Ari Holappa.		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsoojelelujulkaisuja. Sarja C 154		
ISSN-L ISSN (VERKKOJULKAISU)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-195-3
SIVUMÄÄRÄ	100 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	15.9.2017
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	3.4.2017
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 4891/2016
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	Statens strövområde, Natura 2000-område, strandskyddsområde		
OMRÅDETS NAMN	Ule träsk		
NATURA 2000 -OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Öar och stränder vid Ule träsk FI1200104, Fågelskär i Ule träsk FI1200105		
REGIONENHET	Österbottens naturtjänster och Österbotten-Kajanalands skogsbruk		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Ule träsk strövområde 2015–2030		
SAMMANDRAG	<p>Ule träsk strövområde ligger i Vaala kommun i Norra Österbotten. Det har förekommit turism i området allt sedan 1960-talet. Ule träsk strövområde inrättades år 1993 med stöd av lagen om friluftsliv. Områdets areal är 8 030 ha, varav 1 399 ha består av landområde. Till föregångarna till Ule träsk strövområde, dvs. Manamansalo naturvårdsskog hade utarbetats en skötsel- och användningsplan för åren 1979–1989 och för Manamansalo friluftsområde för åren 1990–2000. Friluftsområdet motsvarade i stor utsträckning det nuvarande strövområdet. Den föregående skötsel- och användningsplanen för strövområdet gällde för åren 2004–2012.</p> <p>Utarbetandet av skötsel- och användningsplanen leddes av en styrgrupp, som bestod av alla regiondirektörer i Österbotten och Kajanaland. Själva planen utarbetades av en projektgrupp som bestod av personer från olika resultatområden. Samarbetsparters och medborgares åsikter samlades in genom deltagande planering, geoinformationenkät och preciserat deltagande. Företag och organisationer inbjöds att delta i möten i workshopstil. Planen grundar sig på noggranna inventeringar och undersökningar.</p> <ul style="list-style-type: none">– besökarundersökning år 2012– inventering av kulturarvsobjekt år 2014– naturtypsinventering år 2015. <p>Visionen för Ule träsk strövområde ser ut så här: <i>Det högklassiga friluftsliv-, fiske- och turistmålet Ule träsk med öar och Manamansalos åsområden är ett internationellt attraktivt UNESCO Geopark-område, som idkar aktivt nätverksarbete. De unika naturområdena och moderna tjänsterna erbjuder fina möjligheter till mångsidig naturturism och rekreation i naturen. Strövområdet utvecklas utgående från kundernas behov och på ett högklassigt sätt i samarbete med lokala aktörer.</i></p> <p>De viktigaste linjedragningarna i planen: Skötseln och användningen av området fortsätter utgående från den nuvarande praxisen även under den kommande perioden.</p> <ul style="list-style-type: none">– rekreation och turism är de huvudsakliga användningssätten.– servicestrukturerna är placerade och dimensionerade rätt i enlighet med den föregående planen. Naturtjänsternas verksamhet under planperioden består huvudsakligen av att man upprätthåller de existerande tjänsterna. Tyngdpunkten för upprätthållandet kommer att ligga på Manamansalo-området, servicestrukturerna på öarna reduceras eller så försöker man hitta avtalsbaserade skötare av dem.– turism som ansluter till logi och restaurangverksamhet koncentreras till campingområdet. Inkvarteringskapaciteten kommer inte att öka, utan under planperioden satsar man på underhållet av byggnaderna.– naturvård, vården av kulturarvsobjekten och skogsbehandlingen baserar sig på fakta från inventeringen av värdefulla objekt.– det centrala målet för skogsbehandlingen är vård av landskapet, bl.a. öppnande av sjövyer. Skog kommer att behandlas på öarna Manamansalo och Kuosto. Skogsbruk kommer eventuellt också att idkas på öarna Kaarresalo och Honkinen.– i behandlingen av skogar i strövområdet tillämpas nya avverkningsmetoder, bl.a. luckhuggning och avverkning som skapar en varierande struktur i skogen.		
NYCKELORD	strövområde, Natura 2000-område, Ule träsk, rekreationsbruk, fiske, landskapsvårdsplan		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Planen har utarbetats av en projektgrupp bestående av Ari Meriruoko (ledare), Ilkka Immonen, Päivi Tervonen, Sauli Parviainen, Pasi Korhonen, Heikki Väyrynen och Ari Holappa		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie C 154		
ISSN-L ISSN (ONLINE)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-195-3
SIDANTAL	100 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen	PRIS	

SISÄLLYS

NYKYTILAN KUVAUS	15
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	15
2 Perustamistarkoitus.....	21
3 Osallistaminen.....	22
4 Vesistöt ja merialueet.....	24
5 Geologia.....	27
6A Natura 2000 -luontotyytit.....	29
6B Kansalliset uhanalaiset luontotyytit (LUTU).....	33
7 Lajisto	35
8 Kulttuuriperintö	36
9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu	40
9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä.....	43
10 Erätalous: nykytila	45
11 Tutkimus.....	47
12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	48
KESKEISET ARVOT JA UHAT.....	50
13 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot.....	50
14 Uhka-analyysi.....	52
TAVOITTEENASETELU.....	54
15 Uhkatekijöiden torjuminen.....	54
16 Kehittämismahdollisuudet	57
17 Visio.....	58
18A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	59
18B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	60
18C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyökkeet	61
TOTEUTUS.....	63
19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet	63
20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet.....	64
21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	65
21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus	66
22 Erätalouden toimenpiteet	69
23A Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	72
23B Metsätalous ja maisemanhoito	75
24 Hallinto	81
25 Rakennuskanta	83
26 Resurssit	84
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	86
27 Ympäristövaikutusten arviointi	86
SEURANTA.....	89
28A Suunnitelman toteutuksen seuranta	89
28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta.....	90
29 LÄHTEET	91

LIITTEET	92
Liite 1 Yksityiset suojelualueet, hoidon ja käytön suunnittelussa huomioitavat kielleyt tai rajoitetut toiminnot ja käyttömuodot	93
Liite 2 Ote maakuntakaavakartasta.....	94
Liite 3 Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit	95
Liite 4 Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit	96
Liite 5 Lausuntokooste	97

YHTEENVETO

Suunnittelualan nimi, sijainti ja pinta-ala

Oulujärven retkeilyalue Vaalan kunnan alueella, 8 030 ha.

I Nykytilan kuvaus

Suunnittelualan yleiskuvaus

Oulujärven retkeilyalue perustettiin 30. joulukuuta 1993 annetulla valtioneuvoston päätöksellä (1556/1993). Oulujärven retkeilyalue sijaitsee Vaalan kunnassa Manamansalon saarella sekä Oulujärven Niskanselän saarella ja vesialueilla. Alueen pinta-ala on 8 030 ha, josta maata on 1 294 ha. Oulujärven alue on ainoa sisävesien retkeilyalue. Matkaa Kajaanista Manamansalon saarelle kertyy noin 80 km ja Oulusta noin 150 km.

Oulujärven retkeilyaluetta edeltäneelle Manamansalon luonnonhoitometsälle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 1979–1989 ja Manamansalon ulkoilualueelle vuosille 1990–2000. Edellinen Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma laadittiin vuosille 2004–2012. Projektin päämääränä tuolloin oli tehdä alueelle ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden periaatteita noudattava hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa sovitetaan yhteen virkistyskäyttö, matkailu, metsien hoito ja käyttö sekä luonnon- ja maisemasuojelu.

Hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnassa on noudatettu ulkoilulain (606/73) 2. luvun mukaisia säännöksiä valtion retkeilyalueista, valtioneuvoston päätöstä Oulujärven retkeilyalueen perustamisesta, retkeilyalueiden hoidon ja käytön periaatteita (Metsähallitus 1987, Laamanen 2001, Hoito- ja käyttösuunnittelun ohje Metsähallitus / Luonnonsuojelu 2003), valtioneuvoston periaatepäätöstä vanhojen metsien suojelusta ja valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta sekä valtakunnallisesta harjunsuojeluohjelmasta, valtioneuvoston päätöstä Suomen Natura 2000 -esityksestä (FI 1200104 ja FI 1200105) sekä luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön periaatteita ja Vaalan kunnan rantakaavoja.

Hoito- ja käyttösuunnitelma on toteutettu Metsähallituksen osallistavan suunnittelun periaatteita noudattaen. Yleisölle annettiin mahdollisuus osallistua suunnitteluun Maptionnaire -osallistavan paikkatietojärjestelmän kautta, muutoin sovellettiin kohdennettua osallistamista. Suunnittelua esiteltiin Vaalan kunnan johdolle ja Rokua Geoparkin edustajille. Lisäksi järjestettiin järjestöille ja yrityksille erillinen työpaja. Suunnitelmaluonnoksesta on pyydetty lausunnot keskeisiltä sidosryhmiltä.

Nykyinen retkeilyalue on ollut normaalia talousmetsää vuoteen 1972, jolloin Metsähallitus perusti alueelle Manamansalon ja Oulujärven luonnonhoitometsät. Alueen virkistys- ja monikäyttöarvot on huomattu aiemmin, sillä Manamansalon saarella on ollut urheilukalastuspaikka ja leirintäalue jo 1960-luvun alussa.

Oulujärven retkeilyalueeseen kuuluu sekä Manamansalon saaren valtion maat että Oulujärven länsiosan, Niskanselän saaria ja vesialueita. Oulujärvi on Suomen neljänneksi suurin järvi. Muihin Suomen suurjärviin verrattuna Oulujärvellä on pitkät selät ja vähän saaria, järvi on myös matala. Tunnusomaista ovat matalat hiekkarannat, alueen muina erikoispiirteinä ovat jäkälikkökankaat. Oulujärvi on säännöstelty vuodesta 1951 lähtien.

Vesialueet hallitsevat 4/5 retkeilyalueen pinta-alasta (7 829 ha). Vesiala muodostuu Manamansalon saaren pienistä lammista sekä Oulujärven Niskanselän valtion vesialueista. Vaikka Oulujärvi on säännöstelty, se on olemukseltaan erämainen. Manamansalon lammet ovat syviä ja kirkasvetisiä. Metsähallituksen hallinnassa oleva, n. 31 500 hehtaarin yleisvesialue Niskan- ja Ärjänselällä ei kuulu retkeilyalueeseen eikä tähän hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

Oulujärvi tarjoaa mahdollisuudet monipuoliseen vesillä liikkumiseen. Retkeilyalueen saarin on rakennettu levähdyspaikkoja, laitureita ja satamia ja helpottamaan alueella veneilyä.

Natura 2000 -luonnonsuojelualueverkostoon kuuluu Oulujärvellä kaksi kohdetta:

FI1200104 *Oulujärven saaret ja ranta*-alueet (SCI-alue) kuuluu Natura-verkostoon luontodirektiivin perusteella. Alueeseen kuuluvat Oulujärven saaret ja ranta-alueet, joka käsittää Oulujärven retkeilyalueesta kaksi pohjoisinta osaa (Honkisen ja Kuoston-Kaarresalon alueet) sekä Ykspiston ja Enonlahden Rakolanniemen alueet. Lisäksi alueeseen kuuluu Ärjänselältä yksityisomisteinen Ärjäsaari.

FI1200105 *Oulujärven lintusaaret* (SPA-alue) kuuluu Natura-verkostoon lintudirektiivin perusteella. Alueeseen kuuluu Oulujärven lintuluotoja Niskanselältä ja Ärjänselältä. Oulujärven retkeilyalueesta alueeseen kuuluu vain Kaarresalon lounaispuolella oleva Purjekari.

Retkeilyalueen osalta Natura-alue toteutetaan ulkoilulain nojalla.

Manamansalon saari ei kuulu Natura-ohjelmaan.

Natura 2000 -ohjelmassa todetaan, että ”ulkoilulain nojalla perustettujen valtion retkeilyalueiden luonnonarvojen suojelutavoitteet on turvattu riittävästi valtioneuvoston päätöksillä alueiden perustamisesta sekä niiden hoito- ja käyttösuunnitelmilla.”

Natura 2000 -ohjelmassa Oulujärven aluetta kuvataan seuraavasti:

”Luonnonlaatu on omaleimainen suurjärvi, jolla on jossain määrin yhtäläisyyksiä Perämeren luonnon kanssa. Saaristolouonnossa on säilynyt huomattavia luonnonsuojelullisia arvoja, mm. suurten saarten luonnontilaisen kaltaiset vanhat metsät sekä harjusaarten omaleimaiset piirteet. Oulujärven luodot ovat arvokkaita linnuston, erityisesti lokkilintujen ja kahlaajien pesimäpaikkoja. Linnustoon kuuluu myös mereisiä ympäristöjä suosivia lajeja kuten karikukko, jonka sisämaapesinnät ovat harvinaisia.”

Oulujärvi on merkittävä linnustonsuojelukohde, linnusto jakaantuu karkeasti kolmeen ekologiseen ryhmään. Kalatiira, lapintiira ja räyskä edustavat luodoilla ja kareilla pesivää, osin mereistäkin vesilinnustoa. Laulujoutsen ja kuikka ovat tyypillisiä sisävesien rauhallista pesimäympäristöä vaativia lajeja, jotka kuitenkin viihtyvät monenlaisissa vesistöissä. Muut ovat lähinnä vanhojen metsien lajeja, suokukko nimensä mukaisesti avosoiden kahlaaja.

Direktiivilinnuston lisäksi retkeilyalueella on merkitystä mm. seuraavien uhanalaisten tai harvinaisten lintujen pesimäalueena:

- kaakkuri (Kaaresjärvi, pesii ehkä Manamansalon lammilla)
- tuulihaukka
- nuolihaukka (harvinaisen voimakas kanta rantametsissä)
- karikukko, punajalkaviklo, tylli, meriharakka (mereisiä lajeja, pääosin yksityismaan luodoilla).

Harjujensuojeluohjelma

Manamansalooa koskee valtakunnallinen harjujensuojeluohjelma (valtioneuvoston päätös 3.5.1984), jonka ensisijainen tavoite on säilyttää alueen geologiset, geomorfologiset ja maisemalliset piirteet.

Rantojensuojeluohjelma

Retkeilyalueen rannat ja saaret kuuluvat valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan kohteena Oulujärven saaristot. Ohjelman tarkoitus on rakentamattomien rantojen suojelu maiseman ja virkistyskäytön takia. Rantojensuojelusta on tehty valtioneuvoston periaatepäätös 20.12.1990. Asiaa valmistellut työryhmä esitti, että rantojensuojeluohjelman tavoitteet suunnitellaan retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Virkistyskäyttö

Retkeilyalueen virkistyskäyttö jakaantuu kahteen pääryhmään, Manamansalon leirintäalueen lomailukäyttöön ja saaristossa tapahtuvaan veneilyyn. Pääosa kävijöistä saapuu autolla leirintäalueelle ja oleskelee alueen lähialueella, mm. uimarannalla. Vesialueella ja saarissa liikkuu pääasiassa aktiiviveneilijöitä omilla veneillään, usein tähän liittyy myös kalastusta. Oulujärven Niskaselkä on suuri, avoin vesistö ja siellä liikkuminen edellyttää hyvää kalustoa ja veneilytaitoja.

Manamansalossa sijaitseva Metsähallituksen Manamansalon leirintäalue on viiden tähden leirintäalue. Metsähallituksen Laatumaa vuokraa aluetta ja rakennuksia yrittäjälle. Alueella on 19 lomamökkiä. Sähköistettyjä matkailujoneuvopaikkoja on 140 kpl ja sähköttömiä 60 paikkaa, joita myös telttailijat voivat käyttää. Lisäksi on vastaanottotilat, jossa on myös ravintola, sekä kaksi saunaa ja huoltorakennuksia. Teeriniemen kärjessä on 12-paikkainen vierasvenesatama. Yöpymisvuorokausia on noin 30 000 vuodessa.

Kulttuuriperintö

Esinelöytöjen perusteella Manamansalon saarella on ollut asutusta jo varhaiskivikaudella. Lappalaiset asuttivat saarta rautakaudella. Manamansalon saaren pohjoispää on viimeisimpiä lappalaisten asuinsijoja. Muistoksi on jäänyt lappalaisperäisiä paikannimiä, muun muassa Kuostonsaari. Nykyisen kiinteän asutuksen juuret ovat 1500-luvun Oulujärven erämaa-alueiden asuttamisessa. Vuoden 1605 veroluettelossa Manamansalo oli jo Oulujärven seudun keskeisimpiä asuttuja kohteita.

Ennen maaliikenteen kehittymistä Oulujärvi on ollut Kainuun maakunnan eri osia yhdistävä kulkuväylä, kuin myös vesireitti osana Pohjanlahden, Jäämeren, Vienanmeren ja Laatokan kulkuverkostoa. Oulujärvi oli merkittävässä asemassa myös tervanpolton ja uiton kukoistuskaudella. Manamansalon saari sijaitsi vesireittien varrella. Vesiliikenne on merkittävä osa saaren historiaa. Saaren talous on perustunut pitkään kalastukseen ja siihen liittyviin luontaistalouksiin, karjanhoitoon ja maanviljelykseen. Säännöllinen laivaliikenne Oulujärvellä alkoi vuonna 1870 ja Manamansalon saari oli yksi laivaliikenteen etappipaikoista. Ensimmäinen kapulalossi saareen tuli 1950-luvulla. Saariin oli ollut lossiliikenne sekä Kaivannonsalmen että Alassalmen kautta. Alassalmen lossi toimii edelleen kesäisin. Kaivannonsalmeen valmistui silta vuonna 1984.

Tervanpoltto Manamansalossa oli yleistä 1800-luvulla. Jälkiä tervataloudesta on Manamansalon lisäksi myös Kuoston saarella. Kainuun tervareitit Ouluun kulkivat Oulujärven kautta Oulujoelle Vaalan kurkun kautta. Tervanpoltton loputtua saaren metsämaata on hyödynnetty 1920-luvulta alkaen jäkälännoston avulla. Saaren metsävarantoja on hyödynnetty myös tukkipuun myynnissä.

Erätalous

Retkeilyalueella erityisesti kalastus on merkittävä aktiviteetti. Kävijätutkimuksen (2012) mukaan kyselyyn vastanneista 38 % harrasti kalastusta. Kalastusta harjoitetaan Manamansalon saarella sijaitsevassa virkistyskalastuskohteessa ja Oulujärvellä. Oulujärvessä sijaitsevat vesialueet ovat merkittäviä myös ammattikalastuksen kannalta.

Oulujärvi ja Manamansalo kuuluvat metsästyslain 8 §:n alueeseen, jossa paikallisilla on metsästyslain 8 §:n mukainen vapaa metsästysoikeus. Lisäksi alue kuuluu Metsähallituksen pienriistan metsästysalueisiin. Alue ei ole erityisen suosittu pienriistan metsästysalue johtuen vaikeista kulkuyhteyksistä ja heikohkoista riistakannoista.

Metsätalous

Metsätaloustoimenpiteitä on toteutettu Oulujärven retkeilyalueella edellisessä hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyillä periaatteilla vuosina 2003–2012 seuraavasti: ensiharvennusta 77,0 ha, muuta harvennusta 110,0 ha, ylispuiden poistoa 42,6 ha, poimintahakkuuta 5,7 ha, pienaukkohakkuuta 6,4 ha, tuulenkaatoja kerätty 126,4 ha ja erirakenteisen metsän hakkuuta 11,9 ha. Taimikonhoitoa on tehty 67,2 ha. Maisemanhoitoraivausta on tehty 115,1 ha. Sen tarkoitus on ollut lähinnä avata näkymiä vesistöihin.

Perustamispäätöksen mukaisesti retkeilyalueella on soiden ojittaminen kielletty. Muu kuin retkeilyalueen ja sen metsien tarkoituksenmukaisen hoidon ja käytön kannalta tarpeellinen rakentaminen, maa-ainesten ottaminen ja teiden rakentaminen on kielletty.

II Keskeiset arvot ja uhat

Oulujärven retkeilyalueen keskeisimmiksi arvoiksi määriteltiin luonnon virkistys- ja elinkeinokäyttö, matkailun yritystoiminta, maisema, muinaismuisto- ja rakennusperintökohteet, erätalous (metsästys ja kalastus, erityisesti kalastus), luontodirektiivin luontotyyppit ja uhanalaiset eläin- ja kasvilajit ja metsätalous.

Keskeisiin arvoihin kohdistuvat uhkatekijät kirjattiin suunnitelmaan. Boreaalisiin luonnonmetsiin kohdistuvaksi uhkaksi arvioitiin aiempi metsätalous, minkä johdosta luontotyypin edustavuus on heikentynyt ja määrä pienentynyt. Muita "ei merkittäviä" uhkia tunnistettiin: Metsätalouden vaikutukset harjumetsiin, lajistoon ja maisemaan; resurssien puute voi näkyä palvelurakenteiden hoitamattomuutena, kohteiden huonona kuntona, ympäristön siisteyden puutteena, maaston kulumisena ja puutteellisena markkinointina. Kalan istutukset voivat aiheuttaa kalatautien leviämistä ja perinnöllisen aineksen sekoittumista.

III Tavoitteenasettelu

Suunnitelman päämäärät

Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö, matkailun yritystoiminta:

Tärkein vetovoimatekijä eli kauniit maisemat ja luonnon kokemisen mahdollisuus säilyvät. Tavoitteena on, että Oulujärven retkeilyalue säilyy vetovoimaisena käyntikohteena ja paikkana tarjota matkailupalveluja. Suunnitelman toimenpiteillä huolehditaan siitä, että kauniit harju-vesistömaisemat ovat tulevaisuudessakin kävijöiden nautittavissa. Yhtä lailla Metsähallitus alueen hoitajana pitää huolta riittävistä huollon ja ylläpidon resursseista, toisaalta palvelurakenteiden määrä ja laatu mitoitetaan oikein. Alueelle sijoituvia uusia luontoaktiviteetteja ohjataan sopimuksin kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaisesti kuten muutakin matkailun yritystoimintaa. Yhteistyötä yrittäjien ja heidän yhdistyksensä/yhdistystensä välillä kehitetään entistä tiiviimmäksi. Samalla Teeriniemen leirintäalueen roolia "Oulujärven retkeilyalueen porttina" kehitetään yhteistyössä yrittäjän ja muiden matkailuyrittäjien kesken. Leirintäalue toimii jatkossa opastuskeskuksen tavoin, sieltä saa aluetta koskevaa tietoa sekä opastusmateriaalia. Leirintäalueen ja retkeilyalueen välistä symbioosia tiivistetään myös internetsivustoilla (Teeriniemi/Luontoon.fi). Markkinoinnilla ja viestinnällä tuetaan Oulujärven profiilia ja vahvistetaan sen vetovoimaa luontoaktiviteettikohteena. Metsähallitus huolehtii retkeilyalueesta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyön ansiosta matkailukäytön tuottamat paikallistaloudelliset vaikutukset ja retkeilyalueen kävijöilleen tuottamat terveyshyödyt kasvavat.

Luonnonsuojelu:

Luonnoltaan arvokkaiden luonnonmetsien pinta-ala säilyy ja niiden edustavuus paranee. Hyvällä metsätalouden toimenpidesuunnittelulla ehkäistään eheän luonnonmetsämaiseman pirstoutumista ja turvataan lajiesiintymien elinvoimaisuus. Harjumetsien luontotyyppiä käsitellään siten, että Natura-ohjelman tarkoittamat luonto-

arvot eivät vaarannu. Pitkällä tähtäimellä tavoitteena on harjumetsien luonnontilaisuuden lisääntyminen. Lajeille soveliaiden luonnonmetsien pinta-ala säilyy ja lisääntyy. Elinympäristöjen laatu kohenee pitkällä aikajännteellä, koska lahopuujatkumo parantuu luonnonprosessien myötä.

Kulttuuriperintö:

Aluetta hoidetaan alueen kulttuuri- ja maisema-arvot säilyttäen. Retkeilyreittien varsilla olevia, kaikkein kiintoisimpia kulttuurikohteita hoidetaan esittelykohteina.

Erätalous:

Tavoitteena on alueen kalastuksellisen vetovoimaisuuden säilyminen. Luontaiset ja istutuksin tuetut kalakannat säilyvät elinvoimaisina ja kalastuksellisesti kiinnostavina.

Metsätalous:

Alueella harjoitetaan kestäväää, retkeilyalueen luonteeseen soveltuvaa metsätaloutta. Metsätalouden toimenpiteillä hoidetaan ja ylläpidetään alueen maisemaa retkeilyn ja matkailun kannalta vetovoimaisena.

Suunnittelualueen visio

Oulujärven suurjärven ja saarten sekä Manamansalon harjualueiden tasokas virkistys-, kalastus- ja matkailukohde on kansainvälisesti kiinnostava ja verkostoitunut UNESCO:n Geopark alue. Ainutlaatuiset luonnonalueet ja ajanmukaiset palvelut tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia luontomatkailuun sekä luonnossa virkistäytymiseen. Retkeilyaluetta kehitetään asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti yhteistyössä paikallisten toimijoiden kesken.

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Retkeilyalueen Manamansalon osa-alue ja Kuostonsaari yhdessä muodostavat retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeen. Lähes kaikki suunnittelualueen palveluvarustus sijaitsee tällä vyöhykkeellä, samoin virkistyskalastuskohteet. Manamansalon osa-alue on helposti saavutettavissa, joten pääosa kävijöistä vierailee ainoastaan siellä. Uudet aktiviteetit ohjataan mahdollisuuksien mukaan matkailu- ja virkistysvyöhykkeelle. Retkeilyalueen saaret on määritelty syrjävyöhykkeeksi, koska siellä on suhteellisen vähän kävijöitä ja toisaalta saarissa sijaitsevien palvelukohteiden ylläpito on hankalaa ja kallista. Saariin pääsee vain veneellä tai talvisin hiihtäen ja moottorikelkalla.

IV Toteutus ja toimenpiteet

Retkeilyalueen virkistyskäytön rakenteiden volyyymi mitoitetaan käyttöä vastaavaksi, käytännössä tämä tarkoittaa eräiden vähiten käytettyjen levähdyspaikkojen purkamista Manamansalon alueelta ja saarista. Kohteet puretaan, ellei niille löydetä vaihtoehtoisia kustannustehokassa ylläpitotapaa.

Metsätaloustoimenpiteitä tehdään ainakin Manamansalossa ja Kuostonsaarella. Metsien käsittely on mahdollista myös Kaarresalossa ja Honkisessa. Käsittelyn tavoitteena on metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen. Käsittely tapahtuu virkistys-, ulkoilu- ja maisema-arvot sekä alueen muut erityispiirteet korostetusti huomioon ottaen. Maisemia avataan virkistys- ja ulkoilukäytön tarpeista lähtien tarvittaessa myös rantapuustoa poistaen.

Metsätalouden toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan niin, että Natura-alueiden tavoitteiden toteutus turvataan.

V Ympäristövaikutusten arviointi

Tarkentavan luontotyyppi-inventoinnin tuloksena Natura-alueen boreaalisten luonnonmetsien määrä on tarkentunut. Luonnonmetsien edustavuus paranee luonnollisen kehityksen myötä. Harjumetsät ovat metsätalousalueilla, niiden Natura-ohjelman tarkoittama luonne ja ominaispiirteet säilytetään metsätaloustoimien yhteydessä. Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat positiivisia: alue tarjoaa monipuolisemmat mahdollisuudet virkistäytymiseen. Retkeilypalveluita pyritään kehittämään kysynnän mukaan, ja kulttuuriperintöä tuodaan esille alueen opastuksessa ja viestinnässä. Alueen maisema- ja virkistysarvot otetaan entistä tarkemmin huomioon metsätalouden toimenpiteissä. Alueen kehittämisen myötä taloudelliset vaikutukset ovat positiivisia: kävijämäärä voi nousta uusien aktiviteettien myötä, lisääntyvän yhteistyön kautta ja markkinoinnin tehostamisella.

VI Suunnitelman seuranta

Ohjausryhmä hyväksyi suunnitelman 20.12.2016 ja se on vahvistettu Metsähallituksen johtoryhmässä 3.4.2017.

Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen ja vaikuttavuuden seuranta yhdistetään Oulujärven saaret ja ranta-alueet Natura-alueiden tilanseurantaan (NATA).

Seurantoja tehdään joidenkin mittarien osalta vuosittain. Laajemmin seuranta käydään läpi noin viiden vuoden välein.

Suunnitelmassa kuvattujen toimenpiteiden seurannan kohteita ovat mm. lajistoesiintymät, rakennetut tai kunnostetut kohteet ja reitit, maaston kuluminen, kävijäytyvyisyys, käyntimäärät, opastusaineistot, luontomatkailuyhteistyö, käyttöoikeudet ja kehittämishankkeet. Metsätalouden toimenpiteitä seurataan toteutuneina hehtaareina sekä puunkorjuun ympäristöseurannoilla.

Suunnitelman vaikuttavuutta eli päämäärien toteutumista arvioidaan säännöllisesti.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen ja hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

I NYKYTILAN KUVAUS		IV TOTEUTUS	VI SEURANTA
1. Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	11. Tutkimus 12. Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	19. Luonnonsuojelun ja hoidon toimenpiteet	28A ja B. Suunnitelman vaikuttavuuden ja toteutuksen seuranta
2. Perustamistarkoitus	II KESKEISET ARVOT JA UHAT	20. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet	VII LÄHTEET
3. Osallistaminen	13. Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot	21A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailun toimenpiteet	29. Lähteet
4. Vesistöt ja merialueet	14. Uhka-analyysi	21B. Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus	VIII LIITTEET
5. Geologia	III TAVOITTEENASETELU	22. Erätalouden toimenpiteet	Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto
6A. Natura 2000 -luontotyytit	15. Uhkatekijöiden torjuminen	23. Muu luonnonvarojen ja alueiden käyttö: toimenpiteet	Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta
6B. Uhanalaisuusarvioinnin mukaiset luontotyytit (LUTU)	16. Kehittämismahdollisuudet	24. Hallinto	Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit
7. Lajisto	17. Visio	25. Rakennuskanta	Liite 4. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit
8. Kulttuuriperintö	18A. Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	26. Resurssit	Liite 5. Luonnos suunnittelualueen tai sen osan järjestys-säännöksi
9A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu	18B. Syrjävyöhyke	V YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	Liite 6. Lausunntokooste
9B. Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	18C. Rajoitus- ja luonnonarvovyöhyke	27. Ympäristövaikutusten arviointi	Liite 7. Kuvaliite.
10. Erätalous			

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/>	Kuvat 1, 2 ja 3
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaiden kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle.			
Suunnittelualueen nimi	Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma	Pinta-ala (ha)	8 030	
		Josta vesialuetta (ha)	6 736	
Maakunta	Pohjois-Pohjanmaa	Kunta	Vaala	

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Alueen kokonaispinta-ala (ha)	Tyyppi ¹	Toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
Oulujärven saaret ja rannat	FI 1200104	6 317	SCI	ulkoilulaki ja vesilaki (Ärjän saari ja Kuoston saaren yksityismaat luonnonsuojelulain nojalla)	Retkeilyalue, ei Ärjän saarta eikä Kuoston YSA-alueita.
Oulujärven lintusaaret	FI1200105	1 246	SPA	Luonnonsuojelulaki	2% (Purjekari)

Suunnittelualueen maankäyttö

Perustetut suojelualueet	Valtionmaiden suojelualueet	Päämaan-käyttö-luokka	Suojelualuetyyppi	Perustamisajan-kohta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
	Yksityiset suojelualueet (YSA)			Kpl	Pinta-ala (ha)	Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä 3.
	Yksityiset suojelualueet yksityismailla					
	Valtion yksityiset suojelualueet					
	Yksityiset suojelualueet, jotka sijoittuvat sekä yksityis- että valtion maille					

¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin nojalla muodostettavat erityiset suojelualueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojelutoimien alue.

Suojeluun varatut valtion alueet	Tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Rantojensuojeluohjelma	211	1	4 130	Toteutunut ulkoilulain nojalla valtion retkeilyalueena.
	Harjunsuojeluohjelma	312	1	930	
Muut suunnittelualueeseen kuuluvat kohteet	Nimi, tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Oulujärven retkeilyalue, valtion retkeilyalue	312	1	8 030	Perustettu vuonna 1993.

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
Alue	Tyyppi	Lisätietoja
Saamelaisten kotiseutualueet		
Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella		Lisätietoja
<input type="checkbox"/> Osittain	<input type="checkbox"/> Kokonaan	

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Kainuun maakuntakaava	Kainuun maakuntavaltuusto 7.5.2007, vahvistettu 29.4.2009	Oulujärven retkeilyalue	VR-alueita koskeva suunnittelumääräys: "Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen virkistyskäytön kehittämiseen sekä luonnon ja ympäristöarvojen säilymiseen. Alueen toteuttaminen ei saa vaarantaa alueella sijaitsevan tai siihen rajoittuvan Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 §:n mukaisesti alueellisen (ympäristökeskuksen) ELY-keskuksen lausunto" Rakentamismääräys: "Alueelle saa rakentaa yleisiä virkistyskäyttöä varten tarkoitettuja rakennuksia. Valtion retkeilyalueelle sallitaan niiden yleisen virkistystoiminnan kannalta tarpeellinen rakentaminen".
Metsähallituksen suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Kainuun luonnonvarasuunnitelma	2015	Oulujärven retkeilyalue	Valtion retkeilyalue, Natura-alue, luontokohteena tai maiseman kannalta tärkeänä alueena, matkailun painopistealue,
Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2004-2014	28.9.2004	Oulujärven retkeilyalue	Alueen monipuolinen matkailu- ja virkistyskäyttö sekä metsien käyttö ovat sopusoinnussa luonnon monimuotoisuuden kehittämisen ja maisemansuojelun kanssa
Kytkeytyneisyystarkastelu			
Osa kansainvälistä Geopark-verkostoa yhdessä Rokuan kansallispuiston kanssa, valtakunnallisesti tunnettu retkeily-, ulkoilu- ja lomailukohde			

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen

Edellisessä suunnitelmassa Oulujärven retkeilyalueen tavoitela vuodelle 2012 muodostui seuraavaksi: *"Retkeilyalue on edustava näyte suurjärven erämaisesta saaristoluonnosta. Alueen omaleimaisuutta ovat linnustollisesti arvokkaat luodot, harjusaaret ja saarten vanhat metsät. Alueen monipuolinen matkailu- ja virkistyskäyttö sekä metsien käyttö ovat sopusoinnussa luonnon monimuotoisuuden kehittämisen ja maisemansuojelun kanssa. Retkeilyalueesta on kehittynyt yksi Oulujärven matkailun vetovoima-alueita.*

Suunnitelman päätöksiksi v. 2004 esitettiin seuraavia strategioita:

Alueen hoitoa ja käyttöä jatketaan nykyisen käytön pohjalta myös tulevan kauden toiminnassa

- *virkistys- ja matkailukäyttö on pääkäyttömuoto*
- *palveluvarustus on edellisen suunnitelman mukaisesti mitoitettu ja sijoitettu oikein, lähinnä Manamansalon saarelle; tulevalla kaudella on lähinnä kunnostustöitä ja opastuksen kehittämistä*
- *majoituksen ja ravintolatoiminnan matkailukäyttö keskittyy leirintäalueelle, jossa majoituskapasiteettia lisätään (yöpymisvuorokausia kertynee tulevallakin kaudella vajaa 30 000 kpl/vuosi); ohjelmapalveluja kehitetään koko retkeilyalueelle*
- *matkailu- ja retkeilymetsiin soveltuvaa metsänkäsittelyä on suunniteltu Manamansalon ja Kuoston saarille, tulevalla kaudella yhteensä 250 ha harvennushakkuita*

Suunnitelmaan kirjatulla toimilla ei arvioitu olevan haitallisia ympäristövaikutuksia: *"Tulevan kauden toimenpiteillä ei ole haitallisia vaikutuksia suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin tälle suunnitelmalle tehdyn Natura-arvioinnin mukaan."*

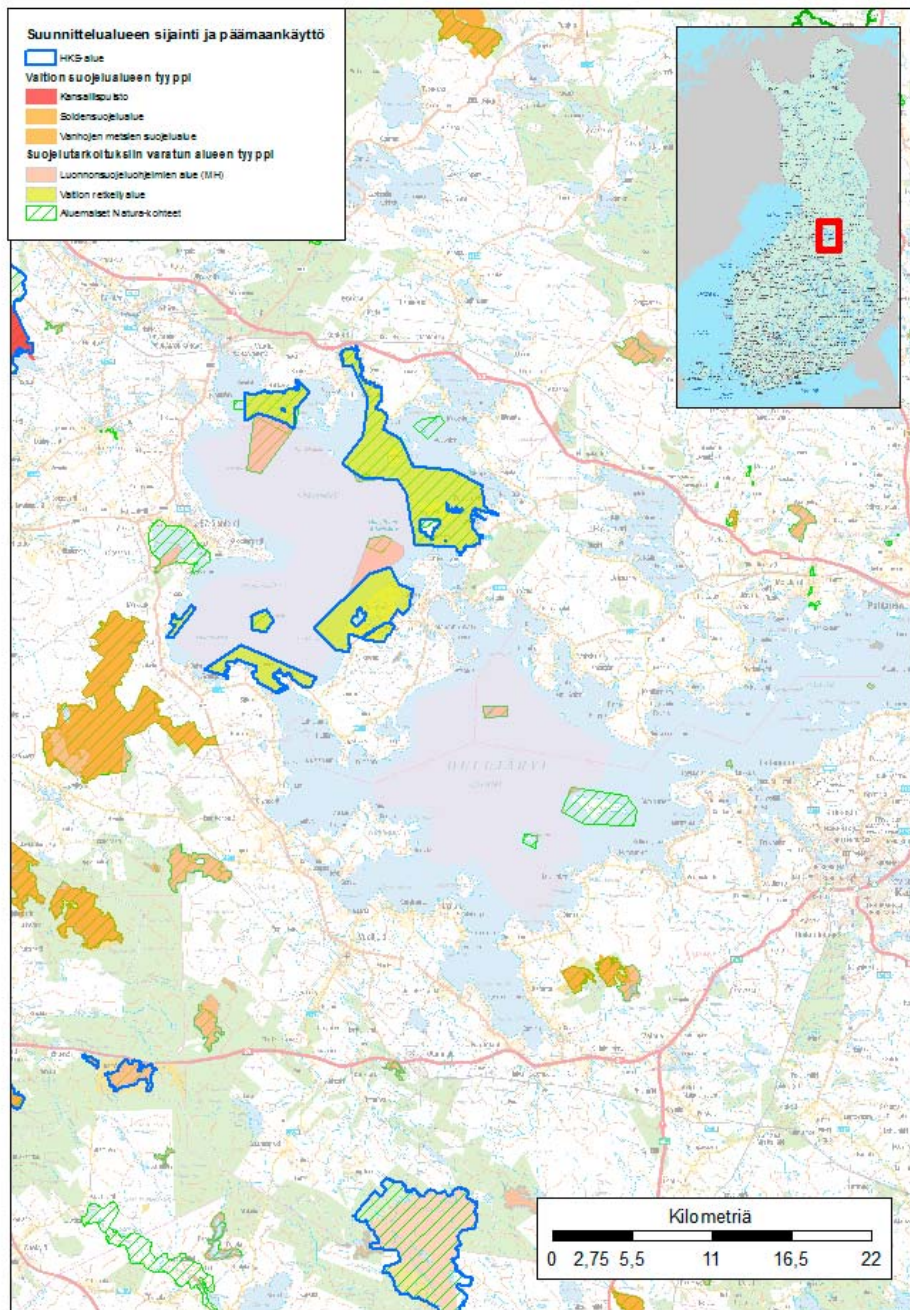
Suunnittelujaksolla alueen matkailu- ja virkistyskäyttö on edelleen keskittynyt Manamansalon alueelle, huomattava pääosa alueella kävijöistä vierailee vain leirintäalueella ja lähiympäristössä. Saarissa olevien palvelurakenteiden käyttö on varsin vähäistä ja joidenkin havaintojen mukaan veneily on jopa vähentynyt viime vuosina. Mainitsemisen arvoisena järviaktiiviteettina alueella melonta, alueella toimii järjestäytynyt melontaseura. Retkeilyn palvelurakenteita on ylläpidetty entisellä tasolla, uusinvestointeja ei ole tehty. Kuostonsaaren Säipän laituri jouduttiin poistamaan. Kuostonsaaressa ja Manamansalolla tehtiin metsänhoitotoimenpiteitä suunnitelmassa esitetyn mukaisesti.

Suunnittelualueen yleiskuvaus

Nykyinen retkeilyalue on ollut talousmetsää vuoteen 1972, jolloin Metsähallitus perusti alueelle Manamansalon ja Oulujärven luonnonhoitometsät. Alueen virkistys- ja monikäyttöarvot on huomattu aiemmin, sillä Manamansalon saareissa on ollut urheilukalastuspaikka ja leirintäalue jo 1960-luvun alussa.

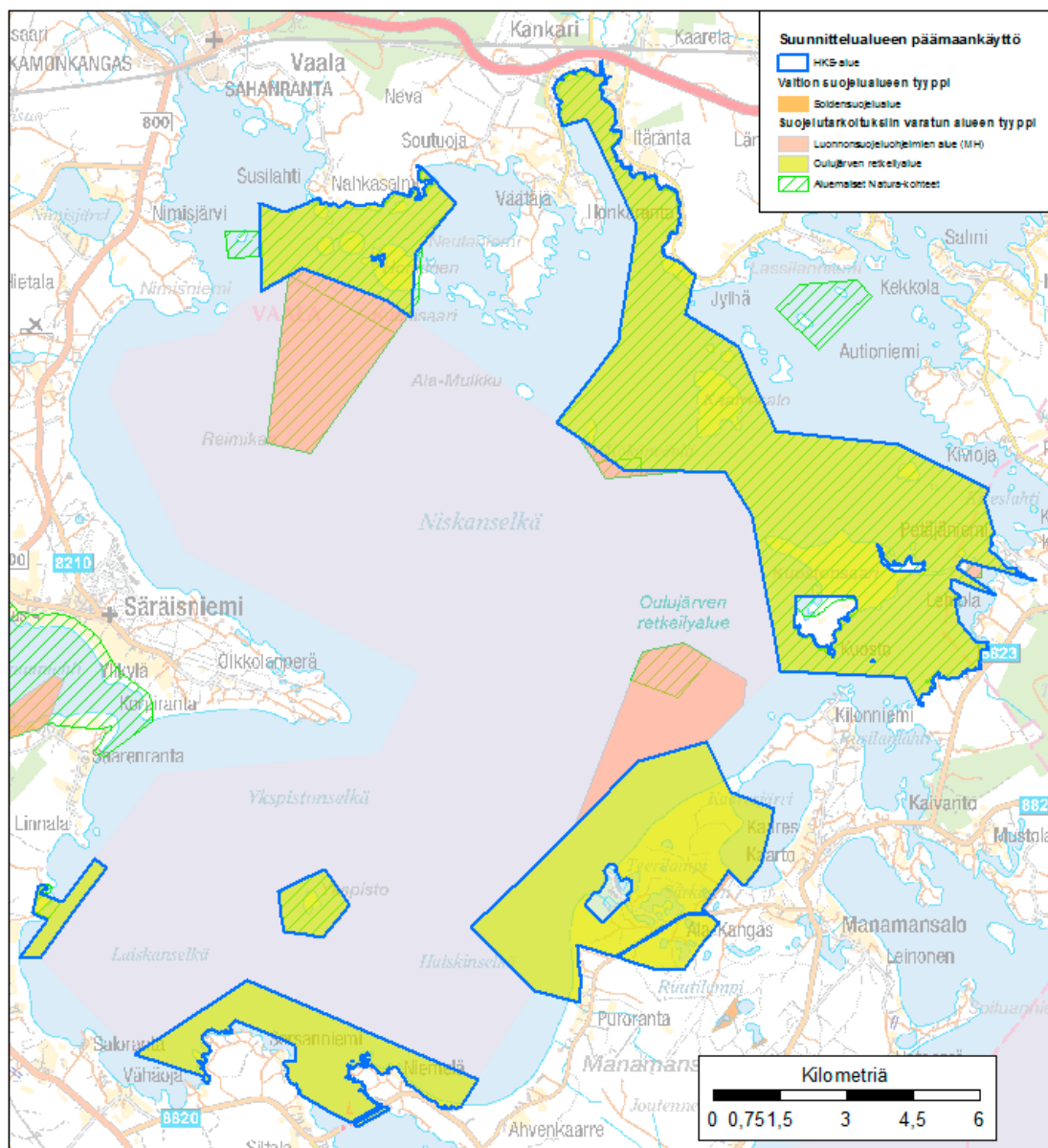
Oulujärven retkeilyalueeseen kuuluvat sekä Manamansalon saaren valtion maat että Oulujärven länsiosan, Niskanselän saaria ja vesialueita. Oulujärvi on Suomen neljänneksi suurin järvi. Muihin Suomen suurjärviin verrattuna Oulujärvellä on pitkät selät ja vähän saaria, järvi on myös matala. Tunnusomaista ovat matalat hiekkarannat. Järvi on säännöstelty vuodesta 1951 lähtien. Muina erikoispiirteinä ovat jäkälökkökankaat sekä soiden vähäisyys.

Vesialueet hallitsevat 4/5 retkeilyalueen pinta-alasta (7 829 ha). Vesiala muodostuu Manamansalon saaren pienistä lammista sekä Oulujärven Niskanselän valtion vesialueista. Vaikka Oulujärvi on säännöstelty, se on olemukseltaan erämainen. Luonoltaan omaleimainen suurjärvi, jolla on jossain määrin yhtäläisyyksiä Perämeren luonnon kanssa. Saaristoluonnossa on säilynyt huomattavia luonnonsuojelullisia arvoja, mm. suurten saarten luonnontilaisen kaltaiset vanhat metsät sekä harjusaarten omaleimaiset piirteet. Oulujärven luodot ovat arvokkaita linnuston, erityisesti lokkilintujen ja kahlaajien pesimäpaikkoja. Linnustoon kuuluu myös mereisiä ympäristöjä suosivia lajeja kuten karikukko, jonka sisämaapesinnät ovat harvinaisia. Manamansalon lammet ovat syviä ja kirkasvetisiä.



Kuva 1. Alueen sijainti ja suunnittelu-
alue.

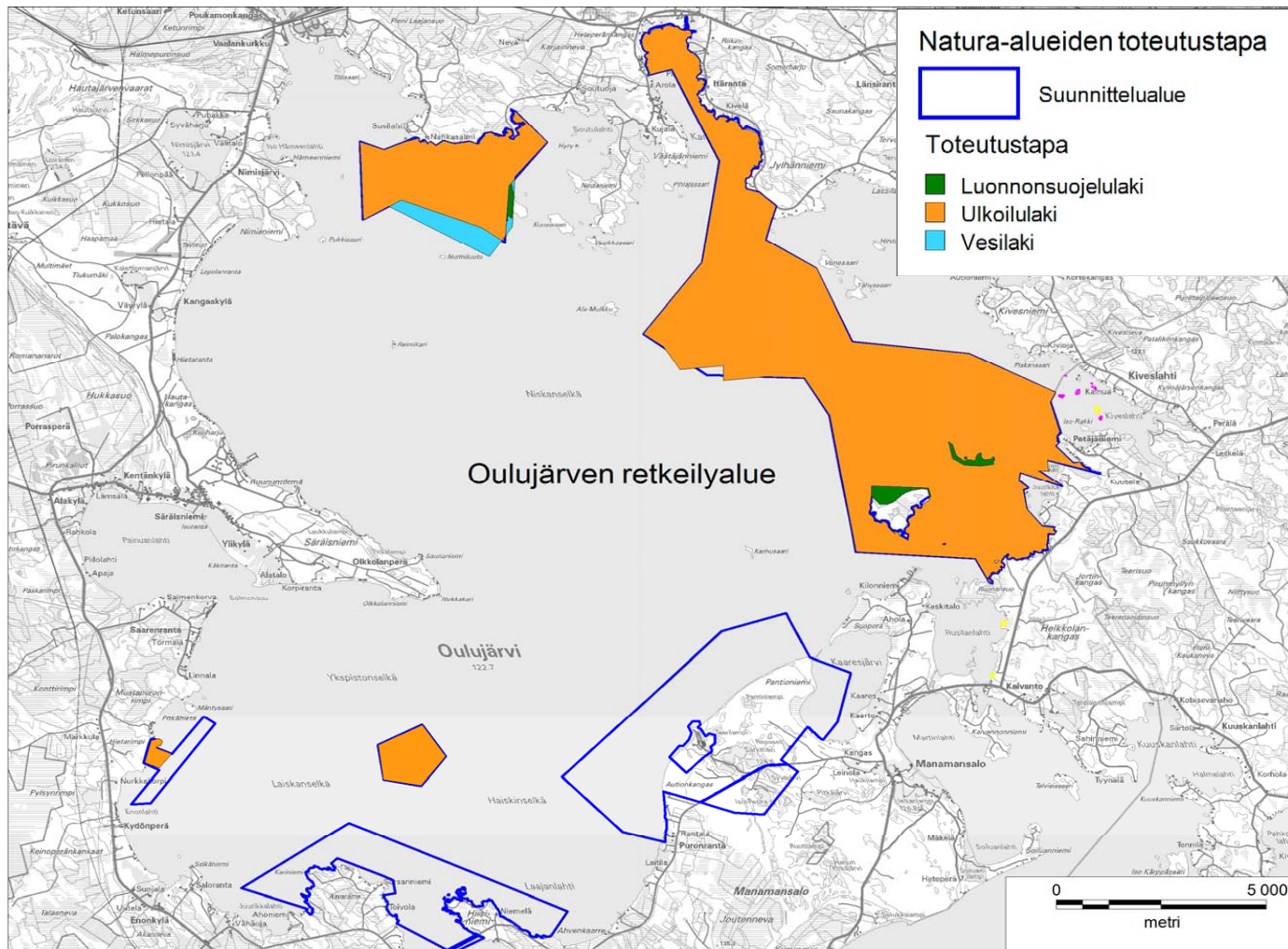
© Metsähallitus 2017, © Suomen ympä-
ristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy,
Lupa L5293



Kuva 2. Suunnittelualueen päämaankäyttöluokat

© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttokeskus Oy, Lupa L5293

Kuva 2



Kuva 3. Natura 2000 -toteutustavat.
 © Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293

2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualueita koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissääöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääluku II). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojeluohjelmassa. Suojelualueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältyy mm. kosteikkojen suojelua koskevaan Ramsarin sopimukseen.	
Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Oulujärven saaristot	RSO110107 rantojensuojeluohjelma Valtioneuvoston periaatepäätös 20.12.1990	Rantojensuojeluohjelman toteuttaminen.
Oulujärven saaret ja ranta-alueet	Natura 2000	F11200104 (SCI-alue) kuuluu Natura-verkostoon luontodirektiivin perusteella. Perusteena luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suojelu, toteutus ulkoilulain nojalla.
Oulujärven lintusaaret	Natura 2000	F11200105 (SPA-alue) kuuluu Natura-verkostoon lintudirektiivin perusteella (Retkeilyalueella vain Purjekari)
Yhteenveto		
Suunnittelualueen Natura-alueiden toteutustapana on ulkoilu- ja vesilaki. Retkeilyalueen päätarkoitus on ulkoilulain mukainen retkeily- ja virkistyskäyttö.		

3 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.	
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot	Nimetty edustaja
	Hallinto ja viranomaistahot	
Vaalan kunta 23.9.2015	Vaalan kunta	Tytti Määttä, Sinikka Rantalankila, Juha Airaksinen
	Järjestöt, yritykset, ryhmät	
Työpaja 4.11.2015	<p>Oulujärven melojat Atteson, kalastusmatkailuyrittäjä Vaalan Virkistyskalastajat, Tapani Leinonen Jompe Outdoors, ohjelmapalveluyrittäjä Tukkelin erä- ja opastuspalvelu Matti Koistinen Säräisniemen kyläyhdistys Helinä Kyllönen Manamansalon kyläyhdistys, Tapio Huotari Kunnanhallituksen pj. Reijo Virkkunen Kunnanvaltuuston pj. Esa Karjalainen Ympäristölautakunnan pj. Osmo Mustonen</p> <p>Ruununhelmi Ruununkartano Oulujärven lomakylä Kolme Aittaa Suviranta Kultahiekat Manamansalon Portti Manamansalon leirintäalue Terwaraitti</p>	
	Yritykset	
Työpaja 4.11.2015	Vrt. ylläoleva	

Lisätietoja			
Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)			
Avoimet osallistamistilaisuudet		Paikka	Pvm
Osallistujat (lkm)			
Ei järjestetty, korvattu Maptionnaire paikkatietokyselyllä 1.2.–15.8.2015		Internet, avoin kysely	360 kävijää, 96 vastaajaa
Osallistujat yhteensä			385
Pydyetyt lausunnot (kpl)	28	Saadut lausunnot (kpl)	3
Lausuntoyhteenveto on suunnitelman liitteessä 6.			
Lisätietoja			
Osallistamisen vaikutus suunnitelmaan			
Sekä Maptionnaire kyselyllä että kohdennetun osallistamisen tilaisuuksissa saatiin yksityiskohtaisia palautteita koskien palvelurakenteiden käyttöä. Palautteita käytetään erityisesti palvelurakenteiden ylläpidon priorisoinnissa sekä metsätalouden toimenpidesuunnittelussa.			

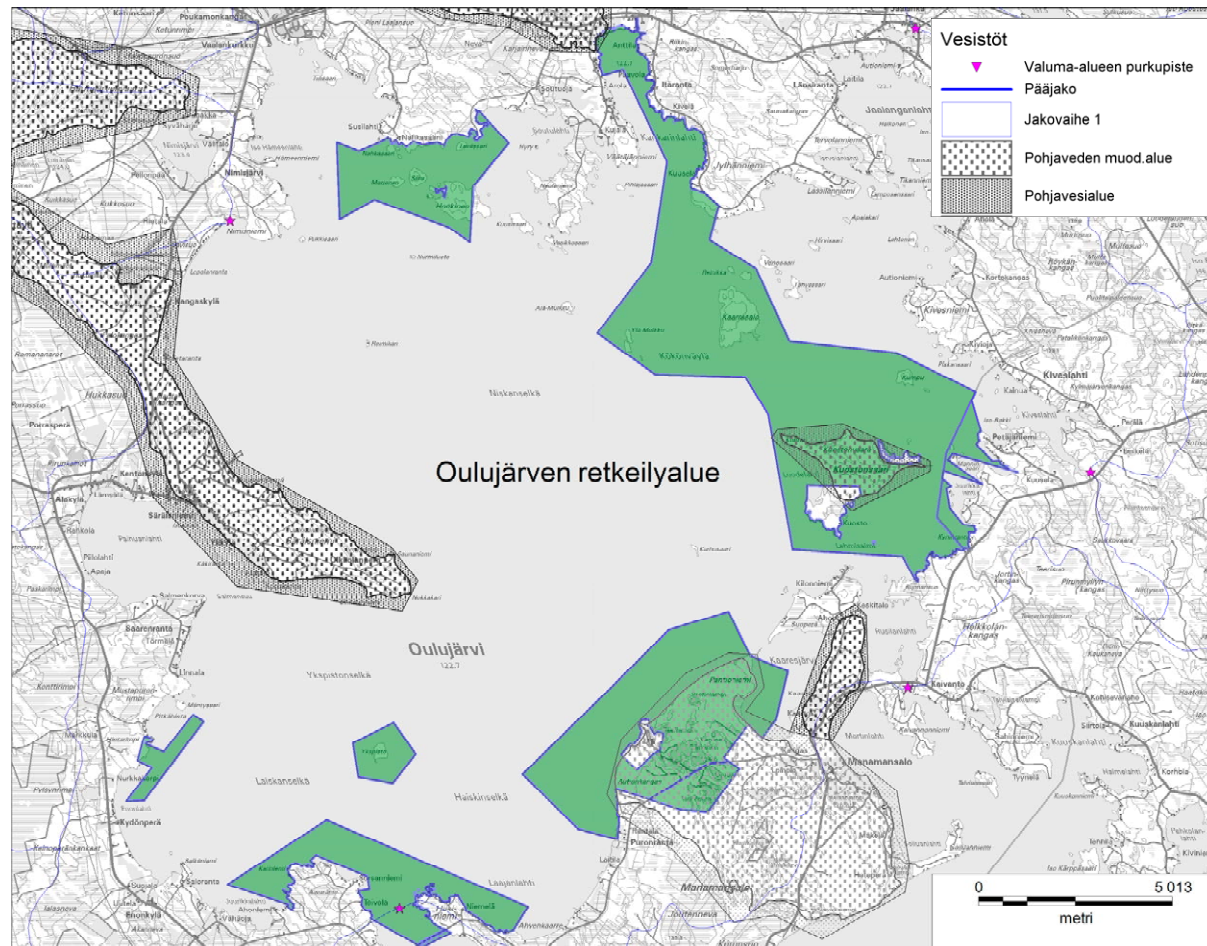
4 Vesistöt ja merialueet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/>	Kuva 4.	
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen veden laatua ja lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa ja lintuvesipisteet (ESA-pisteytys) kohteen lintuvesiarvoa. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa				
Yleiskuvaus	<p>Vesialueet kattavat 4/5 retkeilyalueen pinta-alasta (7829 ha). Vesiala muodostuu Manamansalon saaren pienistä lammista sekä Oulujärven Niskanselän valtion vesialueista.</p> <p>Oulujärvi on Oulujoen vesistön suurin järvi (928 km²). Oulujärveä käytetään säännöstelyaltaana vesivoiman tuotannon ja tulvasuojelun tarpeisiin. Järven luvanvarainen suurin säännöstelyväli on 2,70 m. Oulujärven keskivedenkorkeuden lasku, kevättulvan leikkaaminen ja siitä aiheutunut eroosion vähentyminen ovat johtaneet rantakasvillisuuden lisääntymiseen sekä kasvillisuusvyöhykkeiden leventymiseen. Myös suunnittelualueella pitkäaikaisen säännöstelyn vaikutukset ovat selvästi havaittavissa rantakasvillisuusvyöhykkeiden muuttumisena, kuten esim. hiekkarantojen umpeutumisenä, tulvametsien muuttumisena sekä rantaluhtien leviämisenä rantavyöhykkeillä. Selvistä säännöstelyvaikutuksista huolimatta Oulujärven ekologinen tila on luokiteltu hyväksi.</p> <p>Manamansalon lammet ovat syviä ja kirkasvetisiä suppalampia.</p> <p>Metsähallituksen hallinnassa oleva n. 31 500 hehtaarin Oulujärven yleinen vesialue ei kuulu retkeilyalueeseen, eikä sisälly tähän hoito- ja käyttösuunnitelmaan.</p> <p>Suuren osan suunnittelualueesta kattava Oulujärven ranta-alueiden ja saarten Natura-alue (F11200104) ei sisälly vesienhoidon suojelualuekisteriin valittujen Natura 2000 -alueiden joukkoon.</p>				
Järvet, virtavedet ja pohjavesialueet					
Järvet	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuitteidirektiivitunnus	Vertailuvesistön tunnus	Lintuvesipisteet ESA)	Laatuluokka
Oulujärvi Niskanselkä					
Pantiolampi					
Valkealampi					
Reposet					
Teerilampi					
Likolampi					
Lintulampi					
Säynäinen					
Särkinen					
Kokkojärvi					
Syväjärvi					
Iso-Peura					
Soikko-Peura					

Virtavedet							
Pohjavesialueet							
Kuostonvaara							
Manamansalo							
Lisätietoja							
Merialueet							
Nimi	Helcom-luokka ²	BSPA-luokka ³	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesipuidedirektiivitunnus	Vertailuvesistön tunnus	Lintuvesipisteet ESA)	Laatuluokka
Lisätietoja							
Yhteenveto							
<p>Vesialueet kattavat 4/5 retkeilyalueen pinta-alasta (7 829 ha). Vesiala muodostuu Manamansalon saaren pienistä lammista sekä Oulujärven Niskanselän valtion vesialueista. Oulujärven pitkäaikaisen säännöstelyn vaikutukset ovat selvästi havaittavissa rantakasvillisuusvyöhykkeiden muuttumisena. Manamansalon lammet ovat syviä ja kirkasvetisiä suppalampia.</p>							

² Helcom-luokka = Itämeren vesialueiden laatuluokitus, jonka kriteeristö on kehitteillä ja täsmentyy vuoden 2010 aikana.

³ BSPA = Baltic Sea Protection Area (Helcomin ylläpitämä Itämeren suojelualueiden tietokanta). Kehitteillä olevan kriteeristön mukainen luokitus.

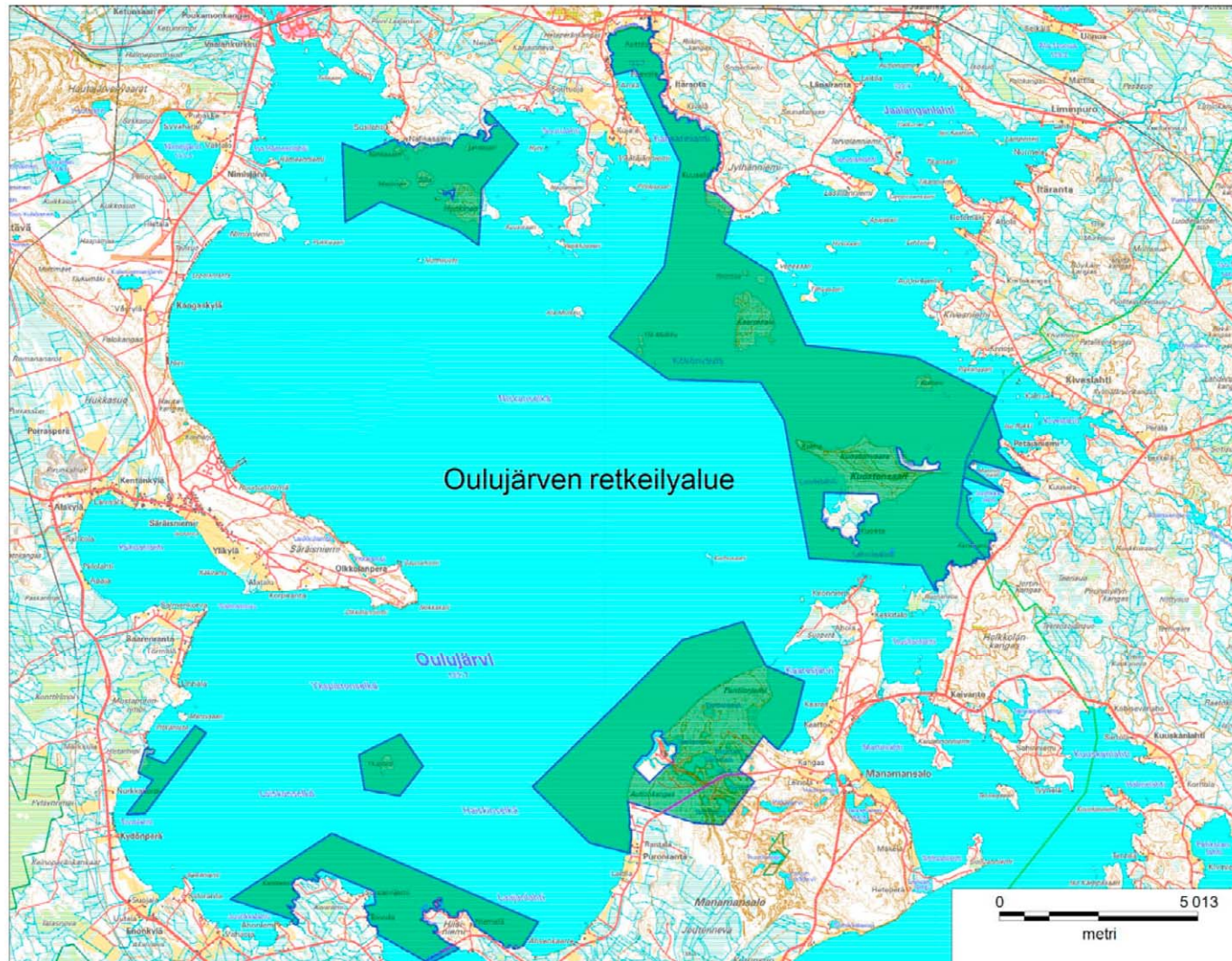


Kuva 4. Suunnittelualueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet.

© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017 © Karttakeskus Oy, Lupa L5293

5 Geologia

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/>	Kuva 5
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualan keskeiset geologiset piirteet: kallioperään, maaperään ja geomorfologiaan liittyvät tiedot.			
Kallioperä	Oulujärven alueen kallioperä kuuluu 3,1–2,6 vuotta vanhoihin arkeisiin gneisseihin, jotka ovat osa Euroopan vanhinta kallioperää.			
Maaperä	<p>Niskanselän itä- ja pohjoisosat ovat pääosin pohjamoreenialuetta. Rantavyöhykkeelle ovat tyypillisiä syvä- ja liuskekivistä koostuvat kalliopaljastumat. Pohjamoreenialueen läpi kulkee Vaalan–Kankarin–Kuostonsaaren harjujakso, joka kulkee Kankarinlahden ja Kuoston välissä Oulujärven pinnan alla ja nousee pinnan yläpuolelle muodostamaan Kuostonsaaren. Kuostonsaaren koillis- ja länsirannoilla esiintyy rantavallien takaisia, ohutturpeisia ja tulvavaikutteisia rimpinevoja; muilta osin suunnittelualan turvemaat ovat pääosin pienialaisia rantaluhtia sekä laikuttaisia räme- ja korpisoistumia.</p> <p>Manamansalo on osa Rokuan harjujaksoa, joka alkaa Ilomantsista ja ulottuu Perämerelle saakka. Manamansalon harjumuodostumassa Teeriniemen ja Säynäskankaan välissä on korkea ja kapea harjuselänne, joka on syntynyt jäätikköjoen tunnelivaiheessa. Säynäskankaalta avautuu kaakon suuntaan harjun delta-osa, joka on muodostunut jäätikköjokisuistoon. Oulujärven rantavaiheet ovat kuluttaneet deltaa sen reunoilta ja kuljettaneet sekä kasanneet hiekkaa laajoille alueille harjun ympärille.</p>			
Geomorfologia	<p>Suunnittelalueeseen sisältyy kaksi harjujaksoa sekä pohjamoreenialueeseen sisältyviä saaria ja ranta-alueita. Oulujärven vedenkorkeutta pidetään keskimäärin n. 122–123 metriä meren pinnan yläpuolella. Retkeilyalueen suurimmista saarista Honkisen ja Kaarresalon korkeimmat kohdat kohoavat järven pinnasta n. 12 m. Kuostonsaari on n. 4 km:n pituinen, 100–500 m leveä ja 10–30 m korkea harjuselänne. Saaren rantaviivaa reunustavat pitkät hiekkarannat sekä n. 1–2 km:n pituiset, noin viiden metrin korkuiset eroosiotörmät⁴.</p> <p>Manamansalon läpi kulkeva pääharjuselänne on 3 400 metrin pituinen, 50–150 m leveä ja 15–20 m korkea. Harjuselännettä reunustavat sup-pakuopat ja -lammet. Harjuselänteen ympärillä esiintyy laajalti tasaisia hiekkakankaita, joilla tavataan suppia, rantadyynejä ja rantavalleja.</p>			
Lisätietoja				
Yhteenveto	<p>Suunnitteluala sijoittuu Oulujärven Niskanselän saarin ja rannoille. Suunnittelalueeseen kuuluu saaria, luotoja, ranta-alueita sekä Manamansalon leirintäaluetta ympäröiviä harjukankaita. Saaret ja ranta-alueet ovat pääosin pohjamoreenimuodostumaa. Manamansalo ja Kuoston saari ovat osa kahta rinnakkaista harjumuodostumaa, joiden piirteisiin kuuluu harjuselänteitä, deltamuodostumaa, rantatörmä ja -valleja, suppia ja vedenalaisia särkkiä. Kuostonsaari on valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu, geologisesti ja maisemallisesti erittäin arvokas harjusaari. Manamansalon retkeilyalue on harjijensuojeluohjelmaan kuuluva, maisemallisesti ja geologisesti erittäin arvokas harju-alue.</p>			



Kuva 5. Suunnittelualueen pinnanmuodot.

© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293

6A Natura 2000 -luontotyypit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Luontotyypit (kuva 6) Luontotyyppien edustavuus (kuva 7)						
Selite	Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. Edustavuus -käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvedossa Natura-tietolomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin. Natura-aluekohtaiset luontotyyppitiedot esitetään tarvittaessa liitteessä 3.										
Luontotyypit			Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ⁴								
Koodi	Luontotyyppi * = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
3160	Humuspitoiset lammot ja järvet	4 601						4 601			
7140	Vaihettumissuot ja rantasuot	22		11				11			
7160	Lähteet ja lähdesuot	0,1				0,1					
9010	Luonnonmetsät*	214				25	5	140	44		
9050	Lehdot	1,5						1,5			
9060	Harjumetsät	225						225			
91D0	Puustoiset suot	11				5,0		6,3			
91E0	Tulvametsät	2,2								2,2	
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		5 027									
Luontotyyppien osuus suunnittelualueesta (%)		95									
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja								
Muu kuin Natura-luontotyyppi		258	Natura-luontotyyppien pinta-alat on ilmoitettu suunnittelualueeseen sisältyvän Natura 2000 -alueen <i>Oulujärven saaret ja ranta-alueet</i> osalta. Tästä johtuen ilmoitettuihin pinta-aloihin ei ole sisällytetty Ärjän saaren Natura-luontotyyppien pinta-aloja. Ärjä on osa Natura-alueetta <i>Oulujärven saaret ja ranta-alueet</i> , mutta se ei sisälly suunnittelualueena olevaan retkeilyalueeseen. Myöskin Manamansalon alue jätettiin pois Natura-luontotyyppien tarkastelualueesta, sillä Manamansalo ei sisälly Natura-alueeseen, vaikkakin on osa suunnittelualueetta. Natura-alueen <i>Oulujärven saaret ja ranta-alueet</i> Natura-luontotyyppien pinta-alat kokonaisuudessaan (ml. Ärjän saari) on esitetty liitteessä 3.								
Ei inventoitu		0									
Kaikki kuviot yhteensä											

Verkostotarkastelu

Keskeiset luontotyypit:

Sisävesien luontotyypit. Natura-alueeseen sisältyvät vesialueet luetaan Natura-luontotyyppiin humuspitoiset lammet ja järvet. Luontotyyppiin edustavuutta heikentää Oulujärven voimakas säännöstely, jolla on ollut pitkäaikainen luonnontilaa muuttava vaikutus mm. rantakasvillisuuteen.

Luonnonmetsät. Harjumetsät ja luonnonmetsät ovat Oulujärven saarten ja ranta-alueiden laaja-alaisimmat Natura-maaluentyyppit. Alueen merkitystä luonnonmetsien suojelun kannalta korostaa se, että Oulujärven ympäristössä ei juuri esiinny vanhojen metsien aluekokonaisuuksia. Varsinkin pienemmissä saarissa ei ole ollut kannattavaa harjoittaa nykymuotoista metsätaloutta ja saaret ovat jääneet kehittymään luonnontilaisesti. Saarimetsien erityispiirteitä on koivun suuri osuus ja suurten kuusien esiintyminen; edustavimmat luonnonmetsäkuviot ovat vanhoja kuusivaltaisia sekametsiä, joissa esiintyy kuusen ja koivun lahoppuujatkumoa; paikoin tavataan myös vanhoja männiköitä, joissa esiintyy runsaasti pystyyn kuollutta mäntyä; rantavyöhykkeillä esiintyy paikoin runsaasti vanhoja mäntyaihekeja, mutta keloja ja kelottunutta mäntymaapuuta on yleensä niukasti. Luonnonmetsiksi luokitelluissa metsissä esiintyy lahoppuuta keskimäärin 11 m³/ha ja edustavimmilla luonnonmetsäkuviolla lahoppuun tilavuudet ovat 20–40 m³/ha.

Harjumetsät. Suunnittelualueeseen sisältyvän Natura-alueen osalta Kuoston saari on kokonaisuudessaan harjumuodostumaa. Kuostossa esiintyvän harjumetsäksi luokiteltavan Natura-luontotyyppiin edustavuutta laskee se, että metsät edustavat valtaosin tavanomaisia kangasmetsätyyppejä; vaatimatonta valorinnekasvillisuutta esiintyy ainoastaan Kuoston saaren eteläpuoleisilla törmillä. Suunnittelualueen harjumetsät ovat valtaosin hoidettuja talousmetsiä. Suunnittelualueen (ml. Manamansalo) harjumuodostumia on kuvattu tarkemmin lomakkeella 5.

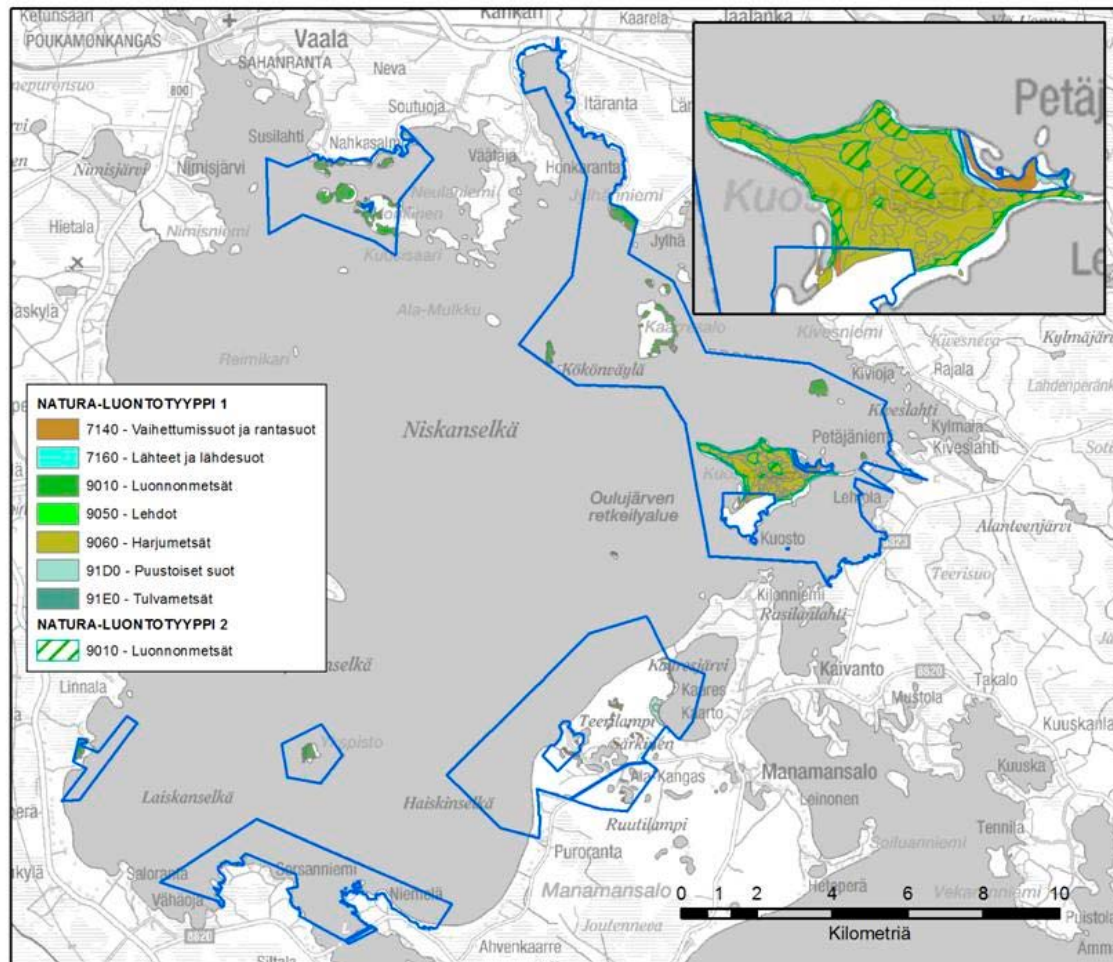
Suoluontotyypit. Suunnittelualueella esiintyy vähän turvemaita, ja ne lukeutuvat valtaosin Natura-luontotyyppiin vaihettumis- ja rantasuot. Edustavimmat rantasuot sijoittuvat Kuoston saareen, jossa esiintyy rantavallien takaisia, luhtaisia ja ohutturpeisia rimpilettonevoja. Kuoston koillisnurkan lettoneva on edustava ja luonnontilainen; saaren länsireunan lettoneva on kuivahtanut ojituksen seurauksena. Saarten matalissa rantavyöhykkeissä esiintyy yleisesti ruoho- ja saraluhtia. Rantaluhkien luonnontilaisuutta heikentää Oulujärven voimakas säännöstely, joka on aiheuttanut rantojen soistumista ja luhta-alueiden laajentumista mm. hiekkarantojen kustannuksella.

Yhteenveto

Suunnittelualueella on merkitystä sisävesien luontotyyppien, luonnonmetsien ja harjumetsien suojelun kannalta. Alueella esiintyy myös lajistollisesti arvokkaita soita.

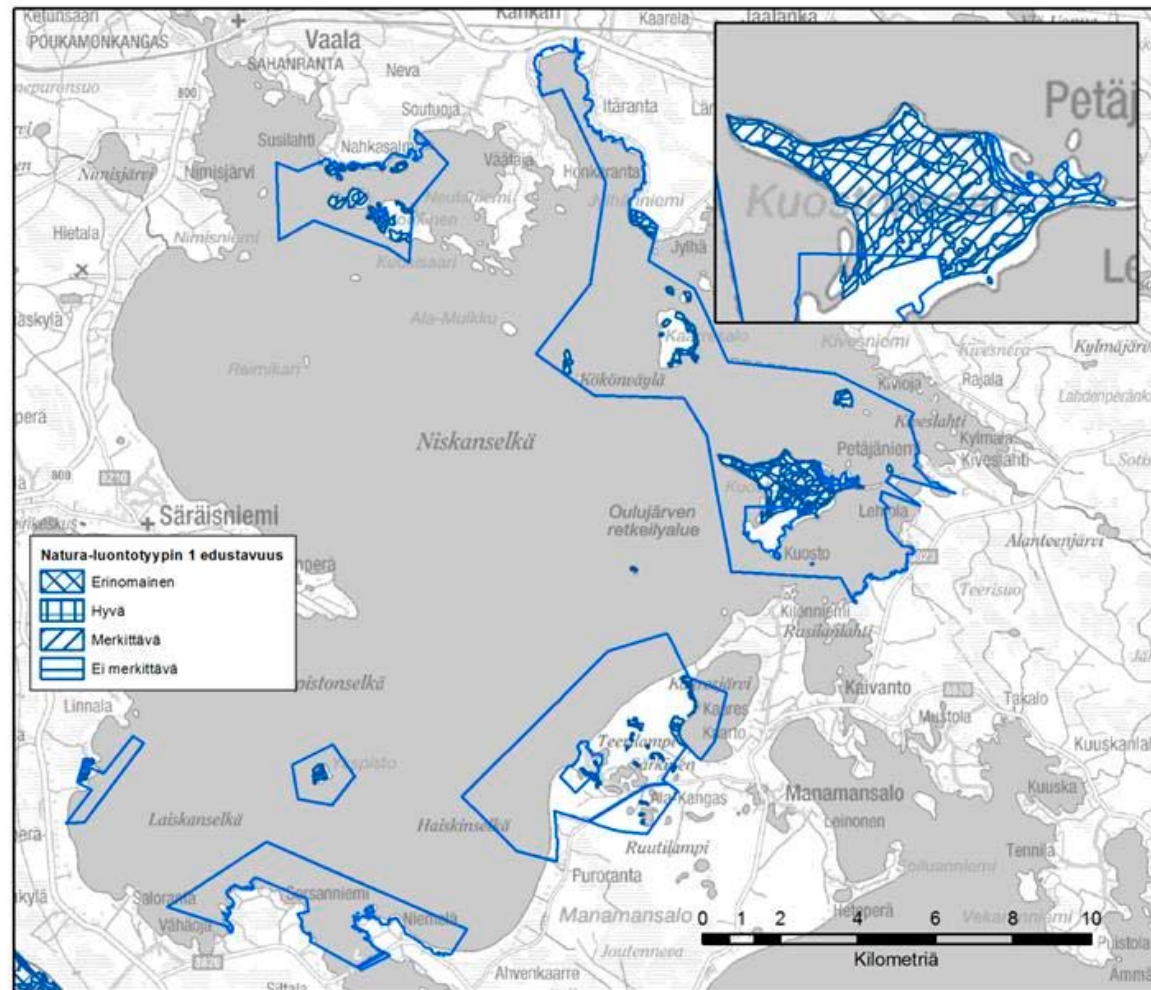
Suunnittelualueen luontotyyppi-inventoinnit on tehty vuosina 2002 ja 2015.

⁴ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyyppiin I kanssa.



Kuva 6. Suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyyppit.

© Metsähallitus 2017,
© Suomen ympäristökeskus 2015, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293.



Kuva 7. Suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus.

© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293.

6B Kansalliset uhanalaiset luontotyypit (LUTU)

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu, Ilkka Immonen			Kartta	<input type="checkbox"/>
Selite	Lomakkeelle kirjataan Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaiset luontotyypit, niiden pinta-alat ja prosenttiosuudet. Luokitus perustuu vuosina 2005–2007 toteutettuun tutkimukseen, jonka menetelmät ja tulokset on kuvattu julkaisuissa SY 765 - Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden arviointi - menetelmä ja luontotyyppien luokittelu, sekä SY8/2008 - Suomen luontotyyppien uhanalaisuus.				
Koodi	Luontotyyppi	Uhanalaisuusluokka ⁵	Pinta-ala (ha) tai arvio alasta	Osuus alueesta	Kuvaus ja sijainti
5.4.3.1	<i>Vanhat mäntyvaltaiset kuivahkot kankaat</i>	NT	99		Painottuvat Kuostoon ja Manamansaloon
5.5.3.1	<i>Vanhat mäntyvaltaiset kuivat kankaat</i>	EN	17		Kuoston ja Manamansalon alueilla
5.3.3.1 / 5.3.3.2 / 5.3.3.3 / 5.3.3.4	<i>Vanhan mäntyvaltaiset / kuusivaltaiset / lehtipuuvaltaiset / sekapuustoiset tuoreet kankaat</i>	LC/LC/EN/NT	157		Luonnontilaltaan edustavimpia kohteita: Mäntyvaltaiset: Jylhänniemi, Hiisisaari Kuusivaltaiset: Ykspisto, Jylhänniemi, Kumpu Lehtipuuvaltaiset: Honkisen ja Kaarresalon rantametsät, Ylä-Muikku
5.2.3	<i>Vanhat lehtomaiset kankaat</i>	NT	3,2		Sekapuustoisia; kuusi-, lehtipuu- ja mäntyvaltaisia
5.7.2	<i>Sisämaan dyynimetsät</i>				Esiintyy jonkin verran Manamansalossa
5.1.6 / 4.1.2	<i>Kosteat keskiravinteiset lehdot / Lehtokorvet</i>	NT / EN	1,5		Nahkasalmi ja Kaarresalo
5.7.3	<i>Sisämaan tulvametsät</i>	CR	2,2		Järven pitkäaikaisen säännöstelyn myötä tulvametsän rippeet ovat luonnontilaltaan pitkälti muuttuneita
3.1.6	<i>Suuret humusjärvet</i>	NT	4600		Oulujärvi
3.2.1	<i>Harjulammet</i>	VU	73		Manamansalon lammet
3.3.1	<i>Järvien hiekkarannat</i>	EN	14		Järven pitkäaikaisen säännöstelyn myötä suunnittelualueen hiekkarannat ovat valtaosin pitkälti umpeutuneita (jäkäläköityneitä, metsäkasvillisuuden valtaamia ja luhdittuneita). Vähäisemmin umpeutuneita hiekkarantoja esiintyy Manamansalon leirintäalueen uimarannalla sekä Kuostonsaareissa Luodelahden rannalla.
3.4.1	<i>Lähteiköt</i>	EN			Suunnittelualueelta on tiedossa yksi lähteikkö Kankarinlahden Heteperässä.

4.7.3	<i>Avoluhat</i>	<i>NT</i>	13		Avoluhtien pinta-ala on kasvanut säännöstelystä johtuvan hiekkarantojen soistumisen myötä. Alueen avoluhat ovat kasvillisuustyypiltään ruoho- ja saraluhtia.
4.5.1	<i>Lettonevat</i>	<i>CR</i>	12		Kuoston saarella on kaksi rantavallin ja harjuselänteen väliseen matalikkoon muodostunutta, ohutturpeista ja tulvavaikutteista rimpilettonevaa. Saaren koilliskulman suo on edustava ja luonnontilainen; Luodelahden puoleinen suo on selvästi kuivahtanut Takkusuolta Luodelahden rantaan kaivetun ojan seurauksena. Kummallakin suolla esiintyy runsaasti ruskopiirtoheinää; lajistoon kuuluu myös mm. suovalkku.
Uhanalaiset luontotyypit yhteensä					
Verkostotarkastelu					
Yhteenveto					
<p>Keskeisimmät LUTU-maaluontotyypit suunnittelualueella ovat vanhat mäntyvaltaiset kuivat ja kuivahkot kankaat sekä vanhat sekapuustoiset tuoret kankaat. Sisävesien luontotyypeistä alueella esiintyy suurten humusjärvien ja harjulampien luontotyyppejä sekä järvien hiekkarantoja. Suoluontotyypeistä alueella esiintyy lettonevoja, avoluhtia sekä pienialaisia nevakorpia ja -rämeitä.</p> <p>Kansallisten uhanalaisen luontotyyppien pinta-arviot on johdettu suunnittelualueelta kerätyistä kasvupaikka- ja puustotiedoista, Natura-luontotyyppitiedoista sekä metsätalouden luontokohdetiedoista.</p>					

⁵ RE = Hävinnyt = Luontotyyppin kaikki esiintymät ovat hävinneet alueelta

CR = Äärimmäisen uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä tarkastelualueelta.

EN= Erittäin uhanalainen = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu erittäin suuri uhka lähitulevaisuudessa hävitä tarkastelualueelta.

VU = Vaarantunut = Luontotyyppin esiintymiin tai sen keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistuu suuri uhka keskipitkällä aikavälillä hävitä tarkastelualueelta.

NT = Silmällä pidettävä = Luontotyyppin esiintymät ovat taantuneet, mutta se ei täytä vaarantuneen kriteereitä tai se on niin harvinainen, että jo satunnaistekijöiden voidaan ajatella uhkaavan sen säilymistä.

LC = Luontotyyppi ei kuulu edellä esitettyihin luokkiin eikä sen esiintymiin ja niiden keskeisimpiin laadullisiin piirteisiin kohdistu keskipitkällä aikavälillä merkittävää uhkaa hävitä tarkastelualueelta.

DD = Puutteellisesti tunnettu = Luontotyyppiä koskevat tiedot eivät riitä kriteerien mukaisen arvion tekemiseen.

7 Lajisto

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu, Ilkka Immonen				Kartta	
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Natura-aluekohtaiset tarkemmat tiedot lajeista esitetään tarvittaessa liitteessä x.					
Luokitus	Linnut	Muut selkärangattomat	Selkärangattomat	Putkilokasvit	Itiökasvit	Sienet
Erityisesti suojeltavat lajit						
Muut uhanalaiset lajit	4			1		
Silmälläpidettävät lajit	5			2		
Alueellisesti uhanalaiset lajit				1		
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II, lintudirektiivin liite I)						
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)						
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit						
Yhteenveto						
<p>Suunnittelualueelta on tehty lintulaskenta edellisen HKS-suunnitelman teon yhteydessä 2000-luvun alussa. Lintulajisto jakaantuu karkeasti kolmeen ekologiseen ryhmään. Kalatiira, lapintiira ja räyskä edustavat luodoilla ja kareilla pesivää, osin mereistäkin vesilinnustoa. Laulujoutsen ja kuikka ovat tyypillisiä sisävesien rauhallista pesimäympäristöä vaativia lajeja, jotka kuitenkin viihtyvät monenlaisissa vesistöissä. Muut ovat lähinnä vanhojen metsien lajeja, suokukko nimensä mukaisesti avosoiden kahlaaja.</p> <p>Putkilokasvilajiston osalta alueella esiintyy silmälläpidettäviä suolajeja (ruskopiirtoheinä ja suovalkku Kuoston rehevillä rantanevoilla); Honkisen saaresta on vanha metsänmähavainto lähteisestä saniaiskorpilaidusta.</p> <p>Vanhan metsän lajistoa ei ole selvitetty lintulajistoa lukuun ottamatta.</p> <p>Alueella esiintyy lintudirektiivin liitteen I lajistoa, mutta lajeja ei ole sisällytetty yllä olevaan taulukkoon, sillä lintudirektiivi ei ole suojeluperuste Natura-alueella Oulujärven saaret ja ranta-alueet.</p>						

8 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu, Päivi Tervonen	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/>
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.		
Maisema			
Nimi	Kpl	Luokitus	
	-	Maailmanperintökohde	
	-	Kansallinen kaupunkipuisto	
Manamansalo (retkeilyalue rajautuu maisema-alueen ulkopuolelle)	1	Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue	
	-	Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö	
		Maakunnallisesti merkittävä maisema	
	-	Luonnonsuojelulain mukainen maisema-alue	
		Muu merkittävä maisema	
Lisätietoja			
Rakennusperintö			
Nimi	Kpl	Luokitus	
		Valtakunnallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä	
	-	Maakunnallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä	
Reetan maja	1	Muu merkittävä rakennus tai rakennusryhmä	
Lisätietoja			

Suunnittelualueelta ei ole tiedossa yhtään kohdetta Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä. Metsähallitus inventoi syksyllä 2014 retkeilyalueelta 15 kulttuuriperintökohdetta. Hoito- ja suunnittelualan kohteista käytiin läpi Manamansalon saaren aluetta, Kuostonsaari, Reimikari ja Ykspisto. Kulttuuriperintökohteita inventoinnissa kohteita löytyi Manamansalosta Kuostolta ja yksi kohde Ykspistosta. Inventointiin liittyi kolmen päivän aikana myös Museoviraston meriarkeologiryhmä. Ryhmä inventoi vesialueita myös retkeilyalueelta. Inventoinnissa ei löytynyt sellaisia selkeitä vedenalaiskohteita, joita voitaisiin huomioida tässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Inventoidut kohteet retkeilyalueelta ovat: 6 tervahautaa, 3 pyyntikuopparyhmää, karsikkopuu sekä kiviraunio, maakuoppa, korsu, paalu ja kiinnitysrenkas. Kohteet liittyvät Oulujärven seudun tervanpolttoon ja riistan pyyntiin. Osa edellisessä luettelossa olevista kohteista tullaan liittämään Museoviraston muinaisjäännösrekisteriin, kuten tervahaudat ja pyyntikuopat.

Suunnittelualueella ei ole kaavalla, rakennussuojelulailalla, asetuksella tai muutoin suojeltuja rakennusperintökohteita. Ainoa kohde, millä on rakennushistoriallisesti tarkasteltuna paikallisesta arvoa, on Reetan maja, jonka kalastajat ovat tiettävästi rakentaneet vuonna 1945.

Osa saaresta kuuluu Valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Oulujärven retkeilyalue jää tämän rajauksen ulkopuolelle.

Arkeologiset kohteet

Luokitus	Asuinpaikat	Hautapaikat	Puolustusvarustukset	Kulttipaikat	Valmistuspaikat ja työpaikat	Taide ja muistomerkit	Liikennekohteet	Vedenalaiset kohteet	Kivi- ja maarakenteet	Ei määritelty	Yhteensä kpl
Muinaisjäännösrekisterissä oleva kohde	1				6	1			5	2	15
Muu arkeologinen kohde											

Lisätietoja

Nimisjärvi entisessä Säräisniemen pitäjässä Oulujärven länsirannalla kuuluu suomalaisen arkeologian keskeiseen nimistöön. Julius Ailio nimesi vuonna 1909 Säräisniemen kahden esihistoriallisen keramiikkatyyppin, Sär-1 ja Sär-2, eponymiasuinpaikaksi. Oulujärven niissä osissa, jotka nykyisin muodostavat Oulujärven retkeilyalueen, ei tiettävästi ole tehty aikaisempia arkeologisia kenttätutkimuksia. Oulujärvellä, retkeilyalue mukaan lukien, on kuitenkin merkittävä potentiaali vedenalaisen kulttuuriperinnön osalta, sillä järven vedenpinta on holoseenin aikana kohonnut ja on todennäköistä, että veden alla on säilynyt kivikautisia asuinpaikkoja. (Teksti arkeologi Tapani Tuovinen)

Manamansalon saareen kuuluva osa Oulujärven retkeilyaluetta ja Kuostonsaari ovat suurelta osin tasaista kuivaa hiekkakangasta, jossa on harjuselänteitä, dyynejä, kumpuja ja rantavalleja. Alueen keskiosassa on suppakuoppia, joiden pohjat ovat lampia ja soita. Osaksi retkeilyalueeseen kuuluvat arvokkaiksi luokitellut tuuli- ja rantakerrostumat Painanteenkangas ja Peurajärvenkangas–Ruutilammenkangas. (Teksti arkeologi Tapani Tuovinen)

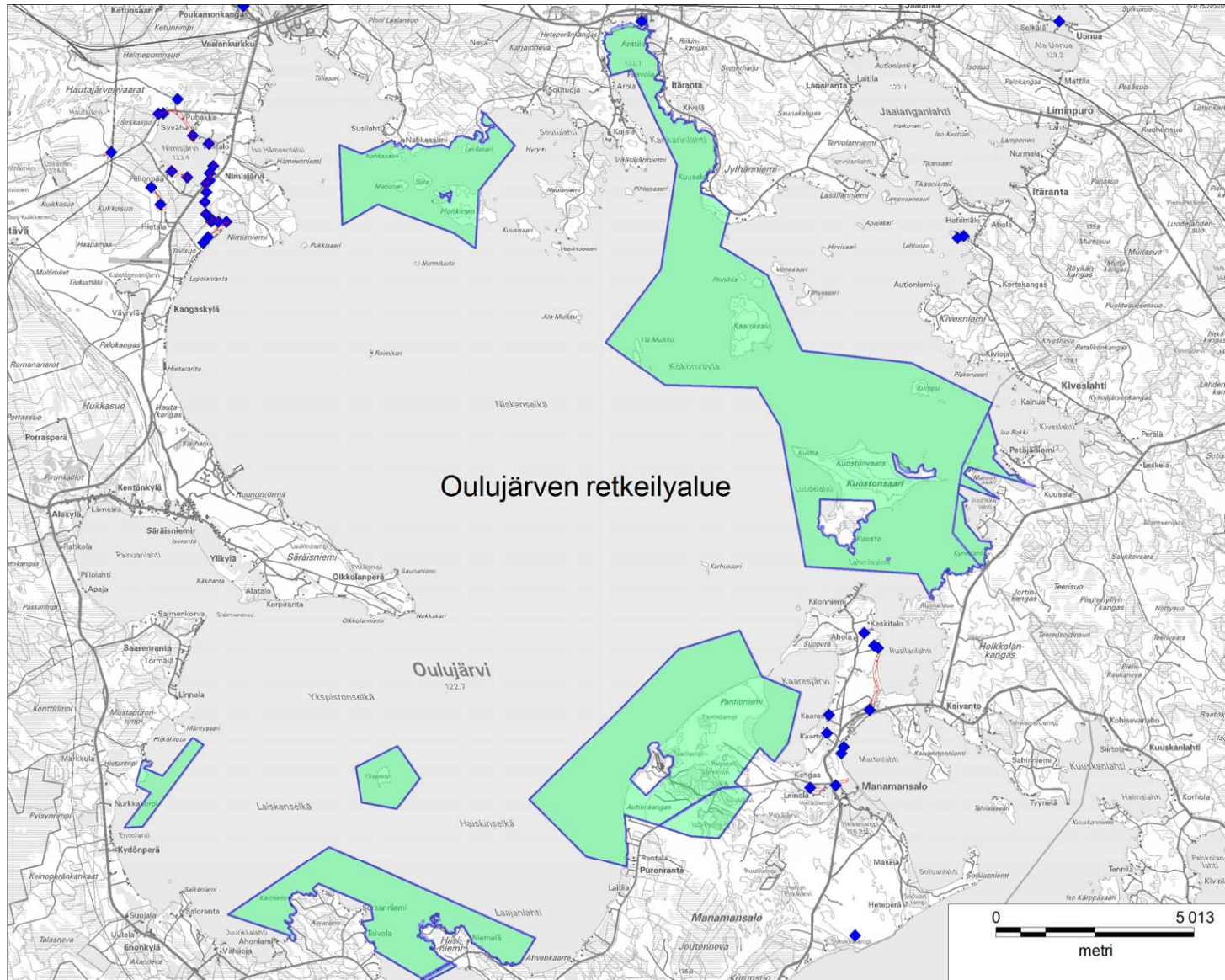
Muu kulttuuriperintö

Retkeilyalueella on yksi paikallisesti merkittävä rakennusperintökohde. Manamansalon saarella sijaitseva alueen historiaa esittelevä kohde ns. Reetan maja. Rakennus on hvvákuntoinen.

Kävijätutkimus

Yhteenveto

Retkeilyalueella on vähän kulttuuriperintökohteita. Löydetyt muinaismuistokohteet ja uudemmat kulttuuriperintökohteet kertovat tervanpoltosta ja metsästyksestä. Alueen kalastushistoriasta kertoo parhaiten vuonna 1946 rakennettu Reetan maja. Teeriniemi ja Kuoston saari ovat tarkastelualueella maisemallisesti erityisen vaikuttavia paikkoja. Manamansalon retkeilyalueella tehtiin osana HKS-inventointia myös vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointi yhdessä Museoviraston kanssa. Inventointipäiviä oli vain kolme. Inventoinnit eivät tuottaneet selviä havaintoja asuinpaikoista eivätkä esinelöytöjä.



Kuva 8. Alueen kulttuuripe-
rintö.
Muinaisjäänökset
© Metsähallitus 2017, ©
Suomen ympäristökeskus
2017, © Karttakeskus Oy,
Lupa L5293

9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	Palveluvarustus, kuva 14
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastyytyväisyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.			
Toimintaympäristön kuvaus				
Oulujärven retkeilyalue on vuonna 1993 perustettu valtion retkeilyalue, johon kuuluu alueita Manamansalosta sekä järven Niskanselän puoleisia saaria sekä vesialuetta. Oulujärvi eli "Kainuun meri" on Suomen kuudenneksi suurin, laajoja ulappanäkymiä tarjoava suurjärvi. Järven maisemissa on paljon kesämökkejä, mutta vesillä liikkuminen on haasteellista usein vaihtelevista ja vaativista olosuhteista johtuen. Metsähallitus on rakentanut hyvät palvelut retkeilyalueen saariin. Retkeilyalueen kävijät ovat kalastajia, karavaanareita ja patikoitsijoita (Manamansalo) ja vesiretkelijöitä ja hiihtäjiä (muut saaret). Lisäksi osana Rokua Geopark- aluetta Oulujärven retkeilyalue kuuluu maailmanlaajuiseen Geopark-verkostoon.				
Vetovoima ja merkitys				
Oulujärven retkeilyalueen vetovoima rakentuu suurjärven maisemiin ja järven tarjoamiin elämyksiin, ennen muuta kalastusmahdollisuuksiin. Oulujärven maisemat avautuvat niin saarten rannoilta kuin itse ulapoiltakin. Retkeilyalueelle tehtiin vuonna 2014 39 500 käyntiä, josta valtaosa Manamansalon Teeriniemen leirintäalueelle ja sen läheisyyteen kalastuspaikkojen ja retkeilypolkujen äärelle.				

Suunnittelualueen kysyntä										
Kävijälaskenta			Kävijätutkimus							
Suunnittelualueen käyntimäärä	Vuosi	39 522	Kävijätutkimuksen kohdealueet:			Vuosi	Kävijätyytyväisyysindeksi (asteikolla 1= erittäin tyytymätön, ... 5=erittäin tyytyväinen)			
	2014		Retkeilyalue			2011	4,31			
Käyntimäärän kehitys kohteilta:			Kävijätyytyväisyyden jakautuminen osatekijöihin (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)							
Vuosi	Käyntikerrat	Muutos	Tyytyväisyys palveluihin	4,03	Tyytyväisyys ympäristöön	4,48	Odotusten täyttyminen	4,44	Häiriötekijöiden kokeminen	4,77
2013	37 894	+ 7 %	Alueen kävijöiden jakautuminen eri tyypeihin:							
2012	35 561	- 7 %	Paikalliset kävijät (%)	Vain matkailijat kohderyhmänä	Päiväkävijät	Osuus kävijöistä (%)		Viipymä (h)		
						15		5,7		

2011	38 237		Kotimaiset matkailijat (%)	98	Yöpyjät	Osuus kävijöistä (%)	Viipymä (vrk)
						85	3,4
2010	23 976		Ulkomaalaiset matkailijat (%)	5	Kävijävuorokaudet		
Lisätietoja							

Retkeilypalvelujen tarjonta									
Rakennukset	Lkm	Kapasi- teetti (hlö)	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
Autiotuvat	1	5		x		x			
Vuokrakämpät ja muut majoitusrakennukset	19			x		x			Retkeilyalueen vuokrakämpät ovat Laatumaa hallinnassa.
Rakennelmat	Lkm	Kapasi- teetti	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh	Muu		
Laavut, kodat, keitto- katokset	8	30		x		x			Alueella on 4 laavua, kaksi kotaa ja kaksi keittokatosta.
Tulipaikat, joiden yhteydessä polttopuu- suoja	7	-	x			x			
Kuivakäymälät	19	-		x		x			
Telttailualue	1	50		x		x			Telttailualue on Teeriniemen leirintäalueen yhteydessä.

Reitit	Km	Esteetön (km)	Päälyste (km)	Ylläpito (km)		Muulla kuin valtion alueella	
				Mh	Muu		
Patikointipolut	18			x			Retkeilypolut Manamansalossa (14 km) ja Kuostossa (4 km).
Hiihtoreitit	11				x		Retkeilyalueella Vaalan kunta ylläpitää noin 11 km perinteisen tyylin hiihtolatuja.
Vesiretkeilyreitit							
Moottorikelkkaurat							
Lisätietoja							

Matkailun yhteistyö							
Vuosi	2015	Yhteistyöyritysten lukumäärä	1	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palvelemien asiakkaiden lukumäärä	-		
Lisätietoja							

9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö						Ei karttaa				
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi -sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.										
Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella											
Käyntimäärät			Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä								
Vuosi	Asiakaspalvelupisteessä	Luontoon.fi-sivuilla	Asiakaspalvelupisteet				Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)			
2014		5 595									
2013		5 610	Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä - Ei opastuksia				Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa - Ei opastuksia				
2012		6 851	Vuosi		Henkilöä	Koululaisten osuus (%)	Vuosi		Henkilöä	Koululaisten osuus (%)	
2011		3 606	Perustiedon tarjonta				Perustiedon tarjonta				
2010		7 649	Herättelevä opastus				Herättelevä opastus				
			Syventävä opastus				Syventävä opastus				
Lisätietoja											
Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella, Metsähallituksen ylläpitämät											
		Lkm	Kuvaus								
Asiakaspalvelupisteet											
Opastuspisteet			Teeriniemen kärjessä sijaitseva Reetan maja toimii alueesta ja sen historiasta kertovana opastuspisteenä.								
Luontoon.fi-sivut			Sivuja suomi 12, ruotsi ja englantia 11. Sivut päivitetään Pohjanmaan lfi-tiimin voimin.								
Eräluvut.fi-sivut			Virkistyskalastuskohteen esittely suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Metsästysmahdollisuuksien esittely suomeksi. Päivitetään eräpalveluiden työnä.								
Maasto-opasteet			Isot opastaulut Teeriniementien risteyksessä, Iso-Peuran parkkipaikalla, leirintäalueella ja Teeriniemen venesatamassa sekä opastuspiste Reetanmajalla. Maastossa opastaulut palvelurakenteiden yhteydessä sekä normaali polkuviitotus. Lisäksi GeoPark-opastauluja Teeriniemessä (3 kpl) ja Teeriniementien risteyksessä (2 kpl).								
Luontopolut											

Esitteet ja muu painomateriaali	2	Retkeilyalueen perusesite, repäisykartta. Virkistyskalastuskohteen kalastuksesta erillinen esite.
Sähköiset opastustuotteet	1	Facebook-sivut, joilla 259 "tykkääjää" 12.6.2015.
Yhteistyötahojen opastusviestinnän kuvaus		
Oulujärven retkeilyaluetta koskevat tiedustelut ohjataan Luontokeskus Petolaan Kuhmoon. Metsähallituksen esitteitä on saatavana leirintäalueen vastaanotossa ja mm. Kontiomäen Shell-huoltoasemalla.		
Yhteenveto (Luonnon virkistyskäytön nykytila: Retkeily, luontomatkailu ja opastusviestintä)		
Oulujärven retkeilyalueeseen kuuluu osia Oulujärven saarista. Sen profiilissa kuvataan suurta, usein rannalta käsin ihailtavaa järveä, jolla on haastavaa kulkea mutta joka tarjoaa hienoja kalastuselämyksiä. Melonnan suosion kasvusta Oulujärvellä on orastavia merkkejä. Oulujärven suurimmasta saaresta, Manamansalosta, osa kuuluu retkeilyalueeseen ja sieltä kertyvät myös enimmäkseen käyntikerrat, koska retkeilyalue kalastuspaikkoineen ja helppoine patikointipolkuineen avautuu heti Teeriniemen neljän tähden leirintäalueen vierestä. Retkeilyalueella ei ole voimakasta taikka selvärajaista omaa profiilia sen hajanaisuudesta johtuen. Saarten retkeilypalvelut ovat perinteistä hyvää Metsähallitustasoa. Tyypillinen retkeilyalueen kävijä on 49-vuotias leirintäalueella majoittuva karavaanari, joka nauttii leirytyimisestä ja kalastuksesta (miehet) taikka kävelyä ja luonnossa olemisesta (naiset).		

10 Erätalous: nykytila

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	Ei karttaa
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.			
Metsästys				
<input checked="" type="checkbox"/>	ML 8 §:n aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtion mailla)	Vaalan kunnassa vakituisesti asuvat saavat metsästää oman kuntansa valtion mailla metsästyslain 8 §:n perusteella.		
<input type="checkbox"/>	Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 §:n mukaisesti)	Oulujärven yleisvesialue rajautuu suunnittelualueeseen. Yleisvesialueella on metsästysoikeus henkilöllä, jonka kotipaikka on kunnassa, johon yleinen vesialue osaksi tai kokonaan kuuluu taikka johon se rajoittuu.		
<input type="checkbox"/>	Metsästys kielletty			
<input checked="" type="checkbox"/>	Lupametsästysaluetta	Metsähallitus myy alueelle metsästyslupia. Lupametsästys mitoitetaan Riistatalouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmää apuna käyttäen kestävästi käyttön periaatteella. Alue ei ole lupametsästäjien suosiossa, koska alueella liikkuminen vaatii merikelpoisen venekaluston. Alue kuuluu osana Vaalan (5616) pienriistan metsästysalueeseen.		
<input checked="" type="checkbox"/>	Sopimusmetsästysaluetta	Seurat (kpl)	Pinta-ala (ha)	Sopimuskauden pituus
		1	Maa 78,8 / vesi 1,5	Toistaiseksi voimassa oleva
<input type="checkbox"/>	Vain hirvenajo	Rajoitukset, lisätietoja		
		Sopimus koskee vain hirvenmetsästystä ja se ei sulje pois Metsästyslain 8 §:n mukaista paikallisen metsästysoikeutta.		
Alueen merkitys metsästyskohdeena		Alue ei ole suosittu pienriistan metsästyskohde, koska alueella liikkuminen vaatii merikelpoisen venekaluston.		
Arvio metsästyspaineesta alueella		<input type="checkbox"/> Suuri	<input type="checkbox"/> Keskinkertainen	<input checked="" type="checkbox"/> Pieni
Riistakannat		Tarkennus		
Lisätietoja		Manamansalossa ja alueen saarissa on kohtalaiset kanalintukannat (metso, teeri, pyy ja riekko), joskin vuosittainen luontainen vaihtelu on suurta. Suomen riistakeskus seuraa riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen riistakolmiolaskentojen perusteella vuosittain lintukantoja ja maa- ja metsätalousministeriö päättää asetuksella mahdollisista metsästyksrajoituksista ja rauhoituksista. Oulujärven retkeilyalueen vesilintukanta on luontaisesti keskinkertainen tai heikko johtuen alueen karuudesta ja mahdollisesti pienpetojen aiheuttamasta saalistuksesta. Hirvikannan hoidossa alue kuuluu Vaalan hirvitalousalueeseen, jossa tavoite talvikanta on 2–3 hirveä /1 000 ha.		
Lisätietoja		Metsähallituksen hallinnassa oleva Manamansalon alue ja Oulujärven saarten hirvenmetsästysoikeus on vuokrattu paikallisille metsästyseuroille.		

Kalastus		
<input type="checkbox"/>	Yleistä vesialuetta (kalastusoikeus KL 8 §:n mukaisesti)	Ei yleistä vesialuetta. Oulujärven yleisvesialue kuitenkin rajautuu suunnittelualueeseen.
<input type="checkbox"/>	Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen ja onkiminen sekä viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu (KL 7 § mukaisesti)	
<input checked="" type="checkbox"/>	Pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus kalastonhoitomaksulla on sallittu osittain	Yleiskalastusoikeuksin tapahtuva onkiminen, pilkkiminen ja kalastaminen kalastonhoitomaksun viehekalastusoikeudella on kielletty Kainuun Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksellä Manamansalon vapakalastusalueen seuraavilla vesialueilla: Särkinen, Kokkojärvi, Teerilampi, Valkeislampi, Repolampi, Syväjärvi, Soikko-, Iso- ja Kota-Peura.
<input checked="" type="checkbox"/>	Lupakalastusvedet	Manamansalon saarella sijaitsevaan vapakalastuskohteeseen 5571 <i>Manamansalo</i> myydään vapakalastuslupia. Retkeilyalueen Oulujärven vesialueilla voi vapakalastusta harjoittaa Metsähallituksen valtakunnallisella vapaluvalla ja kalastonhoitomaksuun sisältyvällä viehekalastusoikeudella (yhdellä vapaluvalla). Lisäksi vesialueet kuuluvat Oulujärven kalastusalueen myymään "Oulujärven viehekalastuslupaan", joka oikeuttaa kalastamaan vapavälinein lähes koko järven alueella. Pyydyskalastus Metsähallituksen hallinnassa olevilla vesillä on sallittu luvalla 5006 <i>Oulujärvi</i> .
Alueen merkitys kalastuskohteena	Vapakalastuskohteeseen myydään vuositasolla n. 1 600 kalastuslupaa. Kalastus keskittyy pääosin avovesikauteen. Oulujärvi on merkittävä kaupallisen kalastuksen vesialue, jossa harjoitetaan lisäksi vapaa-ajan pyydyskalastusta ja vapakalastusta ympäri vuoden.	
Arvio alueen kalastuspaineesta	<input type="checkbox"/> Suuri	<input checked="" type="checkbox"/> Keskipaineinen
	<input type="checkbox"/> Pieni	Tarkennus
Saaliskalat	Ahven, hauki, muikku, kuha, siika, taimen ja särkikalat. Vapakalastusalueella lisäksi harjus ja kirjolohti.	
Kutupaikat	Oulujärven laskeissa ja siihen laskeviin joissa lisääntyvät luontaisesti kaikki alueella esiintyvät kalalajit. Järven säännöstely ja patoaminen kuitenkin rajoittavat merkittävästi erityisesti kevätkutuisten lajien ja vaeltavien lohikalajien lisääntymisen onnistumista. Säännöstelystä kalastolle ja kalataloudelle aiheutuvia haittoja kompensoidaan voimayhtiöiden velvoiteistutuksin. Vapakalastusalueen lammissa lisääntyvät luontaisesti ahven, hauki ja särkikalat.	
Vaelluskalareitit	Oulujärven laskeissa rajoittaa sekä järven ylä- että alapuolinen vesistö- ja rakentaminen. Vaelluskalojen lisääntymisalueita on kuitenkin pienemmissä järven laskeissa virtavesissä, jotka eivät kuitenkaan sijaitse suunnittelualueella.	
Kaupallinen kalastus	Retkeilyalueen Oulujärven vesialueella harjoitetaan merkittävässä määrin ammattimaista trooli-, isorysä-, nuotta- ja verkkokalastusta. Kaupallinen kalastus keskittyy muikun ja kuhan kalastukseen. Taloudellista merkitystä on myös hauen, ahvenen, siian ja mateen kalastuksella.	
Istutukset (kalat, ravut)	Vapakalastusalueen vesistä Särkiseen istutetaan pyyntikokoista kirjolohti avovesikaudella. Isoon-Peuralampeen istutetaan kesäisin pyyntikokoista taimenta ja kaikkiin lupa-alueen lampiin siian ja harjuksen kesänvanhoja poikasia. Oulujärven istutetaan säännöstelijän velvoitteena siikaa, kuhaa ja taimenta. Istutukset kohdentuvat myös suoraan suunnittelualueelle.	
Lisätietoja	Taimenen alamitta on laskettu 40 senttimetriin Iso-Peurassa, Kota-Peurassa, Soikko-Peurassa ja Syväjärven Kainuun ELY-keskuksen päätöksellä vuosiksi 2014–2016. Kyseisillä vesialueilla taimenen luontaiseen lisääntymiseen tai elinkierto ei ole edellytyksiä lisääntymisalueiden puuttumisen takia. Lampivesistä kalastettavat taimenkannat ovat siis täysin istutusten varassa. Oulujärvellä rasvaevällisen taimenen alamitta on kalastusasetuksen mukaisesti 60 cm ja rasvaevättömän 50 cm.	
Yksityiset suojelualueet		
Erätalouden yhteenveto		
Kalastus on yksi retkeilyalueen suosituimmista aktiviteeteista, jota voi harrastaa ympäri vuoden niin Oulujärvellä kuin Manamansalon vapakalastusalueellakin. Oulujärven vesialueet ovat myös merkittäviä kaupallisen kalastuksen vesinä.		

11 Tutkimus

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.		
Alueella aikaisemmin tehty tutkimus			
<input type="checkbox"/>	Alue on aktiivisessa tutkimuskäytössä	<input checked="" type="checkbox"/>	Alueella ei ole säännöllistä tutkimuskäyttöä
<input type="checkbox"/>	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkoston	<input type="checkbox"/>	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkoston
Nykyinen tutkimuskäyttö			
Koealat			
Tutkimustahot			
Tutkimusluvut			
Merkitys tutkimuskohteena			
<input type="checkbox"/>	Merkittävä	<input type="checkbox"/>	Kohtalaisen merkittävä
		<input checked="" type="checkbox"/>	Ei merkittävä

12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	<input type="checkbox"/>	Luonnonvarojen käyttö Rasitteet, käyttöoikeudet, sopimukset
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.			
Marjastus ja sienestys				
<input checked="" type="checkbox"/>	Sallittu koko alueella	<input type="checkbox"/>	Kielletty koko alueella	
<input type="checkbox"/>	Sallittu osittain			
Poronhoito				
<input type="checkbox"/>	Suunnittelualue sijoittuu poronhoitoalueelle	<input checked="" type="checkbox"/>	Ei sijoitu poronhoitoalueelle	
Paliskunta	Suunnittelualueesta kuuluu paliskuntaan (%)	Paliskunnan suurin sallittu poromäärä	Poromääräarvio suunnittelualueella	Talvilaidunten kunto
Toiminnan kuvaus				
Rakenteet	Porokämpät	Erotusaitaukset	Muut rakenteet	
Kaivoskivennäiset, maa-ainekset, polttopuut, pohjavesi				
Kaivosvaltauokset	Lkm	Kaivoskivennäiset		
Kaivospiirit	Lkm	Kaivoskivennäiset		
Maa-ainesten otto	Perustamispäätöksen mukaisesti muuhun kuin retkeilyn tarpeisiin maa-ainesten ottaminen on kielletty.			
Polttopuun otto	Luvanvaraista, mahdollista Manamansalon metsätalousalueilla, ei Natura-alueella saarissa.			
Pohjaveden otto				
Lisätietoja	Kaupallinen jäkälänkeruu, lupia voidaan myöntää metsätalousalueelle.			
Metsätalous ja maisemanhoito				
Metsätalousasiat ja maisemanhoito ovat lomakkeella 23 B.				

Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset			
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl	Lisätietoja	Sop 3007, käyttöoikeus laivareitin taulut ja linjat, TVL Oulun piiri Sop 28098, vuokrasopimus, masto- ja viestiasema-alue, Ecosite Oy Sop 29256, käyttöoikeus Vaalan kunta, Pikku Palosen maja, voimassa 31.12.2018 saakka Sopimukset 3844, 26786 ja 3211 sähkölinjoja 4 kpl metsästysvuokrasopimuksia
Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavat rasitteet	Ei ole		
Lisätietoja	Kaupalliseen jäkälänkeruuseen on myönnetty lupa, päättynyt 31.12.2014.		
Yksityiset suojelualueet			
Yhteenveto			

KESKEISET ARVOT JA UHAT

13 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot			
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoituksien sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.		
Nro	Arvoluokka	Arvotyyppi	Kuvaus
1)	Virkistys- ja elinkeinokäyttö	Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö	Hiekkarannat, saaret, retkeilyreitit, leirintäalue
2)	Virkistys- ja elinkeinokäyttö	Matkailun yritystoiminta	Leirintäalue
3)	Luontoarvot	Maisema	Mäntykankaat, kirkasvetiset lammet, harjut, Oulujärvi, saaret
4)	Kulttuuriarvot	Muinaismuistokohteet Rakennusperintökohteet	Oulujärven vesireitti, uitto, tervankuljetus, Manamansalossa tervanpoltto
5)	Virkistys- ja elinkeinokäyttö	Erätalous (metsästys ja kalastus)	Kalastus lammissa ja Oulujärvellä, myös kaupallista kalastusta
6)	Luontoarvot	Luontodirektiivin luontotyypit, Uhanalaiset luontotyypit, uhanalaiset eläin- ja kasvilajit	<p>Saaristoluonnossa on säilynyt huomattavia luonnonsuojellisia arvoja, mm. suurten saarten luonnontilaisen kaltaiset vanhat metsät sekä harjusaarten omaleimaiset piirteet.</p> <p>Boreaaliset luonnonmetsät. Suunnittelualueen Natura-alueeseen sisältyvässä osassa on 214 ha luonnonmetsiä; lisäksi Manamansalon osalla retkeilyaluetta esiintyy vanhoja aarnimetsiä n. 60 ha:n alalla. Alueen merkitystä luonnonmetsien suojelun kannalta korostaa se, että Oulujärven ympäristössä ei juuri esiinny vanhojen metsien aluekokonaisuuksia.</p> <p>Harjumetsät. Manamansalo ja Kuoston saari ovat osa kahta rinnakkaista harjumuodostumaa, joiden piirteisiin kuuluu harjuselänteitä, deltamuodostumaa, rantatörmä ja -valleja, suppia ja vedenalaisia särkkiä. Kuostonsaari on valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu, geologisesti ja maisemallisesti erittäin arvokas harjusaari.⁴ Manamansalon retkeilyalue on harjunsuojeluohjelmaan kuuluva, maisemallisesti ja geologisesti erittäin arvokas harjuaalue.⁴ Kuoston kangasmaat on kokonaisuudessaan luettu Natura-luontotyyppiin harjumetsät, 270 ha.</p> <p>Suot. Kuostossa esiintyy erikoisia tulvavaikutteisia rantanevoja, joissa tavataan silmälläpidettäväksi luokiteltua putkilokasvilajistoa (ruskopiirtoheinä, suovalkku)</p>

			<p>Järviuonto ja rantaluontotyypit. Suunnittelualueen alkuperäisten rantaluontotyyppien luonnontila on heikentynyt voimakkaasti johtuen Oulujärven pitkään jatkuneesta säännöstelystä.</p> <p>Pesimälinnusto. Oulujärven pienet saaret ja luodot ovat arvokkaita linnuston, erityisesti lokkilintujen ja kahlaajien pesimäpaikkoja. Linnuston pesinnän kannalta tärkeimmät luodot sijoittuvat lintudirektiivin nojalla perustetulle Natura-alueelle <i>Oulujärven lintusaaret ja luodot</i>. Retkeilyalueella esiintyy joitakin harmaalokin pesintään soveliaita louhikkoluotoja.</p>
7)	Virkistys- ja elinkeino-käyttö	Metsätalous	Metsätaloustoimenpiteet tehdään luonto-, maisema- ja virkistysarvot korostetusti huomioon ottaen. Metsien käsittelyn tavoitteena on metsien elinvoimaisuuden säilyttäminen käsittelyn piirissä olevilla alueille. Puuston käsittelyllä luodaan maisemallista vaihtelua ja edistetään maisemakohtien näkyvyyttä.
8)	Virkistys- ja elinkeino-käyttö	Muut käyttömuodot, koriste-jäkälän keruu	Kaupallinen keräystoiminta

14 Uhka-analyysi

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta									
Selite	Uhka-analyysi kohdistuu suunnittelualueen keskeisiin suojele- ja käyttöarvoihin sekä maankäyttömuotoihin, joilla voi olla vaikutusta ko. arvoihin. Tavoitteena on tunnistaa ne käyttömuodot ja toiminnot, joilla voi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia suojelun kohteena oleviin arvoihin. Analyysissä huomioidaan paitsi suunnittelualueen sisäiset paineet ja kehityssuunnat, myös mahdolliset alueen ulkopuolelta tulevat paineet.									
		Uhkan kohdentuminen					Merkittävyys			
Keskeinen suojele- tai käyttöarvo	Uhkatekijä	Aiempi maankäyttö	Nykyinen maankäyttö	Tuleva maankäyttö	Suunnittelualue	Ulkopuolinen alue	Merkittävä	Erittäin merkittävä	Uhkan syy ja kuvaus	Mahdollisuudet vaikuttaa suunnittelussa
Luontodirektiivin luontotyytit: Boreaaliset luonnonmetsät	Metsätalous ja sen vaikutukset	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Luontotyyppien pinta-ala on pienentynyt ja edustavuus on heikentynyt aiemman metsätaloustoiminnan vuoksi.	Kyllä
Luontodirektiivin luontotyytit: Harjumetsät	Metsätalous ja sen vaikutukset	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Aiempi metsien käsittely on heikentänyt harjumetsien luonnontilaa.	Kyllä
Luontodirektiivin luontotyytit: Harjumetsät	Jäkälän keruu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ammattimainen koristejäkälän keruu voi heikentää harjumetsien luonnontilaa.	Kyllä
Maisema	Metsien käsittely	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Metsien käsittelyllä on maisemavaikutuksia puolesta ja vastaan, turvallisuuskysymys leirintäalueella (myrsky/tuli)	Kyllä
Uhanlaiset eläin- ja kasvilajit: lintuluotojen ja saarien pesimälinnusto	Oulujärven vedenkorkeuden säännöstely	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Lintujen pesintäluodot ja -saaret umpeenkasvat, ja pesimäalueita jää veden alle kesinä, jolloin vedenkorkeutta nostetaan pesintäaikaan.	Ei
Uhanalaiset luontotyytit	Oulujärven vedenkorkeuden säännöstely	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Oulujärven pitkäaikainen säännöstely on johtanut alkuperäisten rantaluontotyyppien häviämiseen ja luonnontilan heikkenemiseen (hiekkarannat, rantojen tulvametsät ja -niityt; umpeenkasvu/metsittyminen, soistuminen, rehevöityminen). Umpeenkasvulla on myös maisemaa heikentävä vaikutus.	Ei

Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit: vanhan metsän lajisto	Metsätalous ja sen vaikutukset	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Vanhan metsän elinympäristöjen muuttuminen ja vähentyminen aiemman metsätaloustoiminnan myötä on voinut vähentää alueen vanhan metsän lajiston monimuotoisuutta. Suunnittelualueen vanhan metsän lajistoa ei ole selvitetty lintulajistoa lukuun ottamatta.	Kyllä
Luonnon ja kulttuurikohdeiden virkistyskäyttö	Metsätalous ja sen vaikutukset	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Maiseman muuttuminen voi aiheuttaa alueen vetovoiman heikkenemistä, toisaalta maisemaa on tarpeen avata paikoin.	Kyllä
	Virkistyskalastus	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Roskaantuminen, kuluminen	Kyllä
	Hoidon puute, rahoitus vähennee	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Maisemakohteiden ja rakenteiden hoitamattomuus vähentää niiden arvoa.	Osittain
Matkailun yritystoiminta	Metsätalous ja sen vaikutukset	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Maiseman muuttuminen voi aiheuttaa alueen vetovoiman heikkenemistä.	Kyllä
	Puutteellinen markkinointi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Yhteismarkkinoinnin vähäiset resurssit.	Kyllä
	Palvelujen järjestäminen	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Uusien yrittäjien vähäisyys, sesonkiluonteisuus	Kyllä
Muinaismuistokohteet ja rakennusperintökohteet sekä maisemat	Metsätalous ja sen vaikutukset	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Metsien käsittelyn yhteydessä muinaismuistokohde voi vaurioitua. Toisaalta metsien pusikoituminen ja umpeenkasvu voi vaurioittaa em. kohteita	Kyllä
	Käytön tai hoidon puute (kulttuuriperinnön rapistuminen)	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Rakennusten ja muiden kulttuuriperinnön rakenteiden sekä kiinteiden muinaisjäännösten osittainen tuhoutuminen.	Kyllä
Erätalous (metsästys ja kalastus)	Kalastuspaikkojen umpeenkasvu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Pusikoituminen vaikeuttaa kalastusta ja heikentää maisemaa.	Kyllä
	Perinnöllisen aineksen sekoittuminen	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Alkuperäisten kalakantojen mahdollinen sekoittuminen istutusten myötä.	Kyllä
	Virkistyskalastus	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Kalataudit voivat levitä kalanistutusten mukana.	Kyllä
Metsätalous	Retkeily- ja matkailutoiminta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Retkeily- ja matkailutoiminta asettavat reunaehdot metsätaloustoiminnalle.	Kyllä
Lisätietoja										

TAVOITTEENASETTELU

15 Uhkatekijöiden torjuminen			
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää		
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkatekijät poimitaan aiemmista lomakkeista. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.		
Suojelu- tai käyttöarvo	Luontodirektiivin luontotyypit: Boreaaliset luonnonmetsät		
Uhkatekijän kuvaus	Luontotyypin pinta-ala on pienentynyt ja edustavuus heikentynyt aiemman metsätaloustoiminnan vuoksi		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Toteutuslomake
Suojelun suotuisan tason turvaaminen	Luonnonmetsien pinta-ala säilyy. Natura-luontotyyppien luonnonmetsien edustavuus paranee, kun metsät vanhenevat ja niihin alkaa muodostua lahoppuujatkumoa.	Hks-linjaukset	
Suojelu- tai käyttöarvo	Luontodirektiivin luontotyypit: Harjumetsät		
Uhkatekijän kuvaus	Aiempi metsien käsittely on heikentänyt harjumetsien luonnontilaa		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Toteutuslomake
Suojelun suotuisan tason turvaaminen	Puustoltaan luonnontilaisten harjumetsien pinta-ala säilyy, kun ne jäävät metsätaloustoimien ulkopuolelle boreaalisiin luonnonmetsiin. Harjumuodostumien luonnonarvot ja maisemalliset arvot turvataan varovaisella metsänkäsittelyllä (ei maanmuokkauksella, aukkokoot pieniä, erirakenteisuutta suosivat uudistus- ja harvennusmenetelmät). Vaatimatonta valorinnekasvillisuutta esiintyy suunnittelualueella vain pienialaisesti luontaisista syistä eikä metsätaloustoiminnalla ole ollut vaikutusta harjuille erikoisten valorinteiden kasvillisuustyyppien esiintymiseen.	Hks-linjaukset	
Suojelu- tai käyttöarvo	Manamansalon harjualue		
Uhkatekijän kuvaus	Ammattimainen koristejäkälän keruu voi heikentää harjumetsien luonnontilaa.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpide	Toteutuslomake
Suojelun suotuisan tason turvaaminen	Valikoivalla koristejäkälän keruulla ei koidu havaittavia vaikutuksia harjuluontoon, kun lupaehdoilla sallitaan ainoastaan maastoa säästävät keräysmenetelmät.	Hks-linjaukset	

Suojelu- tai käyttöarvo					Uhanlaiset eläin- ja kasvilajit, lintuluotojen ja saarien pesimälinnusto				
Uhkatekijän kuvaus					Lintujen pesintäluodot ja -saaret umpeutuvat ja pesimisalueita jää veden alle kesinä, jolloin vedenkorkeutta nostetaan pesintäaikaan.				
Päämäärä		Tavoite			Toimenpide		Toteutuslomake		
Suojelun suotuisan tason turvaaminen		Alueelta tunnetaan tärkeät lintujen pesintäpaikat. Pesintäalueet pidetään avoimina ja hoitotyöt priorisoidaan kohteisiin, joissa on parhaat mahdollisuudet pesinnän onnistumiseen korkean veden olosuhteissa.			Lintulaskennat, pesimispaikkojen pitäminen avoimina raivauksilla				
Päämäärä		Tavoite			Toimenpide		Toteutuslomake		
Suojelun suotuisan tason turvaaminen		Rantaluontotyyppien tila on tunnettu (säännöstelyn vaikutusten vähentämiseen ei ole keinoja).							
Suojelu- tai käyttöarvo					Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit: vanhan metsän lajisto				
Uhkatekijän kuvaus					Vanhan metsän elinympäristöjen muuttuminen ja vähentyminen aiemman metsätaloustoiminnan myötä on voinut vähentää alueen vanhan metsän lajiston monimuotoisuutta.				
Päämäärä		Tavoite			Toimenpide		Toteutuslomake		
Suojelun suotuisan tason turvaaminen		Alueen vanhan metsän lajisto tunnetaan ja sopivat elinympäristöt turvataan.			Lajistoselvitykset				
Suojelu- tai käyttöarvo					Kalastus				
Uhkatekijän kuvaus					Kalataudit				
Päämäärä		Tavoite			Toimenpide		Toteutuslomake		
Kalastuksen vetovoimaisuuden säilyminen		Kalakannat säilyvät elinvoimaisina ja kalastuksellisesti kiinnostavina.			Suunnitelmalliset istutukset				

Suojelu- tai käyttöarvo	Uhanlaiset eläin- ja kasvilajit: lintuluotojen ja saarien pesimälinnusto		
Uhkatekijän kuvaus	Säännöstely johtaa lintujen pesintäluotojen ja -saarten umpeutumiseen; pesimisalueita jää veden alle kesinä, jolloin vedenkorkeutta nostetaan pesintäaikaan.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Lajiesiintymien elinvoimaisuuden turvaaminen	Lintujen pesinnälle merkittävien lintusaarten ja -luotojen pesimisolosuhteita seurataan ja ylläpidetään.	Lajistoselvitykset	
Suojelu- tai käyttöarvo	Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö, matkailun yritystoiminta		
Uhkatekijän kuvaus	Maiseman muuttuminen voi aiheuttaa alueen vetovoiman heikkenemistä, myös hoitamattomuus ja kuluminen sekä alueen yleisen matkailullisen vetovoiman hiipuminen		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Kauniit maisemat ja luonnossa virkistytymisen mahdollisuudet säilyvät. Retkeilyalue kehittyy vetovoimaisena käyntikohteena ja lomailupaikkana.	Alue on viihtyisä ja vetovoimainen kohde ja siellä olevat palvelut ovat kunnossa ja vastaavat kysyntää. Metsien käsittelyssä tavoitellaan eri-ikäisrakenteisuuden säilyttämistä ja tarkoituksenmukaista lisäämistä. Kalastuspaikkojen käyttökelpoisuutta parannetaan raivaamalla. Virkistyskäytön kannalta tärkeimpien hiekkarantojen hoitoa tehdään avaamalla alueita mm. pensaistoja poistamalla.	Toimenpidesuunnitelmat	
Suojelu- tai käyttöarvo	Muinaismuistokohteet ja rakennusperintökohteet		
Uhkatekijän kuvaus	Rakennusten ja muiden kulttuuriperinnön rakenteiden sekä kiinteiden muinaisjäännösten osittainen tuhoutuminen.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Arvokkaiden muinaismuisto- ja rakennusperintökohteiden säilyminen	Huolehditaan siitä, että käyttörakennukset pysyvät vuosihuollollisin toimenpitein käyttökelpoisessa kunnossa. Arvokkaiden muinaismuistokohteiden ympäristöä suojellaan liialta kulumiselta. Myrsky- ym. vauriot huolehditaan pois välittömästi, mikäli ne uhkaavat kohdetta (muinaismuistokohde, kulttuuriperintökohde tai rakennusperintökohde)	Toimenpidesuunnitelmat	

16 Kehittämismahdollisuudet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Kehittämistavoitteet linjaavat suunnittelun kehitystä lähtien esimerkiksi retkeilyalueen perustamistarkoituksesta tai Metsähallituksen tavoitteista suojelualueverkon kehittämiseksi. Muita lähtökohtia kehittämistavoitteille voivat olla mm. Metsähallituksen strategia, Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet, toimintaympäristö, kuten matkailun yritys yhteistyö, sekä sidosryhmien esittämät tai osallistamistilaisuuksissa esiin nousevat näkemykset.		
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Matkailullinen vetovoima säilyy ja sen matkailukäytön tuottamat paikallistaloudelliset vaikutukset sekä retkeilyalueen kävijöilleen tuottamat terveyshyödyt kasvavat.	Alueen tunnistetuista vetovoimatekijöistä pidetään huolta. Kävijämäärät ja alueella viipymä kasvavat. Luontomatkailua harjoitetaan hyvässä yhteistyössä kaikkien toimijoiden kesken. Markkinoinnilla ja viestinnällä tuetaan alueen profiilia ja vahvistetaan sen vetovoimaa luontoaktiiviteettikohteena.	Yhteistyö leirintäalueyrittäjän ja muiden luontomatkailuyrittäjien kesken Yhteistyö matkailualan ja harrastejärjestöjen kanssa. Yhteinen kehittäminen -> hankehakemukset (sisältö ja rahoitus) Leirintäalueen kehittäminen, yhteistyö Laatumaan kanssa Palveluvarustuksen kehittäminen ja ylläpito	
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Luontoharrastusmahdollisuuksien monipuolistaminen	Uusien harrastusmahdollisuuksia on tarjolla.	Yhteistyö: kartoitus yrittäjien ja harrasteyhdistysten kanssa Viestintä ja markkinointi	
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Luonnon- ja kulttuurimaisemien turvaaminen	Hoidetaan alueen metsiä ja maisemaa kulttuuri- ja luontoarvot säilyttäen.	Metsätalouden toimenpidesuunnitelmat	
Päämäärä	Tavoite	Toimenpidelaji	Toteutuslomake
Alueella harjoitetaan kestävä metsätaloutta.	Metsien hoito on keskeinen osa retkeilyalueen maisemanhoitoa	Hks linjaukset Metsien käsittelytavat	

17 Visio

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Suunnittelualueen visio, eli tavoitetila tulevaisuudessa, on Metsähallituksen, sidosryhmien ja alueen käyttäjien yhteinen näkemys suunnittelualueen toivotusta kehityksestä. Visio suuntautuu tulevaisuuteen, noin 30 vuoden aikajänteelle. Visio on aktiivinen tahtotila, jota kohti pyritään suunnitelman päämäärien, tavoitteiden ja toimenpiteiden kautta. Vision tulee olla optimistinen, mutta myös realistinen: sen muodostamisessa on huomioitava mm. alueen keskeiset arvot ja erityispiirteet, perustamistarkoituksen asettamat raamit, sidosryhmien toiveet ja palautteet sekä resurssitilanne.
Visio	Oulujärven maiseman ja saarien sekä Manamansalon harjualueiden luontoarvoihin tukeutuva tasokas virkistys-, kalastus- ja matkailukohde. Hyvät palvelut Manamansalon leirintäalueella ja lähimaastossa houkuttelevat kävijöitä rauhalliseen lomailuun ja Niskaselän saaristo on aktiiviveineilijöiden ja kanoottirekeliijöiden erämainen retkeilykohde.
Vision selitys	Luonteeltaan retkeilyalue jakautuu selvästi kahtia, Manamansalo soveltuu lomailijoille ja päiväretkeilijöille, eikä siellä liikkuminen vaadi erityisosaamista ja -taitoja. Järvenselkä ja retkeilyalueen saaret ovat kohteina haasteellisia ja vaativia aktiivilomailijan kohteita. Ylivoimaisesti suurin osa kävijöistä vierailee vain Teeriniemen alueella, joten siellä olevien retkeilypalvelujen ylläpitoon osoitetaan valtaosa käytössä olevista resursseista.

18A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

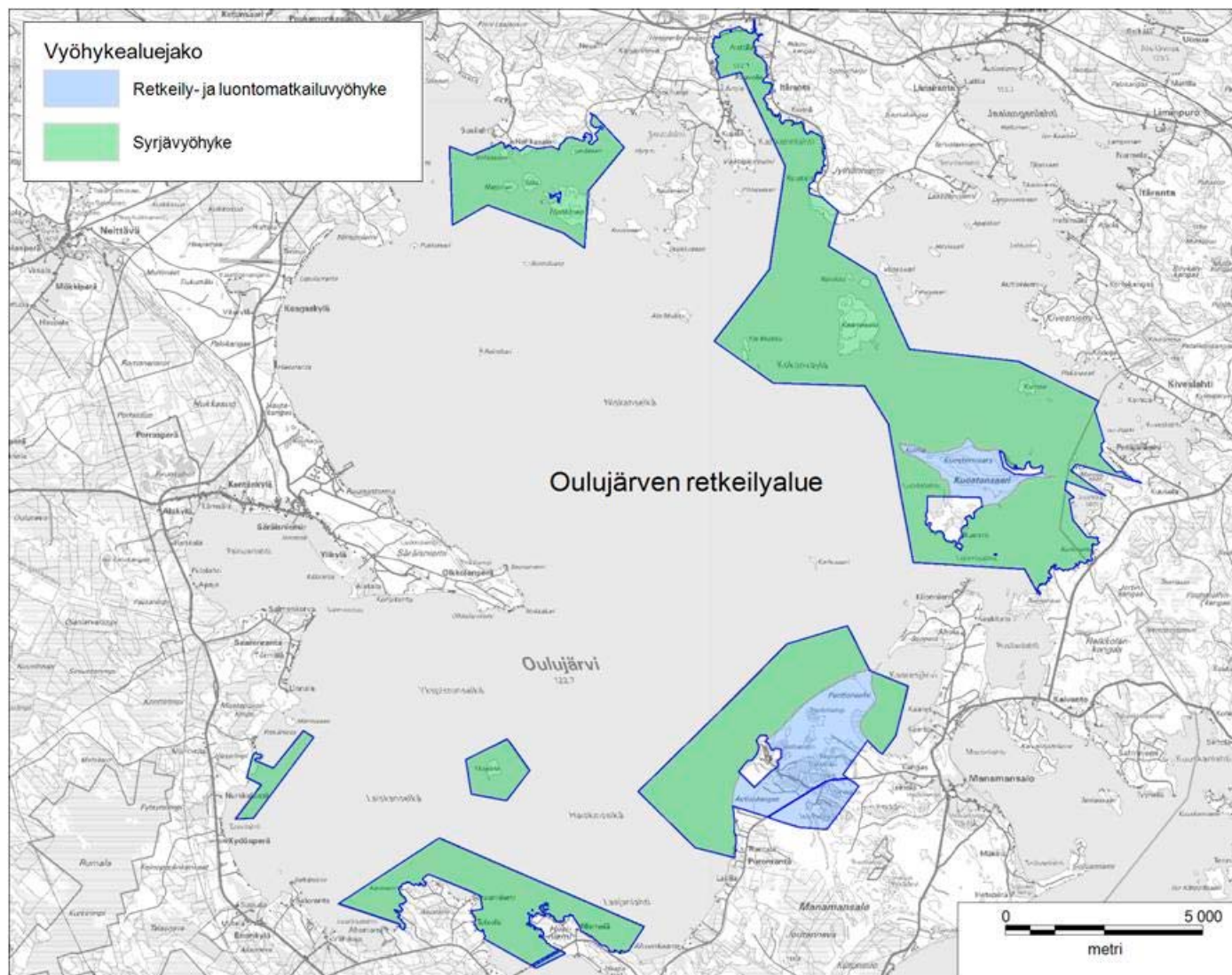
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/>	Kuva 13
Selite	Suunnittelualueen yleisökäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.			
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.			
Nimi	Tarkoitus ja käyntimääräennuste	Ohje	Pinta-ala	
Retkeilyalueen Manamansalon osa-alue, sisältää Kuosonsaaren	Lähes kaikki suunnittelualueen palveluvarustus on tällä vyöhykkeellä, samoin virkistyskalastuskohteet, uudet aktiviteetit ohjataan tälle vyöhykkeelle.	Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa palvelurakenteita ja retkeilyreittejä, jotka ovat alueen luonteeseen sopivia.		
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)		
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
Suunnitelma ei koske yksityisiä alueita.				

18B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/>	Kuva 13
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.			
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltyjen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtääviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti			
Nimi	Tarkoitus	Ohje		Pinta-ala
Retkeilyalueeseen kuuluvat Oulujärven saaret	Vyöhyke säilytetään rauhallisena ja erämaisena.	Vyöhykkeelle ei pääsääntöisesti rakenneta uusia palvelurakenteita. Olemassa olevat rakenteet pidetään kunnossa.		
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)		6 304 ha, 55 %
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
Suunnitelma ei koske yksityisiä alueita.				

18C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	<input type="checkbox"/>	
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaisia. Perustettujen suojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai mairinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan.			
Rajoitusvyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissädöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnonsuojeluyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke."			
	Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke koskee perustettujen suojelualueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueet, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai mairinnousua <u>suositellaan vältettävän</u> tiettyinä aikoina. Tarvittaessa ELY-keskus voi Maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa <u>moottorikäyttöisen ajoneuvon</u> käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella."			
Tarkoitus	Ei tarvetta.			
Rajoitusvyöhyke				
Nimi	Rajoitusaika	Pinta-ala	Peruste	Olotila
Pinta-ala yhteensä			Osuus suunnittelualueesta (%)	
Luonnonarvovyöhyke				
Pinta-ala yhteensä			Osuus suunnittelualueesta (%)	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				



Kuva 9. Oulujärven suunnittelualueen vyöhykejako.

Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke kattaa noin 45 % suunnittelualueen pinta-alasta. Syrjävyöhyke on noin 55 % alueen pinta-alasta.

© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293

TOTEUTUS

19 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet						
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta	<input type="checkbox"/>	Luonnonsuojelun toimenpiteet
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyyppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.					
Toimenpide	Kiireellisyysaste ⁶	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpidesuunnitelma	Aikaisemmin toteutettu tai jatkuvassa hoidossa oleva (ha)	Yksityiset suojelualueet	Kuvaus
Vanhon metsien lajiston inventoinnit	pieni	Lahopuuri-kaat luonnonsuojelukoivot	ei tarvita		<input type="checkbox"/>	Suunnitelma-alue on alueellisesti merkittävä luonnonsuojelun ydinalue Oulujärven ympäristössä. Alueen vanhan metsän lajistoa ei ole selvitetty eikä sen merkitys vanhan metsän lajiston kannalta ole selvillä.
Lintulaskennat, pesimispaikkojen pitäminen avoimena raivauksilla	suuri		tarvitaan			Alueelta tunnetaan tärkeitä lintujen pesintäpaikat. Pesintäalueet pidetään avoimena ja hoitotyöt priorisoidaan kohteisiin, joissa on parhaat mahdollisuudet pesinnän onnistumiseen korkean veden olosuhteissa.
Lajistonselvitykset	suuri		ei tarvita			Lintujen pesinnälle merkittävien lintusaarten ja -luotojen pesimisolosuhteita seurataan ja ylläpidetään.
Lisätietoja						

⁶ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

20 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	<input type="checkbox"/>	Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet						
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteitä ovat rakennusperintöön, maisemaan ja arkeologisiin kohteisiin liittyvät kunnostus- ja hoitotoimet.									
Kulttuuriperintöinventointi	<input type="checkbox"/>	Ei tehdä	<input checked="" type="checkbox"/>	Tehty	<input type="checkbox"/>	Päivitetään	<input checked="" type="checkbox"/>	Täydennetään	Vuosi	2025
Rakennusperintö										
Toimenpidelaji	Kiireellisyysaste ⁷	Kunnostettava tai hoidettava kohde	Kuvaus				Kpl	Toimenpidesuunnitelma		
Rakennusperintökohteen hoito	pieni	Reetan maja	Säilyttävät korjaustoimenpiteet							
Maisematarkastelu										
Yksityiset suojelualueet										
Lisätietoja										
Arkeologiset kohteet										
Toimenpidelaji	Kiireellisyysaste ⁸	Hoidettava kohde	Kuvaus				Kpl	Toimenpidesuunnitelma		
Kulttuuriperintökohteen hoito	pieni	Tervahaudat ja pyyntikuopat	Hoito tai raivaus tarvittaessa (kuluminen tai esimerkiksi myrskyvahingot)				9	Laaditaan		
Maisematarkastelu										
Yksityiset suojelualueet										
Lisätietoja										
Muut toimenpiteet										
Huolehditaan siitä, että rakennusperintökohteet pysyvät vuosihuollollisin toimenpitein käyttökelpoisessa kunnossa. Arvokkaiden muinaismuistokohteiden ympäristöä suojellaan liialta kulumiselta. Myrsky- ym. vauriot huolehditaan pois välittömästi, mikäli ne uhkaavat kohdetta (muinaismuistokohde tai rakennusperintökohde).										

21A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö						
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritellä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa.						
Nykyinen käyntimäärä	Vuosi	Kysynnän kuvaus (nykytila)					
39 522	2014	Ks lomake 9A, sivu 32					
Käyntimääräennuste	Vuosi	Kysynnän kuvaus (tavoite)					
40 000	2020	Järvialueen retkeilypalveluiden kehittäminen tuo uusia kävijöitä erityisesti melontaharrastuksen lisääntymisen myötä.					
Luontomatkailusuunnitelma		Vuosi		Vuosi		Vuosi	Lisätietoja
Ei tehdä	<input type="checkbox"/>	Tehty	2010/ 2011	Tehdään		Päivitetään	
Opastusviestintäsuunnitelma							
Ei tehdä	<input type="checkbox"/>	Tehty	2014	Tehdään		Päivitetään	
Toimenpide			Kuvaus				
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset			Alueen kävijämäärää seurataan vuosittain vakiintuneella menetelmällä ajoneuvolaskurin avulla.				
Teeriniemen leirintäalueen profilointi "Oulujärven retkeilyalueen portiksi"			Yhteistyössä leirintäalueen yrittäjän kanssa kehitetään palveluja ja opastusmateriaaleja retkeilyalueella kävijöiden tarpeita silmällä pitäen. Leirintäalueen roolia retkeilyalueen keskuksena vahvistetaan myös viestinnässä.				
Yhteenveto							

⁷ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

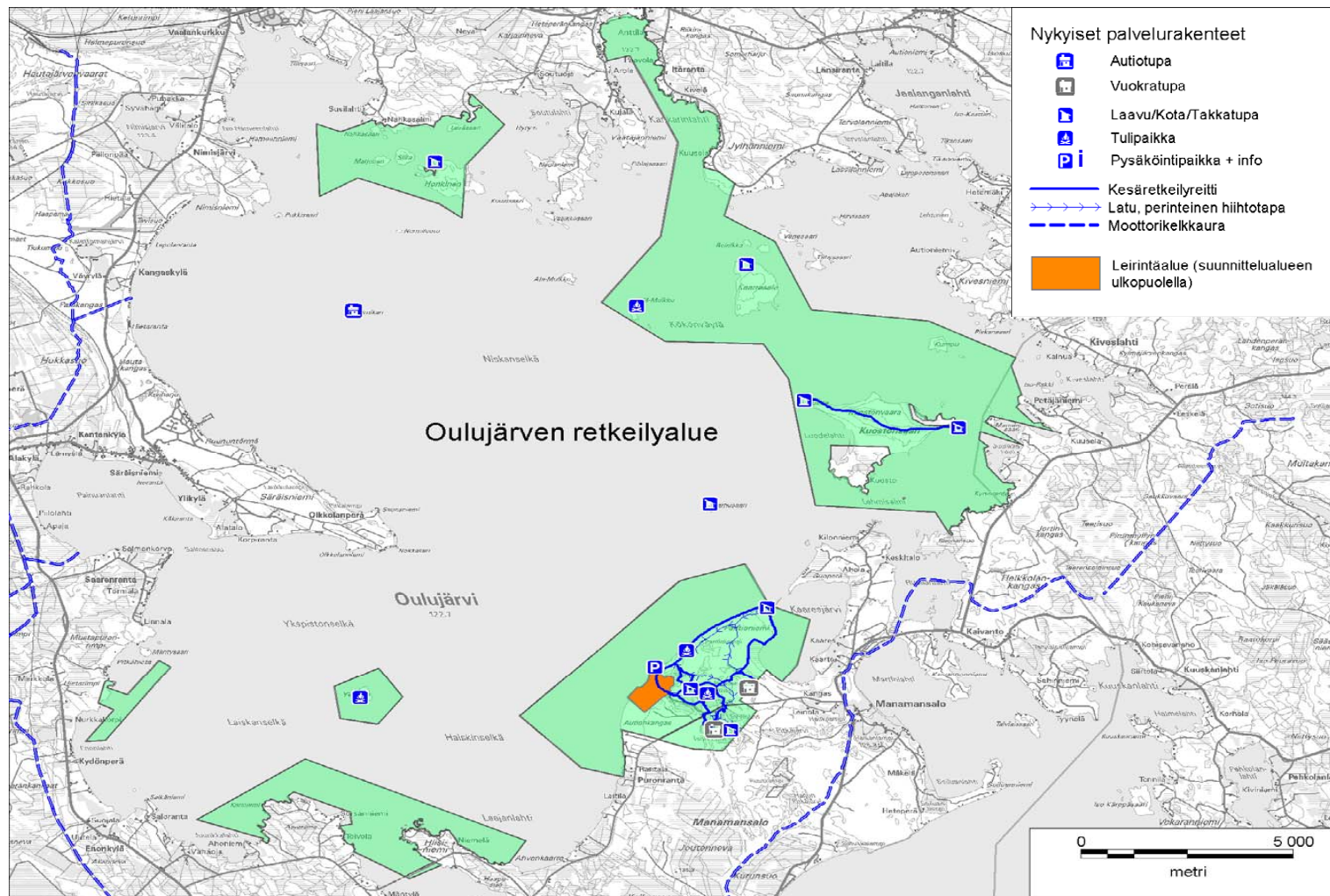
⁸ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.

21B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/>	Palveluvarustus, kuva 10
Selite	Palveluvarustus-lomakkeessa käsitellään rakennuksia (esim. autio- ja varaustuvat), rakennelmia (esim. laavut, kodat) sekä reittejä. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyysaste ⁹	Toimenpidesuunnitelma	
Palveluvarustuksen uusinta ja korjaus Niskanselän saarissa	Kuoston Säipän laavu uusitaan, Reimikarin autiotupa ja rakenteet kunnostetaan sekä Honkisen ja Kaarresalon kodat kunnostetaan tai uusitaan erillisen suunnitelman mukaan. Kuoston Kulman maastoportaat uusitaan.	suuri		
Teeriniemen veneväylän kunnostus	Teeriniemen satamaan tuleva veneväylä kunnostetaan paremmin sääolosuhteita kestäväksi tai poistetaan.	suuri		
Teeriniemen sataman kunnostus	Kilpailutetaan sataman kunnostussuunnitelma ja -työ sekä rakennutetaan uusi venesatama.	suuri		
Kalastuslampien rantapitkosten uusinta	Laaditaan suunnitelma virkistyskäytön ja erätalouden tarpeiden mukaisten pitkostuksen uusinnasta, sekä uusitaan tarvittavat osiot. Muu tarpeeton pitkostus puretaan.	suuri		
Kalastuslampien rantojen raivaus	Mahdollistetaan rantakalastus kalastuslampien rantojen puustoa raivaamalla.	suuri		
Palveluvarustuksen purkaminen Manamansalossa	Puretaan ja poistetaan vähän käytettyjä retkeilyrakenteita Manamansalosta: Särkisen nuotiopaikka, Kota-Peuran nuotiopaikka ja Syväjärven nuotiopaikka.	suuri		
Palveluvarustuksen purkaminen Niskanselän saarissa	Puretaan ja poistetaan vähän käytettyjä retkeilyrakenteita Niskanselän saarista: Karhusaaren laavu, Ylä-Mulkun nuotiopaikka, Ykspiston nuotiopaikka ja Kuoston Kulman nuotiopaikka. Em. kohteista luovutaan, ellei niille löydetä vaihtoehtoja kustannustehokassa ylläpitotapaa.	suuri		
Palveluvarustuksen uusinta ja korjaus Manamansalossa	Särkisen laavu rakenteineen poistetaan ja paikalle rakennetaan lyhytaikaiseen käyttöön sopivampi palvelurakenne nuotiopaikkoineen erillisen suunnitelman mukaan. Särkisen palaneen kodan tilalle rakennetaan kota ympärivuotiseen käyttöön. Iso-Peuran ja Makkaraniemen takkatuvat kunnostetaan erillisen suunnitelman mukaan.	suuri		
P-paikkojen yleisöpuuceitten kunnostus ja Syväjärven puuceen poisto	Iso-Peuran ja Särkisen puuceet kunnostetaan erillisen suunnitelman mukaan. Syväjärven p-paikan puucee poistetaan.	suuri		
Kaarresalon laiturin kunnostus	Laaditaan suunnitelma ja kunnostetaan Kaarresalon laituri paremmin jääolosuhteita kestäväksi.	suuri		
Jylhäniemen valvontatuvan tien kunnostus	Valvontatuvalle johtava tie kunnostetaan kaivinkonetyönä ja sorastetaan.	suuri		
Jylhäniemen valvontatuvan rannan kunnostus	Valvontatuvan ranta kunnostetaan kaivinkonetyönä mm. ruoppaamalla Metsähallituksen huolto- ja valvontaveneen käyttämisen tarpeet huomioiden.	suuri		
Teeriniementien sulkupuomi	Teeriniementien sulkupuomi hankitaan ja asennetaan Puronrannantien varteen talviaikaisen tienkäytön ohjaamiseksi.	suuri		

Retkeilyalueen varaston kunnostus Manamansalossa	Varasto ulkomaalataan ja katto tarkastetaan sekä suoritetaan mahdolliset huoltokorjaukset.	suuri	
Retkeilyalueen varaston sekajätekontin poisto	Peltinen sekajätekontti poistetaan ja jätteiden keruu ohjeistetaan viereiseen ekopisteeseen.	suuri	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet			
Lisätietoja			

⁹ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmakaudella.



Kuva 10. Nykyinen palvelurakentaminen.

© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttokeskus Oy, Lupa L5293

22 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä	Kartta	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	Metsästys Kalastus
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Metsästys ja riistanhoito				
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus		
ML 8 §:n alue ¹⁰	ML 8§:n mukainen oikeus säilyy koko alueella	Paikallisten metsästysoikeutta ei ole tarvetta rajoittaa alueella. Paikallisten metsästyspaine tulee todennäköisesti laskemaan nykyisestä väestön ikääntymisen ja poismuuton seurauksena.		
Yleiset vesialueet		Ei yleistä vesialuetta		
Lupametsästys-alueet ja vuokrasopimusalueet	Pienriista: 5616 Vaala Hirvi: Manamansalo ja Oulujärven saaret metsästys-oikeus vuokrataan paikallisille metsästysyhdistyksille	Alue kuuluu edelleen osana laajempaan 5616 Vaalan pienriistan metsästysalueeseen. Manamansalon ja saarten hirvenmetsästysoikeus vuokrataan edelleen paikallisille metsästysyhdistyksille, koska niistä ei muodostu omaa yli 1000 ha:n hirvenmetsästyksen lupa-alueita.		
Hirvenajoalueet				
Muut metsästyskäytön ulkopuolelle jäävät alueet				
Riistanhoito	Ei aktiivista riistanhoitoa			
Yksityiset suojelualueet				
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta	Alueen riistakolmiot lasketaan vuosittain. Lupametsästys mitoitetaan kestävän käytön periaatteella käyttäen apuna Metsähallituksen Riistatalouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmää. Paikallinen riistaviranomainen (Riistakeskus ja riistanhoitoyhdistys) osallistetaan metsästyksen mitoitukseen.			
Lisätietoja				

¹⁰ kunnan asukkailla oikeus metsästykseseen valtion mailla

Kalastus		
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus
Yleiset vesialueet		Ei yleistä vesialuetta. Oulujärven yleisvesialue kuitenkin rajautuu suunnittelualueeseen. Metsähallitus vastaa kalastusjärjestelyistä myös yleisvesialueen osalta vuodesta 2016 alkaen.
Pilkkiminen onkiminen viehekalastus	Rajoitetaan osittain	Yleiskalastusoikeuksien tapahtuvaa kalastusta rajoitetaan jatkossa lähtökohtaisesti nykyisten periaatteiden mukaisesti Manamansalon saarella sijaitsevalla vapakalastusalueella (Särkinen, Kokkojärvi, Teerilampi, Valkeislampi, Repolampi, Syväjärvi, Soikko-, Iso- ja Kota-Peura). Kainuun Elyltä haettavan määräaikaisten rajoituspäätöksen uusimisen yhteydessä OPV-kieltoalueen rajausta voidaan perustelluista syistä yksittäisten vesien osalta muuttaa. Oulujärvessä sijaitsevilla vesialueilla ei ole tarvetta yleiskalastusoikeuksien rajoittamiselle.
Lupakalastusvedet	Lupien myöntäminen Kalastuksenvalvonta	Vapakalastus Manamansalon lampivesillä jatkuu erillisellä luvalla (5571 Manamansalo). Lupaan kuuluvien lampien kalastussääntöjä voidaan suunnittelukaudella tarvittaessa muuttaa, jos kalaston tai kalastuksen kehittyminen sitä edellyttää. Retkeilyalueen Oulujärvessä sijaitsevilla vesialueilla voi viehekalastusta harjoittaa Metsähallituksen vapakalastusluvalla ja kalastonhoitomaksuun sisältyvällä vapakalastusoikeudella. Vesialueet on tarkoitettu sisällyttää jatkossakin Oulujärven kalatalousalueen myymään "Oulujärven viehekalastuslupaan", joka oikeuttaa kalastamaan vapavälinein lähes koko järven alueella. Pyydyskalastus Metsähallituksen hallinnassa olevilla vesillä on sallittu erillisellä luvalla (5006 Oulujärvi). Kalastuksenvalvonnalla huolehditaan, että kalakantoja hyödynnetään kestävästi voimassaolevaa lainsäädäntöä sekä lupamääräyksiä noudattaen.
Rajoitus- ja kieltoalueet		Oulujärvessä, Teeriniemen edustalla sijaitsevalla 1 087 hehtaarin vesialueella on verkkokalastus kielletty vuosittain 15.5.–15.9. Kiellon tarkoitus on suojata velvoitteena istutettavia taimenenpoikasia ja kieltoalueen rajausta tai kiellon voimassaoloa voidaan muuttaa, mikäli istutuskäytännössä tapahtuu muutoksia. Kalakantojen säilyttämiseksi, elvyttämiseksi tai kalastuskiinnostavuuden lisäämiseksi alueelle voidaan asettaa ajallisia tai paikallisia rajoitus- ja kieltoalueita.
Kalakantojen hoito	Istuttaminen	Vapakalastusalueella jatketaan pyyntikokoisten kirjolohien istutuksia Särkisen lampeen avovesikaudella. Istutuksia voidaan tehdä myös talvella, mikäli siihen on perusteltua tarvetta esimerkiksi matkailun yritystoiminnan edellytysten vahvistamiseksi. Vapakalastusalueella pyritään tarjoamaan mahdollisuus myös taimenen kalastukseen istuttamalla avovesikaudella taimenen poikasia ja pyyntikokoista taimenta johonkin/joihinkin alueen lammista (2016: Iso-Peuralampi). Lupa-alueen lampiin tehdään myös siian ja harjuksen kesänvanhojen poikasten istutuksia. Vapakalastusalueen istutuskäytäntöjä suunniteltaessa huomioidaan erityisesti matkailuelinkeinon tarpeet. Oulujärveen istutetaan voimayhtiöiden velvoitteena siikaa, kuhaa ja taimenta. Istutukset kohdentuvat myös suoraan suunnittelualueelle. Velvoiteistutukset täyttävät ks. lajien hoitotarpeen hyvin. Mikäli kalataloudellista tarvetta ilmenee esimerkiksi velvoitehoidon tai kalakannan muutosten takia, istutuksia voidaan tehdä myös Oulujärveen. Kalanistutukset toteutetaan vuosittain laadittavan suunnitelman mukaisesti ja ne dokumentoidaan kalataloushallinnon ylläpitämään KAVERI-tietojärjestelmään. Istutettavien kalojen alkuperä ja terveystilanne varmistetaan ennen istutusta, kaloja ostetaan vain laitoksilta, joilla on voimassa oleva terveyslupa.
Yksityiset suojelualueet		Ei yksityisiä suojelualueita
Kaupallinen kalastus		Oulujärven kaupallisen kalastuksen harjoittamisen edellytyksiä ylläpidetään myöntämällä kalastuslupia kalakantojen kestävästä käytön mahdollistamisesta rajoissa. Ammattikalastuksen säätelyssä ja koordinoinnissa tehdään yhteistyötä osakaskuntien, kalatalousalueen, tutkimuslaitosten ja kalaviranomaisen kanssa.

<p>Kalakantojen kestävä hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta</p>	<p>Metsähallituksen hallinnassa olevilla vesillä kalakantojen tilaa ja hyödyntämistä suunnitellaan ja seurataan Kalatalouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmän (KSSJ) avulla. Järjestelmän aineisto ja toiminta perustuvat kalastajien antamiin saalispalautteisiin. Kalakantoja ja kalastusta seurataan myös lupatilojen, säännöstelyyn liittyvän kalataloudellisen velvoitetarkkailuohjelman ja tarvittaessa myös erillisselvitysten (kyselytutkimukset ym.) avulla.</p>
<p>Lisätietoja</p>	

23A Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.		
Marjastus ja sienestys			
<input checked="" type="checkbox"/>	Sallittu	<input type="checkbox"/>	Rajoitettu (Peruste: Luonnonsuojelulakiin perustuva liikkumisrajoitus)
Lisätietoja			
Poronhoito			
Toimenpiteet ja käytännöt			
Suositukset			
Lisätietoja			
Maastoliikenne			
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet	
Retkeilyalueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Maastoliikenne on kielletty ilman Metsähallituksen lupaa, poikkeukset maastoliikennelaki 4 §	<input type="checkbox"/>	
Käytön ohjaaminen	Luontomatkailun huoltoajo sovitaan yrittäjien kanssa erikseen. Urien ulkopuolelle voidaan myöntää lupia maasto-liikenneperiaatteiden ja -ohjeistuksen mukaisesti.	<input type="checkbox"/>	
Muu liikenne			
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet	
Retkeilyalueiden hoidon ja käytön mukainen toiminta	Alueen teillä moottoriajoneuvolla liikkuminen on sallittu, ellei sitä ole liikennemerkein tai puomein kielletty. Alueen nykyisiä teitä ylläpidetään. Pysäköintialueiden määrää tarkastellaan käytön ja tarpeen mukaan. Asuntovaunujen ja -autojen pysäköinti sallitaan vain niille osoitetuilla paikoilla retkeilyalueella.	<input type="checkbox"/>	
		<input type="checkbox"/>	

Liikkuminen			
Toimenpide	Toiminto	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet
Käytön ohjaus, hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Maastopyöräily	Sallittu jokamiehenoikeuden nojalla	<input type="checkbox"/>
Käytön ohjaus, hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Ratsastus	Ratsastus on jokamiehenoikeudella tapahtuvaa. Ohjattu/yritystoiminta sovitaan erikseen.	<input type="checkbox"/>
Käytön ohjaus, hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Koiravaljakko	Koiravaljakolla ajo on jokamiehenoikeudella tapahtuvaa. Yrityksille sovitaan ja osoitetaan urat valjakkoajoihin.	<input type="checkbox"/>
Käytön ohjaus, hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Porovaljakko		<input type="checkbox"/>
Käytön ohjaus, hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Kiipeily		<input type="checkbox"/>
Urheilutapahtumat ja järjestetty urheiluseura- tai vastaava toiminta			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Käytön ohjaus, hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallitus voi myöntää suostumuksen tapahtuman järjestämiseen. Ohjeistus tapahtuman järjestäjälle.		<input type="checkbox"/>
Partio- ja muu leirit toiminta			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Käytön ohjaus, hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Metsähallitus voi myöntää suostumuksen tapahtuman järjestämiseen. Leiripaikka osoitetaan ja toiminta ohjeistetaan.		<input type="checkbox"/>
Kulttuuritapahtumat			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Käytön ohjaus	Järjestelyt suunnitellaan yhteistyössä.		<input type="checkbox"/>
Maa-ainesten otto			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Käytön ohjaus, hoidon ja käytön periaatteiden mukainen toiminta	Muuhan kuin retkeilyn tarpeisiin tapahtuva maa-ainesten otto on kielletty.		<input type="checkbox"/>
Metsätalous			
Toimenpide	Kuvaus		Yksityiset suojelualueet
Perustamispäätös/ulkoilulaki	Maisemanhoitosuunnitelma ja toimenpidesuunnitelmat (lomake 23 B). Toteutetaan siten, että alueen ulkoilun ja retkeilyn sekä maiseman erityispiirteet säilyvät.		<input type="checkbox"/>

Polttopuun otto		
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet
Käytön ohjaus	Polttopuun otto on luvanvaraista, lupia voidaan myöntää metsätalousalueille	<input type="checkbox"/>
Pohjaveden otto		
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet
Ei aktiivisia toimenpiteitä		<input type="checkbox"/>
Muu toiminta		
Toimenpide	Kuvaus	Yksityiset suojelualueet
Tulenteko	Avotulentekoa rajoitetaan retkeilyalueella, ohjeistetaan ainoastaan tulentekopaikoille	<input type="checkbox"/>
Leiriytyminen	Jokamiehen oikeuden mukaisesti	<input type="checkbox"/>
Jäkälän keruu	Luvanvaraista, lupia voidaan myöntää metsätalousalueille	
Lisätietoja		

23B Metsätalous ja maisemanhoito

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta, metsätalous sekä muut prosessit, Ari Holappa	Kartta	<input checked="" type="checkbox"/>	Metsätalousalueet (kuva 11, 12,13)
Johdanto	Lomakkeella kuvataan metsätalouskäytössä olevien alueiden metsätalouden harjoittamiseen liittyviä periaatteita ja toimintatapoja. Lomake sisältyy suunnitelmiin alueilla, joilla suunnittelualueeseen kuuluu merkittäviä valtion omistamia metsiä. Yksittäisten, pienialaisten kohteiden sekä yksityismaiden metsätaloutta kuvataan osana lomaketta 23 A.			

Metsätalouden ja maisemanhoidon suunnittelu (Metsähallituksen alueet)

Metsätaloustoimenpiteitä tehdään ainakin Manamansalossa ja Kuostonsaarella. Tehdyn luontotyyppikartoituksen mukaan huomattava osa Honkisesta ja Kaarresalosta on muuta kuin boreaalista luonnonmetsää. Näin ollen niille aikanaan alue-ekologisen suunnittelun yhteydessä laitetut aarnimetsäkoodit eivät pidä paikkaansa. Tältä osin metsien käsittely on noilla alueilla mahdollista. Myös Manamansalossa ja Kuostonsaarella aarnimetsäkuvioiden rajoihin voi tulla pieniä tarkistuksia.

Metsätaloutta ohjaavat lainsäädäntö, metsäsertifiointi, voimassa oleva hoito- ja käyttösuunnitelma, luonnonvarasuunnitelma sekä Metsähallituksen omat ohjeet (metsänhoito-ohjeet ja ympäristöopas). Suunnittelu perustuu ajantasaiseen metsävara- ja luontotietoon (Natura-luontotyytit, luontokohteet, lajitieto, kulttuurikohteet, maisema, retkeilyn palvelurakenteet). Metsien hakkuut ja hoitotyöt tehdään toimenpidesuunnitelmien pohjalta. Toimenpidesuunnitelmien yhteydessä tarkastellaan aina toimenpiteiden vaikutus virkistyskäytölle ja maisemalle sekä Natura-luontotyypeille.

Metsävarat ja nykyinen metsätalouskäyttö

Metsätaloustoimenpiteitä on toteutettu Oulujärven retkeilyalueella edellisessä hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetyillä periaatteilla vuosien 2003–2012 välillä seuraavasti: ensiharvennusta 77,0 ha, muuta harvennusta 110,0 ha, ylispuiden poistoa 42,6 ha, poimintahakkuuta 5,7 ha, pienaukkohakkuuta 6,4 ha, tuulenkaatoja kerätty 126,4 ha ja erirakenteisen metsän hakkuuta 11,9 ha. Taimikonhoitoa on tehty 67,2 ha. Maisemanhoitoraiwausta on tehty 115,1 ha. Sen tarkoitus on ollut lähinnä avata näkymiä vesistöihin.

Suunnittelualueen metsämaasta on metsätaloustoiminnan piirissä 964 ha (78 %). Käsittelyn piirissä oleva alue on pääosin kuivaa, karua mäntyvaltaista metsää (ks. taulukot alla). Ikäluokkajakauma on kohtalaisen tasainen. Nuoremmat ikäluokat keskittyvät Manamansaloon.

Kasvillisuusluokka	Tuore	Kuivahko	Kuiva	Karukko	Yhteensä
Ha	26,9	190,6	658,5	88,0	964,0
%	2,8	19,8	68,3	9,1	100,0

Puulajivaltaisuus	Mänty	Mäntyseka	Kuusi	Kuusiseka	Yhteensä
Ha	899,4	42,7	1,3	3,9	947,3
%	94,9	4,5	0,1	0,4	100,0

Ikäluokka	0–20	21–40	41–60	61–80	81–100	101–120	121–140	141–160	161–180	181–200	>200	Yhteensä
Ha	30,6	79,9	244,2	100,0	30,3	44,0	43,5	180,6	78,4	51,6	80,9	964,0
%	3,2	8,3	25,3	10,4	3,1	4,6	4,5	18,7	8,1	5,4	8,4	100,0

Metsätalouden tavoitteet

Metsien käsittelyn tavoitteena on metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen käsittelyn piirissä olevilla alueilla. Käsittely tapahtuu virkistys-, ulkoilu- ja maisema-arvot sekä alueen muut erityispiirteet korostetusti huomioon ottaen. Maisemia avataan virkistys- ja ulkoilukäytön tarpeista lähtien tarvittaessa myös rantapuustoa poistaen.

Metsätalouden toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan niin, että Natura-alueiden tavoitteiden toteutus turvataan.

Metsätalouden erityispiirteet retkeilyalueella

Perustamispäätöksen mukaisesti retkeilyalueella on soiden ojittaminen kielletty. Muu kuin retkeilyalueen ja sen metsien tarkoituksenmukaisen hoidon ja käytön kannalta tarpeellinen rakentaminen, maa-ainesten ottaminen ja teiden rakentaminen on kielletty.

Taimikon hoidossa ja harvennushakkuissa säilytetään mahdollisuuksien mukaan sekapuustoa. Hakkuissa jätetään säästöpuustoa siten, että pitemmällä ajanjaksolla säästöpuustoa on vähintään 20 m³/ha.

Metsien uudistamisessa käytetään ensisijaisesti luontaista uudistamista. Viljely (istutus, kylvö) on kuitenkin myös mahdollista.

Rantapuustoa voidaan käsitellä aivan vedenrajaan saakka lähinnä virkistyskäytön tarpeista lähtien.

Hakkuutähteet kerätään tarvittaessa kämppien, retkeilyrakenteiden ja teiden läheisyydestä.

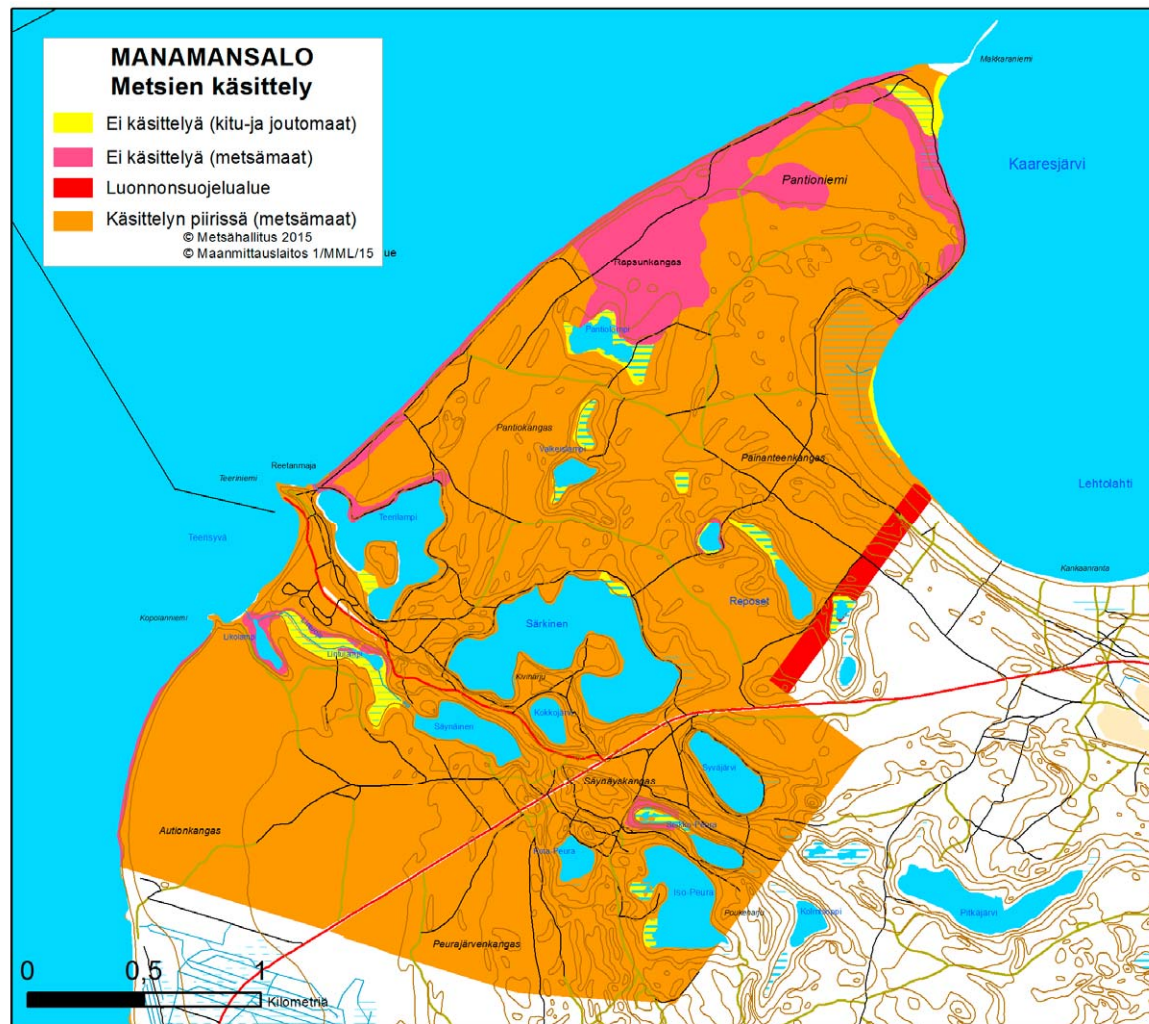
Uudistamishakkuut tehdään pienaukkohakkuilla (aukon koko enintään 1 ha). Kohteissa, missä on jo ennestään eri-ikäisrakenteisen piirteitä, metsät käsitellään siten, että eri-ikäisyysrakenne säilyy ja kehittyminen eri-ikäisrakenteisena vahvistuu. Eri-ikäisrakennetta voidaan lähteä myös rakentamaan tällä hetkellä tasaikäisissä puustoissa erityisesti polkujen ja reittien läheisyydessä. Eri-ikäisrakennetta ylläpitävät tai sitä synnyttävät hakkuut tehdään poimintahakkuilla ja korkeintaan 0,3 hehtaarin pienaukoilla. Harvennushakkuut tehdään metsänhoito-ohjeiden mukaisesti sekapuusto- ja säästöpuutavoite huomioon ottaen. Taimikon hoidot tehdään metsänhoito-ohjeiden mukaisesti sekapuustosuuteen (10–30 %) pyrkien.

Osallistaminen

Metsien käsittelyn toimenpidesuunnitelmat osallistetaan tarvittaessa retkeilyalueen internet-sivuja tai kohdennettua osallistamista käyttäen.

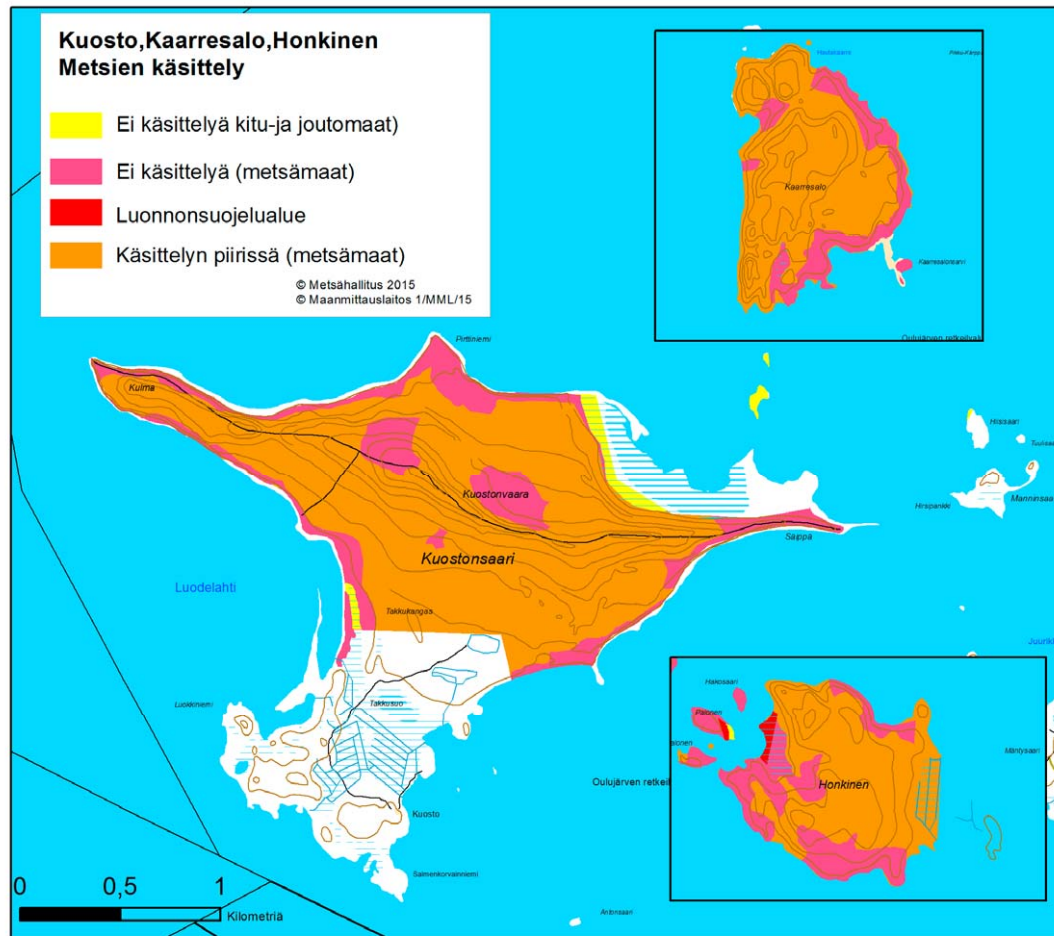
Natura-luontotyypit

Natura-luontotyyppiä olevilla kuvioilla ei harjoiteta metsätaloutta. Mahdolliset metsien käsittelyt tehdään ennallistamissuunnitelmaan perustuen.



Kuva 11. Metsien käsittely retkeilyalueen Manamansalon osa-alueella

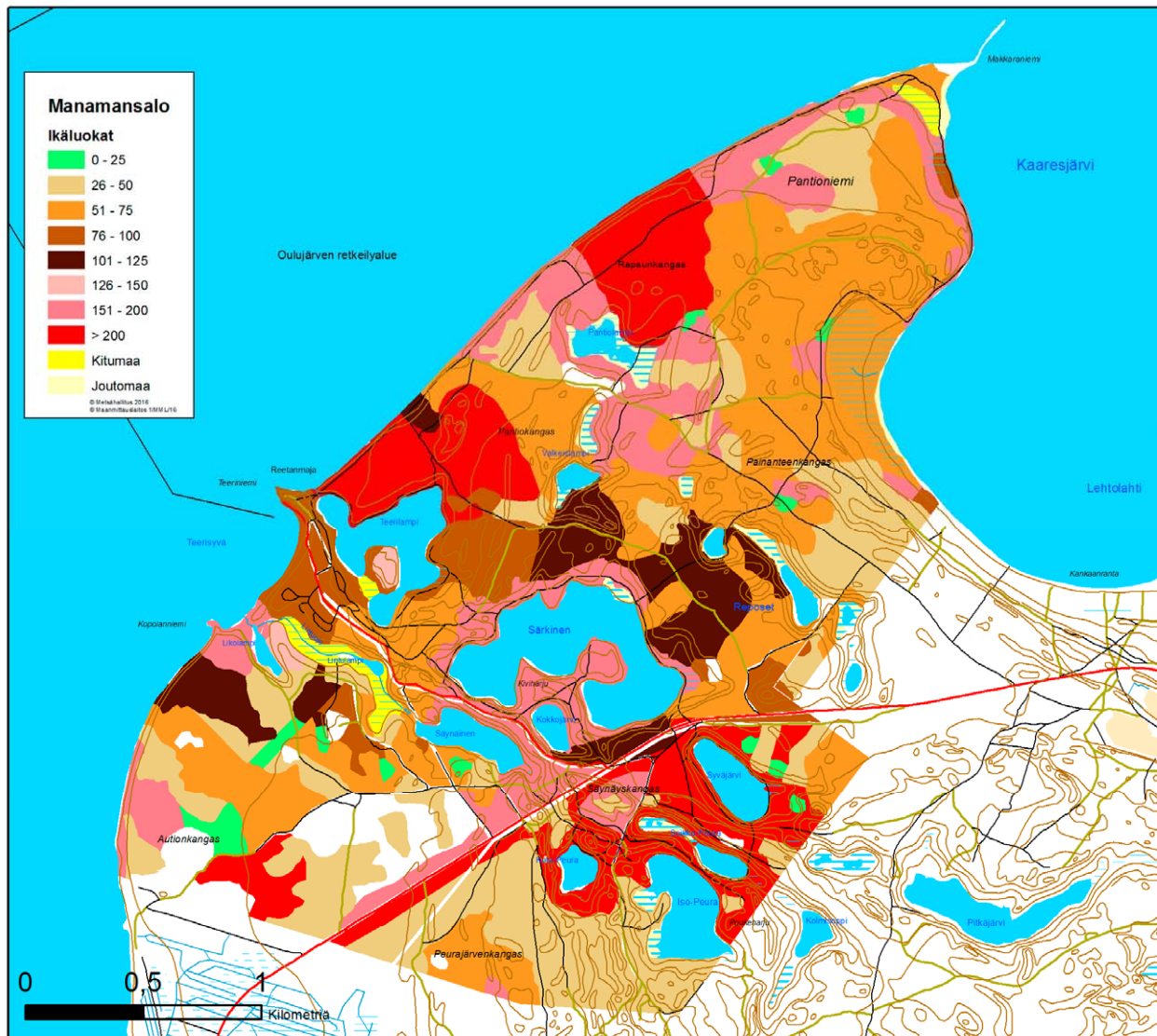
© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293



Kuva 12. Metsien käsittely retkeilyalueen saarissa

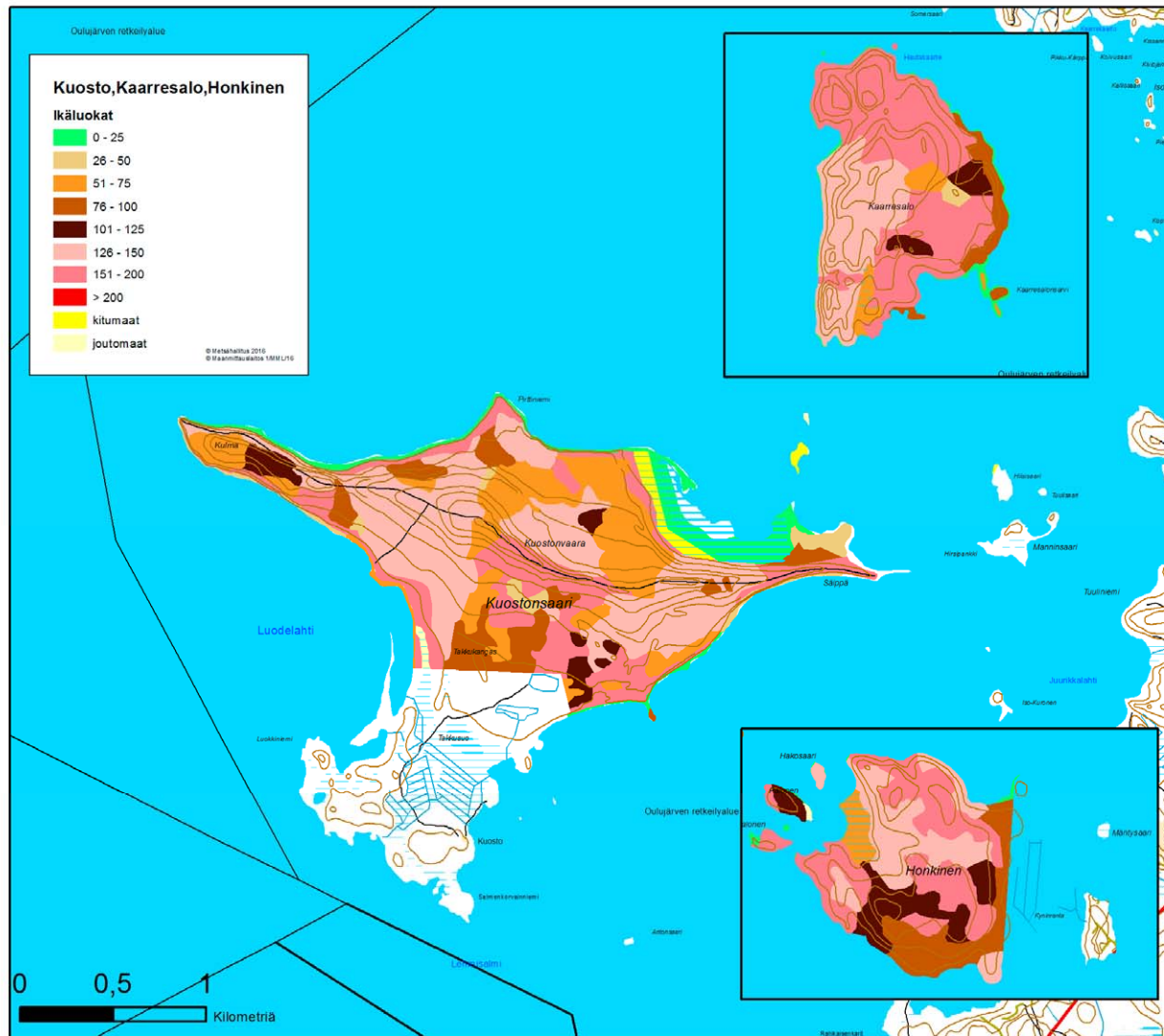
- Kuostonsaari
- Honkinen
- Kaarresalo

© Metsähallitus 2017, © Suomen ympäristökeskus 2017, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293



Kuva 13. Metsien ikäluokat retkeilyalueen Manamansalon osa-alueella

© Metsähallitus 2017,
© Suomen ympäristökeskus 2017, © Maanmittauslaitos 1/MML/17.



Kuva 14. Metsien ikäluokat retkeilyalueen saarissa:
 - Kuostonsaari
 - Honkinen
 - Kaarresalo

© Metsähallitus 2017,
 © Suomen ympäristökeskus 2017, Maanmittauslaitos 1/MML/17.

24 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	<input type="checkbox"/>	Laajennusalueet
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto retkeilyalueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.			
Suunnittelualueesta vastaavat tahot				
Metsähallitus vastaa suunnittelualueen valtion maista.				
Suojelualueiden perustamistoimet ja hallinta				
Toimenpide	Kuvaus			
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Toimenpide	Kuvaus			
Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten tekeminen	Tarvittavat luontomatkailu- ym. sopimukset tehdään, jatketaan ja tallennetaan tietojärjestelmään Metsähallituksen ohjeistuksen mukaisesti.			
Turvallisuus ja valvonta				
Toimenpide	Kuvaus			
Valvonta	Metsähallituksen henkilökunta tekee alueen valvontaa.			
Valmiudet	<input type="checkbox"/>	Öljyonnettomuussuunnitelma		
	<input checked="" type="checkbox"/>	Metsäpalontorjuntasuunnitelma	Yhteinen metsätalouden kanssa. Tarkistetaan vuosittain.	
Palvelurakenteiden turvallisuus	<input checked="" type="checkbox"/>	Rakennusten pelastussuunnitelma	Pelastussuunnitelmat pidetään ajan tasalla.	
	<input checked="" type="checkbox"/>	Rakennusten palotarkastus	Ohjeiden mukaiset palotarkastukset tehdään.	
	<input type="checkbox"/>	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnot	Koordinaattimerkinnot hankitaan uusiin kohdeopasteisiin. Viranomaisten mukaan nämä tiedot oltava tuvilla ja laavuilla	
	<input type="checkbox"/>	Pelastusyhteistyö	Harjoiteltu eri viranomaisten yhteistyönä viimeksi vuonna 2013.	

Yhteistyö						
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	Metsähallitus tekee yhteistyötä paikallisten asukkaiden ja alueen yrittäjien kanssa. Vaalan kunta on tärkein yhteistyötaho.					
Kansainvälinen yhteistyö	Rokuan Geopark -verkoston kautta tapahtuva yhteistyö					
Alueen hallintaan ja hoitoon liittyvät yhteistyötahot	Vaalan kunta, sopimusyrittäjät					
Alueen hallintaan liittyvät vakiintuneet yhteistyömuodot	<input type="checkbox"/>	Neuvottelukunta	<input checked="" type="checkbox"/>	Yhteistyöryhmä	<input type="checkbox"/>	Muu, mikä? Perustetaan Metsähallituksen tulosalueiden välinen yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on seurata ja edistää retkeilyalueen tavoitteiden toteutumista
Lisätietoja						
Metsähallituksen työryhmään kutsutaan Luontopalvelut, Laatumaa ja Metsätalous sekä leirintäaluetta hoitaja yrittäjä. Työryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Vetovastuu Luontopalvelujen virkistyskäytön prosessilla.						
Ohjausryhmä hyväksyi suunnitelman 20.12.2016 ja se on vahvistettu Metsähallituksen johtoryhmässä 3.4.2017						

25 Rakennuskanta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	<input type="checkbox"/>	Rakennuskanta
Selite	Suunnittelualueella voi olla rakennuksia ja rakennelmia, jotka eivät liity alueen suojeluarvoihin (kulttuuriperintöön) eivätkä virkistyskäyttöön. Tällaisia ovat mm. suojelualuehankintoihin liittyneet, vanhat asuin- ja lomarakennukset. Lomakkeelle kirjataan tällaiset rakennukset ja rakennelmat ja niihin liittyvät toimenpiteet.			
	Kohde	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
Valvonta / viranomaiskäyttö	Jylhänniemen valvontatupa ja sauna	Luontopalvelut / erätalous	2	Rakennusten, rannan ja tien kunnostamista valvontatarpeiden mukaisiksi erillisten suunnitelmien avulla.
Vuokrattu Vaalan kunnalle	Pikku Palosen maja ja sauna	Vaalan kunta	2	Vuokrasopimus voimassa vuoden 2018 loppuun.
Erityismääräykset				
Yksityiset suojelualueet				
Lisätietoja				

26 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat 2015			
Kohde	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Retkeilyalueen hoidon vuosikulut	50 000		Sisältää Manamansalon, huoltosopimuksen, rakennusten ja rakenteiden ylläpitokulut sekä vakituisten ja määräaikaisten henkilöiden henkilöstökulut.
Palveluvarustuksen uusinta ja korjaus Niskanselän saarissa		25 000	Kuoston Säipän laavu uusitaan, Reimikarin autiotupa ja rakenteet kunnostetaan sekä Honkisen ja Kaarresalon kodat kunnostetaan tai uusitaan erillisen suunnitelman mukaan. Kuoston Kulman maastoportaat uusitaan.
Teeriniemen veneväylän kunnostus	1 000	30 000	Teeriniemen satamaan tuleva veneväylä kunnostetaan paremmin sääolosuhteita kestäväksi tai poistetaan.
Teeriniemen sataman kunnostus		150 000	Kilpailutetaan sataman kunnostussuunnitelma ja -työ sekä rakennutetaan uusi vene-satama.
Kalastuslampien rantapitkosten uusinta		25 000	Laaditaan suunnitelma virkistyskäytön ja erätalouden tarpeiden mukaisten pitkostuksen uusinnasta, sekä uusitaan tarvittavat osiot. Muu tarpeeton pitkostus puretaan.
Kalastuslampien rantojen raivaus	500	4 000	Mahdollistetaan rantakalastus kalastuslampien rantojen puustoa raivaamalla.
Palveluvarustuksen purkaminen Manamansalossa		2 000	Puretaan ja poistetaan vähän käytettyjä retkeilyrakenteita Manamansalosta: Särkisen nuotiopaikka, Kota-Peuran nuotiopaikka ja Syväjärven nuotiopaikka.
Palveluvarustuksen purkaminen Niskanselän saarissa		3 000	Puretaan ja poistetaan vähän käytettyjä retkeilyrakenteita Niskanselän saarista: Karhusaaren laavu, Ylä-Mulkun nuotiopaikka, Ykspiston nuotiopaikka ja Kuoston Kulman nuotiopaikka. Em. kohteista luovutaan, ellei niille löydetä vaihtoehtoista kustannustehokassa ylläpitotapaa.
Palveluvarustuksen uusinta ja korjaus Manamansalossa		15 000	Särkisen laavu rakenteineen poistetaan ja paikalle rakennetaan lyhytaikaiseen käyttöön sopivampi palvelurakenne nuotiopaikkoineen erillisen suunnitelman mukaan. Särkisen palaneen kodan tilalle rakennetaan kota ympärivuotiseen käyttöön. Iso-Peuran ja Makkaraniemen takkatuvat kunnostetaan erillisen suunnitelman mukaan.
P-paikkojen yleisöpuuceitten kunnostus ja Syväjärven puuceen poisto		2 000	Iso-Peuran ja Särkisen puuceet kunnostetaan erillisen suunnitelman mukaan. Syväjärven p-paikan puucee poistetaan.
Kaarresalon laiturin kunnostus	500	5 000	Laaditaan suunnitelma ja kunnostetaan Kaarresalon laituri paremmin jääolosuhteita kestäväksi.

Jylhänniemen valvontatuvan tien kunnostus		2 000	Valvontatuvalle johtava tie kunnostetaan kaivinkonetyönä ja sorastetaan.	
Jylhänniemen valvontatuvan rannan kunnostus		500	Valvontatuvan ranta kunnostetaan kaivinkonetyönä mm. ruoppaamalla Metsähallituksen huolto- ja valvontaveneen käyttämisen tarpeet huomioiden.	
Teeriniementien sulkupuomi		1 000	Teeriniementien sulkupuomi hankitaan ja asennetaan Puronrannantien varteen talviaikaisen tienkäytön ohjaamiseksi.	
Retkeilyalueen varaston kunnostus Manamansalossa		10 000	Varasto ulkomaalataan ja katto tarkastetaan sekä suoritetaan mahdolliset huoltokorjaukset.	
Retkeilyalueen varaston sekajättekontin poisto		300	Peltinen sekajättekontti poistetaan ja jätteiden keruu ohjeistetaan viereiseen ekopisteeseen.	
Virkistyskäyttö yhteensä	52 000	274 800		
<i>Kalanistutukset</i>	<i>19 500</i>		<i>Sis. ALV 24 %</i>	
Eräpalvelut yhteensä	19 500			
<i>Ennallistaminen</i>				
<i>Lajistonhoito</i>				
<i>Vesistöjen pohjaeläintutkimukset/inventointi</i>				
<i>Luonnonsuojelun seurannat</i>				
Luonnonsuojelu yhteensä				
<i>Rakennusperintö</i>	<i>1 000</i>		<i>Rakennusten vuosihuollollisia toimenpiteitä</i>	
<i>Arkeologiset kohteet</i>	<i>1 000</i>		<i>Mahdollisten myrskytuhojen ym. jälkihoitotyöt</i>	
<i>Muu kulttuuriperinnön hoito</i>				
Kulttuuriperintö yhteensä	2000	50 000		
Laatumaan korvausinvestoinnit Teeriniemen leirintäalueella	56 000	234 000	Grillikotien uusinta/korjausta, vuokramökkien sisäpintojen korjausta, koneiden ja laitteiden uusintaa, kalusteiden uusintaa, vesikattojen korjausta jne. Kertaluonteisissa menoissa mm. Peuranmajan ja Karpalon peruskunnostus.	
Hallinto- ja muut kulut	58 000		Luontovalvojan ja suunnittelijan (1/4) työpanos sekä matkakulut.	
Kaikki yhteensä	185 700	558 800	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €	3,4 milj €

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

27 Ympäristövaikutusten arviointi						
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta					
Selite	Hoito- ja käyttösuunnitelmassa arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden ekologisia, sosiokulttuurisia ja taloudellisia vaikutuksia eli suunnitelmasta aiheutuvien muutosten oletettuja seurauksia. Ekologiset vaikutukset kohdistuvat lähinnä maisemaan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eläimistöön tai luonnon monimuotoisuuteen. Sosiokulttuuriset vaikutukset kohdistuvat ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen, yhdyskuntarakenteeseen, henkiseen tai aineelliseen kulttuuriperintöön. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat esim. luonnonvarojen hyödyntämiseen, työllisyyteen tai taloudelliseen tilanteeseen suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä. Hoito- ja käyttösuunnitelmien taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan lähinnä paikallistalouden tasolla. Arvioinnilla varmistetaan, että suunnitelman ratkaisut ovat sellaisia, ettei niiden toteuttaminen aiheuta haittaa suunnittelualueen ympäristölle. Toisaalta vaikutusten arviointi on keino tarkistaa suunnitelman linjausten oikeellisuutta: saadaanko asetettujen tavoitteiden avulla aikaan sellaisia hyötyjä, jotka edesauttavat suunnittelualueen koskevien päämäärien saavuttamista.					
Tavoite	Toimenpide	Vaikutuksen tyyppi			Vaikutuksen kuvaus	Riskit, haitat ja niiden vähentäminen
		Ekologinen	Sosiokulttuurinen	Taloudellinen		
Huolehditaan siitä, että retkeilyalueen maisemat ovat tulevaisuudessakin kävijöiden nautittavissa.	Maisemanhoito	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Maisemanhoidolla säilytetään tai jopa parannetaan alueen vetovoimatekijää eli kauniita maisemia.	Kävijöiden mielipiteet maisemasta vaihtelevat. On haettava sellaiset ratkaisut, jota suuri osa kävijöistä pitää hyvänä.
Retkeily- ja matkailutoiminta ei kuluta maastoa tai kasvillisuutta. Reittien kulumista seurataan.	Kulumisen seuranta	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Kulumisen seurannalla varmistetaan, että maasto ei kulu liikaa.	
Alueen palveluvarustus (rakennukset, rakennelmat ja reitit sekä opastus) on hyvässä kunnossa (laadun parantaminen)	Palveluvarustuksen ja opastusaineiston ylläpito.	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Alueen opastusviitoitukset ja -taulut ovat hyvässä kunnossa. Kävijöillä on tieto alueen palvelurakenteista. Rakenteiden kuntoa seuraamalla varmistetaan käytön turvallisuus ja edistetään viihtyisyyttä. Myös ulkomaalaisille asiakkaille on tarjolla opastusaineistoa eri kielillä.	Resurssien riittävyys. Hankerahoituksen hakeminen.

Alueella on tarjolla laadukkaita luontomatkailutuotteita	Yrittäjäyhteistyön tiivistäminen	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Yhteistyöyrittäjien henkilöstö on perehtynyt retkeilyalueen luontoon, kulttuuriin ja siellä toimimiseen. Laadukkaat palvelut lisäävät kävijätyytyväisyyttä ja veto-voimaisuutta. Yrittäjien tarjoamat palvelut täydentävät toisiaan.	Yhteistyön toimimattomuus voi johtaa tehottomuuteen ja resurssien päällekkäisyyteen.
Oulujärven retkeilyalueen imago säilyy myönteisenä ja markkinointi tehostuu	Markkinointi ja viestintä	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Markkinoinnilla ja viestinnällä tuetaan retkeilyaluetta, vahvistetaan sen vetovoimaa, lisätään alueen tunnettuutta ja houkutellaan alueelle uusia kävijöitä.	Resurssien puute.
Alueen vesissä elinvoimaiset kalastettavissa olevat kalakannat	Käytön ohjaus Kalojen istuttaminen	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Kalastusjärjestelyillä ja kalanistutusten suunnittelulla turvataan luontaisten lajien säilyminen lisääntymiskykyisenä. Istutettavien kalojen alkuperä ja terveystilanne varmistetaan ennen istutusta. Kaloja ostetaan vain laitoksilta, joilla on voimassa oleva terveyslupa.	
Alueen virkistys- ja maisema-arvot säilyvät metsätaloustoimenpiteiden yhteydessä metsätaloustalouden ja luontopalvelujen kesken, maisemanhoito	Toimenpiteiden suunnittelu yhteistyössä metsätalouden ja luontopalvelujen kesken, maisemanhoito	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Hyvä suunnittelu ja taitava toteutus voivat lisätä alueen maisema- ja virkistysarvoja. Maiseman erityisarvot voidaan saada paremmin esille.	Yhteistyön puute.
Alueella tehtävistä toimenpiteistä tiedotetaan sidosryhmiä ja alueen käyttäjiä	Tiedottaminen	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Käyttäjät ja sidosryhmät voivat tutustua suunniteltuihin toimenpiteisiin ja kertoa mielipiteensä niistä.	Sidosryhmien osallistaminen ei riittävä.
Kulttuuriperintökohteet pysyvät kunnossa/säilyvät	Kulttuuriperintökohteiden hoito	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Huolehditaan siitä, että rakennusperintökohteet pysyvät vuosihuollollisin toimenpitein käyttökelpoisessa kunnossa. Arvokkaiden muinaismuistokohteiden ympäristöä varotaan liialta kulumiselta. Myrsky- ym. vauriot huolehditaan pois välittömästi, mikäli ne uhkaavat kohdetta (muinaismuistokohde tai rakennusperintökohde).	

Alueen luontoarvot säilyvät.	Metsien käsittely	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Metsiä ei käsitellä alue-ekologisilla aarnimetsäkuviolla tai Natura-alueen luonnonmetsäkuviolla. Harjumetsien käsittelyssä ei tehdä maanmuokkauksia ja toimenpiteet toteutetaan talviaikaan. Osa harjumetsistä Kuostonsaarella voidaan jättää käsittelyn ulkopuolelle kehittämään aiempaa luonnontilaisempaan ja edustavampaan suuntaan. Hakkuut suunnitellaan maisemalliset arvot huomioiden.
Alueen luontoarvot säilyvät.	Jäkälän keruu	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Jäkälän keruu alueella on luvanvaraista. Lupaehdoilla varmistetaan, että alueella harjoitettava jäkälänkeruu rajoittuu valikoivaan koristejäkälän keruuseen ja keruumenetelmä eivät kuluta maastoa.
Alueen luontoarvot säilyvät.	Lintujen pesimäympäristöjen hoito	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Tehtyjen selvitysten perusteella Niskanselän tärkeät pesimäluodot ja -saaret sijoittuvat suunnittelualueen ulkopuolisille saarille ja luodoille, jotka muodostavat Natura-alueen Oulujärven lintusaaret. ⁵ Suunnitelma-alueella esiintyy muutamia lintujen pesimäympäristöinä toimivia kiviluotoja, mutta niillä ei ole umpeenkasvun uhkaa eikä hoitotarpeita.
Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta	Suunnitelmaa laadittaessa on käyty läpi suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden vaikutukset alueella esiintyviin luontodirektiivin nojalla suojeltuihin luontotyyppeihin ja lajeihin ja todettu, ettei suunnitelmalla ole haitallisia vaikutuksia näihin. Siten suunnitelma ei edellytä LsL 65-66 §:ien mukaista Natura-vaikutusten arviointia.				
Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenvedo	Suunnitelman ekologiset ympäristövaikutukset ovat positiivisia. Sosiokulttuuriset vaikutukset ovat positiivisia: alue tarjoaa monipuolisemmat mahdollisuudet virkistytymiseen. Retkeilypalveluita pyritään kehittämään kysynnän mukaan, ja kulttuuriperintöä tuodaan esille alueen opastuksessa ja viestinnässä. Alueen maisema- ja virkistysarvot otetaan entistä tarkemmin huomioon metsätalouden toimenpiteissä. Alueen kehittämisen myötä taloudelliset vaikutukset ovat positiivisia: kävijämäärä voi nousta uusien aktiviteettien myötä, lisääntyvän yhteistyön kautta ja markkinoinnin tehostamisella				

SEURANTA

28A Suunnitelman toteutuksen seuranta				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman toteutumista seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Toteutuksen seuranta kohdistuu suunnitelmassa määritettyihin toimenpiteisiin (ks. lomakkeet 19–25). Tällä lomakkeella esitetään seurattavat toimenpiteet ja käytettävät mittarit.			
Tavoite	Toteutuslomake	Toimenpide	Tulosmittari	Tavoiteaikataulu toteutukselle
Selvitetään alueen käyttöä.	21 A	Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset	Lkm, Kävijämääriä seurataan vuosittain	jatkuva
Tarkastellaan opasteiden määrä ja laatu ja tehdään suunnitelma päivityksestä. Samalla reittien kulkua ja lähtöpisteitä tarkennetaan.	21 B	Maasto-opastus- ja -viitoitussuunnitelma	Valmis suunnitelma	2014
Edellisen pohjalta tilataan ja pystytetään maastoon uusitut viitat ja opasteet.	21 B	Maasto-opastuksen ja -viitoituksen uusinta	Opasteiden lkm	Kun rahoitus saadaan
Parannetaan tiedonkulkua ja vuorovaikutusta.	21 A	Viestintä Markkinointi Osallistaminen	Tiedotteiden lkm Artikkeleiden lkm Tilaisuuksien lkm, osallistujien lkm	jatkuvaa
Kalastusjärjestelyt, istutukset ja valvonta tukevat alueen vetovoimaisuutta.	22	Kalastusasiat (käytön ohjaus, istuttaminen, valvonta)	Luvat lkm, vrk, saalis-palautteet	Vuosittain, seuranta KSSJ:n kautta
Alueen virkistyskäytön edellytykset ja maisema pysyvät hyvinä	23 B	Maisemanhoito Metsien käsittely	Palautteiden lkm kävijäytyvyysindeksi, hakkuupinta-ala, hoidettujen kohteiden pinta-ala	Jatkuvaa, kävijätutkimus

28B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Suunnitelman vaikuttavuutta seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, missä määrin asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan. Vaikuttavuus on siis toiminnalla aikaansaatu tavoitteiden suuntainen muutos. Vaikuttavuus voi olla myös suotuisan tilan säilymistä, mikäli se on suunnitelman tavoite.			
Päämäärä	Vaikuttavuusmittari	Mittarin kuvaus	Nykytila	Tavoitetila
Oulujärven retkeilyalueen matkailullinen veto-voima säilyy ja sen matkailukäytön tuottamat paikallistaloudelliset vaikutukset sekä retkeilyalueen kävijöilleen tuottamat terveyshyödyt kasvavat.	Käyntimäärät, kävijätyytyväisyys, rahan käyttö	Kävijätutkimuksen tuloksena kerättävää tietoa, palautteet, käyntimäärien kehitystä seurataan vuosittain		
Retkeilyalueella on hyvät mahdollisuudet kestävään luontomatkailuun ja yhteistyö matkailuyrittäjien kanssa on tehostunut (mm. markkinointi)	Yhteistyön määrä	Yhteistyösopimusten lukumäärä		
Tärkein vetovoimatekijä eli kauniit maisemat ja luonnon kokemisen mahdollisuus säilyvät. Retkeilyalue säilyy vetovoimaisena käyntikohteena	Kävijätyytyväisyys	Kävijätutkimus, palautteet		
Retkeilyreitit ja -opasteet ovat laadukkaita ja maastorakenteet ovat toimivia, turvallisia ja kestäviä.	Kävijätyytyväisyys Kuntoluokka	Kävijätyytyvyyttä seurataan kävijätutkimuksissa. Palvelurakenteiden kuntoa seurataan huollon yhteydessä.		
Arvokkaiden muinaismuisto- ja rakennusperintökohteiden säilyminen	Kuntoluokka	Kohteet eivät kunnoltaan ainakaan huonone		
Kalastuksen vetovoimaisuuden säilyminen	Myytyjen lupien määrä			
Luonnonmetsien pinta-ala säilyy ja edustavuus paranee.	Luontotyyppien pinta-ala ja edustavuus			
Lajiesiintymien elinvoimaisuuden turvaaminen	Laji-inventoinnit	Inventointien ja seurantojen tulokset		
Metsätaloutta harjoitetaan sopusoinnussa muiden käyttömuotojen kanssa	Kävijätyytyväisyys	Kävijätutkimus, palautteet		
Alueella harjoitetaan kestävä metsätaloutta.	Hakkuiden ja metsähoitotöiden pinta-ala	Hakkuiden ja hoitotöiden pinta-aloja seurataan vuosittain.		
Lisätietoja				

29 LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
1	Laine, A. ym.	Oulujoen - Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2015	Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus Kainuun ympäristökeskus	2009
2		OULUJOEN - IIOEN VESIENHOITOALUEEN TOIMENPIDEOHJELMA 2010–2015	Löytyy sähköisenä verkko-osoitteesta: www.ymparisto.fi	
3	Kiuttu, M.	Oulujärven Niskanselän alueen geologiset ja geomorfologiset erityispiirteet	Löytyy sähköisenä verkko-osoitteesta: www.rokuageopark.fi	2013
4	Karinkanta, V-M.	Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat harjut Kainuussa	Kainuun ympäristökeskuksen moniste	1999
5	Seväkivi, M-L.	Oulujärven lintusaaret -Natura-alueen nykytila ja hoitotarve	Selvitys, Kainuun ympäristökeskus	2009
6	SYKE & Metsähallitus	Natura 2000 -luontotyyppien inventointiohje, versio 5.2		2015
	Eduskunta	Ulkoilulaki 13.7.1973/606	Säädöskokoelma 606/1973	1973
	Metsähallitus	SutiGis-tietojärjestelmä		
	Metsähallitus	OmaisuusGis-tietojärjestelmä		
12	Oulujoen – Iijoen vesienhoitoalueen ohjausryhmä	Yhteistyöllä vesien hyvään tilaan: Oulujoen – Iijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelma vuosille 2016-2021	Raportti	

LIITTEET

Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta. *Liitetään julkaisuvaiheessa.*

Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotyypit

Liite 4. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Liite 5. Lausunntokooste

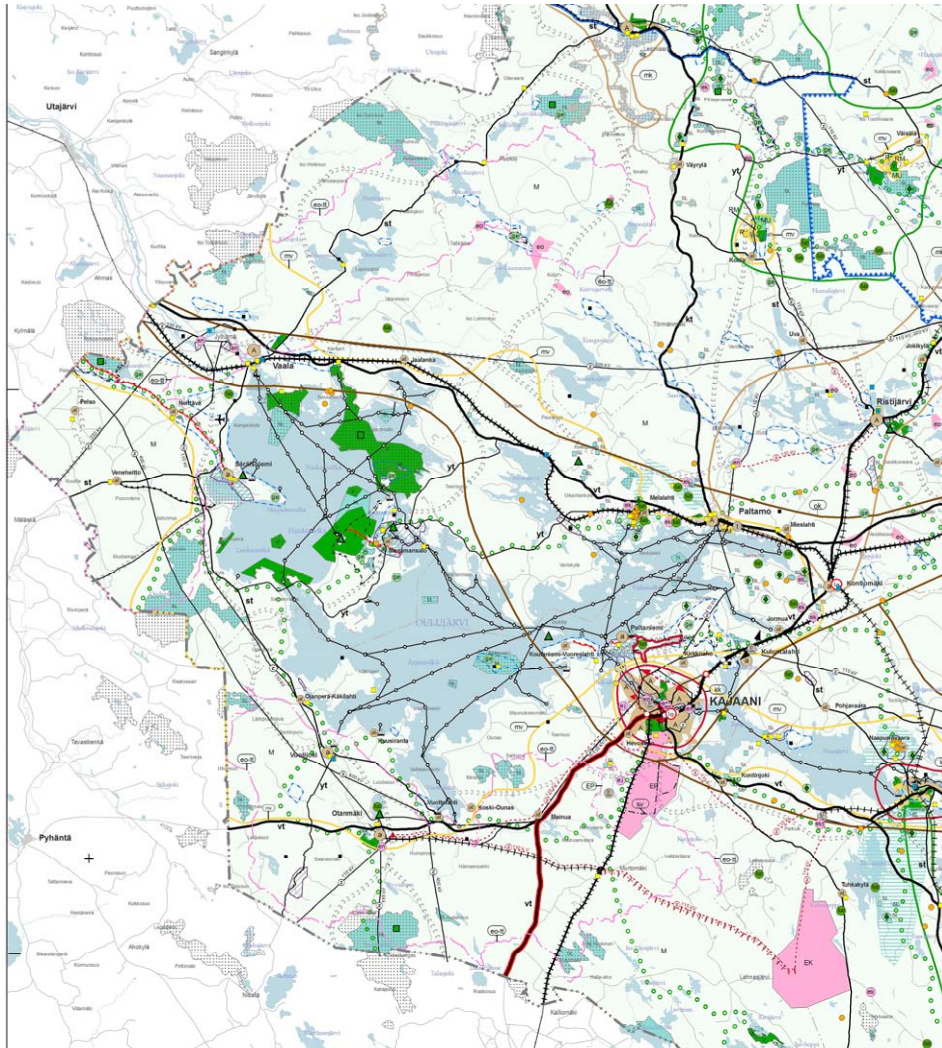
Liite 7. Kuvalliite. *Liitetään julkaisuvaiheessa.*

Liite 1. Yksityiset suojelualueet, hoidon ja käytön suunnittelussa huomioitavat kielletyt tai rajoitetut toiminnot ja käyttömuodot

Tunnus	Nimi	Pinta-ala (ha)	Liikkumisrajoitus aika	Liikkumisrajoitusala (ha)	Metsätalous ja ojitus	Maa-ainesten otto	Rakennusten, teiden rak.	Ennallistaminen ja l-hoito	Ratsastus	Maastopyöräily	Koiravaljakkoajelu	Koirien irtipito	Suun. ja muu kilpailu ja harj.	Maastotapahtumat, järj. leirit	Leirityminen	Metsästys	Hirven ajo	Kalastus	Polttopuun otto	Palvelurak. rakentaminen	Muu, mikä	Lisätieto
					<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
					<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
					<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
					<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
					<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
					<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
					<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	
Pinta-ala yhteensä (ha)		6,8	Rajoi- tusala (ha)																			
Lisätietoja																						

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta

www.kainuunliitto.fi



Liite 3. Natura 2000 -alueittaiset luontotyypit

Lomakepohjat Natura-aluekohtaisille luontotyyppi- ja lajistotiedoille.

Luontotyyppi-lomake täytetään erikseen kunkin suunnittelualueeseen kuuluvan Natura-alueen sekä tarvittaessa muiden merkittävien alueiden (esim. Metsähallituksen suojelun metsät, jotka eivät sisälly Natura-verkoston) osalta. Luontotyyppilomakkeen täyttöohjeet ovat samat kuin hoito- ja käyttösuunnitelman lomakkeella 6 A.

Natura 2000 -luontotyypit											
Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu									
Selite		Lomakkeella kuvataan suunnittelualueeseen sisältyvän Natura-alueen tai muun merkittävän alueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet alueittain. Edustavuus -käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvetoa Natura-tietokantalomakkeiden edustavuus ja luonnontilaisuus -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.									
Alue		Oulujärven saaret ja ranta-alueet FI1200104									
Luontotyyppi				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ¹¹							
Koodi	Luontotyyppi * = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
3160	Humuspitoiset lammet ja järvet	5 423						5 423			
7140	Vaihtumissuot ja rantasuot	22		11				11,1			
7160	Lähteet ja lähdesuot	0,1				0,1					
9050	Lehdot	3,1						3,1			
9010	Luonnonmetsät*	165	58			25	5	140	53		
9060	Harjumetsät	466						466			
91D0	Puustoiset suot*	13			6,14	5,0		8,0			
91E0	Tulvametsät	2,2								2,2	
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		6 094	58								
Luontotyyppien osuus Natura-alueesta (%)		96,5									
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja								
		Muu kuin Natura-luontotyyppi	223	Harjumetsien pinta-ala on arvioitu viimeisimmän Natura 2000 -luontotyyppien inventointiohjeen mukaan, jolloin Kuoston- ja Ärjänsaaren harjumuodostumat luetaan kokonaisuudessaan luontotyyppiin harjumetsät.							
		Ei inventoitu	0								
Kaikki kuvat yhteensä		6 317									
Yhteenveto											

¹¹ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyypin I kanssa.

Liite 4. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Suunnittelualueen lajistotiedot. Luettelossa lajiryhmä: L=Linnut, M=Muu selkärangaiset, S=Selkärangattomat, P=Putkilokasvit, I=Itiökasvit, Si=Sienet. Uhanalaisuus: E=Eri-tyisesti suojeltava, U=Muu uhanalaiseksi arvioitu, NT=Silmälläpidettävä, RT=Alueellisesti uhanalainen. Direktiivi: Lu II=Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV=Luontodirektiivin liitteen IV laji, Li I =Lintudirektiivin liitteen I laji, Li muutt.=Lintudirektiivin laji, muuttolintu. Määrä ja yksikkö -kenttään merkitään esimerkiksi yksilö- tai pesimäparien määrä alueella. Lisätietoja -kentässä voidaan esittää tarvittaessa tietoja esim. havaintopaikoista tai -ajankohdasta.

Mikäli lähettä ei ole erikseen mainittu, lähteenä on Natura-tietolomake.

Lajiluettelo						
Vastuuprosessi		Luonnonsuojelu				
Selite		Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävillä alueilla (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkoston) täytetään oma lomakkeensa.				
Alue		Suunnittelualue				
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
L	Suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	U			Metsähallituksen lintulaskenta
L	Karikukko	<i>Arenaria interpres</i>	U			Metsähallituksen lintulaskenta
L	Mehiläishaukka	<i>Pernis apivorus</i>	U			Metsähallituksen lintulaskenta
L	Uhanalainen laji		U			Metsähallituksen paikkatietojärjestelmä
L	Tylli	<i>Charadrius hiaticula</i>	NT			Metsähallituksen lintulaskenta
L	Kaakkuri	<i>Gavia stellata</i>	NT			Metsähallituksen lintulaskenta
L	Räyskä	<i>Sterna hirundo</i>	NT			Metsähallituksen lintulaskenta
L	Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT			Metsähallituksen lintulaskenta
L	Punajalkaviklo	<i>Tringa totanus</i>	NT			Metsähallituksen lintulaskenta
P	Metsänemä	<i>Epipogium aphyllum</i>	U		1 havaintopaikka	Hertta
P	Pohjannokkonen	<i>Urtica dioica</i> subsp. <i>sondenii</i>	RT		1 havaintopaikka	Hertta
P	Ruskopiirtoheinä	<i>Rhynchospora fusca</i>	NT		2 havaintopaikkaa	Hertta
P	Suovalkku	<i>Hammarbya paludosa</i>	NT		1 havaintopaikka	Hertta

Liite 5. Lausuntokooste

HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN KOHTA, LAUSUJA JA EHDOTUS	METSÄHALLITUKSEN KOMMENTTI	AIHEUTUNUT TOIMENPIDE HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMASSA
YLEISTÄ		
Oulujärven melojat ry: Suunnitelmassa puhutaan kanoottimelonasta, se on terminä väärä tässä yhteydessä ja tulee käyttää joko melonta tai kajakkimelonta	Korjataan tekstiin "melonta"	Korjattu tekstiin
Oulujärven melojat ry: Melontaharrastus ei ole viriämässä vaan vaikiintunut, jo vuodesta 2010 lähtien ja 80 jäsentä	Korjataan tekstiin	Korjattu tekstiin
Manamansalon kyläyhdistys ry: Ilmaisee huolensa alueen kehittämisen puolesta ja toivoo retkeilyalueen ja leirintäalueen kehitystyötä jatkettavan.	Kehitystyötä jatketaan, mutta tiukentuvan talouden reunaehdot vaikuttavat käytettävissä oleviin resursseihin.	
Manamansalon kyläyhdistys ry: Laaja lausunto, jossa esitetään koko Manamansaloon ulottuvia polkuja ja muita retkeilyrakenteita.	Koko saarta koskevan matkailuinfrastruktuurin rakentaminen on mahdollista toteuttaa esim. kyläyhdistyksen hankkeena, Metsähallitus toimii vain retkeilyalueella.	
Manamansalon kyläyhdistys ry ehdottaa rakenteita leirintäalueelle: <ul style="list-style-type: none"> • Säynäisenlammen kehittämistä aktiivitoimintaympäristöksi • Repolammille ja Valkeislammille uudet vuokramökkit • Luistelulatuverkosto 	Ehdotetaan mittavia uusinvestointeja alueelle. Näillä näkymin sellaiseen ei ole taloudellisia mahdollisuuksia.	
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus: Useita teknisiä ja sisällöllisiä virheitä tekstissä, mm. s. 9, Vaala sijaitsee Kainuun itäosassa s. 10, ei mainita rantojensuojeluohjelmaa s. 15, Natura-ohjelman toteutustapa kuvattu puutteellisesti s. 22, mainitaan virheellisesti suojeluperusteeksi lintudirektiivi s. 22, yhteenvedosta puuttuu ulkoilulaki s. 29, kuva 5 olisi hyvä näkyä korkeuskäyrät kartoissa 6 ja 7 esitetty informaatio ei ole kovin informatiivista mitta-kaavansa takia	Korjataan, paitsi kartoja ei koska ovat Metsähallituksen standardeja.	Korjattu
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, s.30 todetaan, että Ärjänsaaren Natura-luontotyyppien pinta-alat eivät sisälly luontotyyppien kokonaispinta-aloihin, lausuja kysyy, kuuluvatko Kuostonsaarten YSA-alueiden pinta-alat tähän kokonaisalaaan?	Vastaus, eivät kuulu koska suunnitelma kattaa vain valtion retkeilyalueen alueita.	

NYKYTILAN KUVAUS		
Vaalan kunta: Matkailutoiminta on keskittynyt Manamansaloon, mutta myös saarilla on merkitystä retkeilyalueen käytön ja tunnettuuden takia	Yleinen kommentti, linjassa suunnitelman kanssa	
Vaalan kunta ja Oulujärven melojat ry: Kunta ja matkailuyritykset tms. tekevät koko ajan työtä Oulujärven alueen kehittämiseksi. On tärkeää, että myös retkeilyaluetta kehitetään ja etsitään uusia toimintatapoja toiminnan ylläpitämiseksi	Yleinen kommentti, linjassa suunnitelman kanssa	
Vaalan kunta: Niskaselällä toimii kaksi yritystä ja melontaseura, joiden ansiosta melontaharrastus on lisääntynyt huomattavasti	Mainittu suunnitelmassa	
Vaalan kunta: Oulujärvi on osa Rokua Geoparkia, tällä on merkitystä matkailun kehittämisen kannalta kansainvälisesti.	Mainittu suunnitelmassa	
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus: Erätalous s. 46 todetaan riistakantojen olevan luontaisesti heikko, myös vieraspienpedot vaikuttavat kantoihin.	Lisätään	Lisätty
UHKA-ANALYYSI		
Vaalan kunta ja Oulujärven melojat ry: Suojelu- ja käyttöarvot, a.o. tulee lisätä oma kohta veneilylle, vesiretkeilylle, kalastukselle, hiihdolle ja moottorikelkkailulle	Suunnitelman tekninen rakenne ei mahdollista kaikkien mainittujen lisäämistä omiksi arvoikseen, lisätään selitteeseen	
Vaalan kunta: Manamansalon lammet eivät enää ole niin saalisvarmoja kalastuskohteita kuin ennen	Istutuksia on tietoisesti vähennetty, tavoitteena entistä enemmän luonnonmukainen kalasto.	
Vaalan kunta: Metsätaloustyöt on tehtävä säästäen ja luonnon monimuotoisuus sekä virkistys- ja matkailukäyttö huomioon ottaen. Vanhat metsät on kokonaisuudessaan suojeltava. Alueella ei saa tehdä avohakkuita.	Retkeilyalueella tehtävien metsätaloustoimien keinovalikoima on moninainen. Käsiteltävät ovat erityisesti luonnon- ja maisemansuojelua korostavia. Alueen vanhoissa metsissä tehdään pienimuotoisia, varovaisia uudistustoimenpiteitä. Natura 2000 -ohjelman mukaisissa boreaalisissa luonnonmetsissä hakkuita ei tehdä.	
Vaalan kunta: Vähäinen koristejäkälän keruu on mahdollista, jäkälän nosto poronrehuksi tulee kieltää.	Jäkälää voidaan kerätä luvanvaraisesti metsätalousalueilta. Lupaa myöntäessä arvioidaan toiminnan ympäristövaikutukset.	
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, s. 53 ehdottaa lisättäväksi, että hiekkarantojen umpeenkasvulla ja törmien metsittymisellä on myös maisemaa heikentävä vaikutus	Lisätään	Lisätty

TAVOITTEENASETTELU		
Vaalan kunta ja Oulujärven melojat ry: Vision pitää suuntautua tulevaisuuteen, oletetaan aktiviteettien lisääntyvän; visiota päivitettävä. Tulevaisuudessa erilaiset aktiviteetit ja yritysten sekä yhdistysten järjestämät ohjelmapalvelut lisääntyvät Oulujärvellä.	Visiota tarkennetaan	Uusi visio: Oulujärven suurjärven ja saarten sekä Manamansalon harjualueiden tasokas virkistys-, kalastus- ja matkailukohde on kansainvälisesti kiinnostava ja verkostoitunut UNESCO:n Geopark alue. Ainutlaatuiset luonnonalueet ja ajanmukaiset palvelut tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia luontomatkailuun sekä luonnossa virkistäytymiseen. Retkeilyaluetta kehitetään asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti yhteistyössä paikallisten toimijoiden kesken.
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus: Olisi perusteltua tarkastella myös harjumetsien luontotyyppille asetettuja tavoitteita.	Lisätään tavoite	Lisätty
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus: Lause ”metsätalouden rooli retkeilyalueella on selkeä” ilmaisu on epäselvä, mitä tarkoitetaan?	Tarkennetaan: Retkeilyalueella harjoitetaan alueen luonteen huomioon ottavaa metsätaloutta	Lisätty
TOTEUTUS		
Vaalan kunta: Retkeily- ja matkailuvyöhykkeeseen pitäisi myös kuulua Vaalan lähisaaret, saarten palveluilla pitäisi olla kysyntään ja tarpeeseen perustuva hoitoluokitus	Kaikki retkeilyalueen saaret ovat vaikeasti tavoitettavissa ja siksi ne on rajattu syrjävyöhykkeeseen. Syrjävyöhykkeessä voi myös olla palveluja	
<ul style="list-style-type: none"> Manamansalon leirintäaluetta tulisi kehittää lapsiperheitä paremmin palveleviksi, mm. leikkipaikan uusiminen olisi tarpeen. 	Kuuluu normaaliin ylläpitoon	
<ul style="list-style-type: none"> Leirintäalueelle esitetään investoitavaksi 1–2 paremman palvelutason mökkiä. 	Investoinnit joudutaan harkitsemaan erittäin tarkoin	
<ul style="list-style-type: none"> Palveluvarustuksen purkaminen saarissa, purkamisen sijaan tulisi sopia niiden hoidosta käyttäjien kanssa. 	Poistettavaksi päätetyille kohteille haetaan vaihtoehtoista ylläpitäjää	
Vaalan kunta ja Oulujärven melojat:		
<ul style="list-style-type: none"> Karhusaaren taukopaikka voidaan purkaa, rakenteet voi siirtää esim. Ylä-Mulkkuun. 	Suunnitelmassa	
<ul style="list-style-type: none"> Ylä-Mulkun nuotiopaikka ja vessa on säilytettävä, koska se on ainoa isommille veneille sopiva luonnonsatama. Se on myös suosittu jäähihtokohde, joten vessa on tarpeen. Rantautumislaituri olisi myös tarpeellinen. 	Luonnonsatama on hyvä, tutkitaan, löytyykö vaihtoehtoista ylläpitäjää.	
<ul style="list-style-type: none"> Ykspisto on keskeisellä paikalla, tulisi kehittää yhdessä Säräisniemiäisten kanssa 	Tutkitaan, löytyykö vaihtoehtoista ylläpitäjää	
<ul style="list-style-type: none"> Esitetään laitureihin liittyviä täydennyksiä: <ul style="list-style-type: none"> Melontalaituri Kaarresalon laiturin yhteyteen Kuoston laituri kajakeille sopivaksi Reimikarin laiturit vaativat parantamista, jääolosuhteet ja vedenpinnan vaihtelu huomioitava. 	Pienipiirteistä suunnittelua, kirjataan palautteena ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan	

Manamansalon kyläyhdistys: Tulentekopaikkojen poistaminen ei ole perusteltua, ennemminkin niitä pitää lisätä, myös siksi, että maasto on tulenarkaa.	Rajalliset resurssit joudutaan kohdentamaan eniten käynteille paikoille.	
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, uhkatekijöiden torjuminen: Maiseman ja virkistyskäytön kannalta tärkeimpien hiekkarantojen hoitaminen esim. pensaikkoja poistamalla edistäisi päämäärän toteutumista.	Lisätään	Lisätty
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, s. 68 Reimikarin autiotuvan kunnostamisesta: Ensin tulisi pohtia kohteen todellinen tarve ja merkitys.	Suunnitelmassa on päätetty, että kohde säilytetään	
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, s. 62 ehdottaa pohdittavan, miten salassapidettävän lajin pesimäaikainen suoja pystytään turvaamaan, lähinnä kyse kevätaikaisesta moottorikelkkailusta.	Moottorikelkkailua vesialueilla vaikea estää, kieltojen asettaminen ja tiedottaminen toisi pesintää liaksi julkisuuteen	Ei muutosta suunnitelmaan
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, metsätalous ja maisemanhoito s. 77 muistuttaa, että uhanalaisen salassapidettävän lajin pesintä tulee ottaa huomioon metsätaloustoimien suunnittelussa ja toteutuksessa.	Lisätään	Lisätty
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, metsien käsittely Kuostonsaaressa s. 81 lausuja esittää, että harjun etelä- ja pohjoisrinteet jäisivät toimenpiteiden ulkopuolelle ja että pohjoispuolella käsittelyn ulkopuolelle jätettävän alueen tulisi ulottua suoalueen reunaan saakka.	HKS-suunnitelma on yleispiirteinen, hakkuiden toimenpidesuunnitelmissa tutkitaan, miten lausunto voidaan ottaa huomioon	
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI		
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus: Luvussa puhutaan boreaalisten luonnonmetsien määrästä, mutta harjumetsien tilaa ja tulevaisuutta ei tarkastella.	Lisätään	Lisätty
Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, lausuu, että Kuostonsaaressa tavoitteena tulisi myös olla harjumetsien edustavuuden lisääminen.	Lisätään	Lisätty
SEURANTA		
-		

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 224 Snickars, M., Arnkil, A., Ekebom, J., Kurvinen, L., Nieminen, A., Norkko, A., Riihimäki, A., Tapponen, T., Valanko, S., Viitasalo, M. & Westerborn, M. 2016: Assessment of the status of the zoobenthos in the coastal waters of western Uusimaa, SW Finland – a tool for management. 53 s.
- No 225 Kurvinen, L., Arnkil, A., Ekebom, J., Björkman, U., Sahla, M., Ivkovic, D., Riihimäki, A. & Haldin, M. 2017: Meri- ja rannikon luonnonsuojelualueiden tietotarpeet – MeriHOTT-hankkeen loppuraportti. 88 s.

Sarja B

- No 228 Muhonen, J. 2017: Suomen luontokeskus Haltian asiakastutkimus 2015. 42 s.
- No 229 Lehtonen, L. 2017: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 74 s.

Sarja C

- No 142 Metsähallitus 2016: Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 139 s.
- No 143 Metsähallitus 2016: Urho Kekkosen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 166 s.
- No 144 Meahciráđđehus 2017: UK-álbmotmeahci, Soabbada luonddumeahci, Kemihaara meahcceguovllu sihke Vaaranaapa, Nalka-aapa ja Uura-aapa jekkiidsuodjalanguovlluid dikšun- ja geavahanplána. 167 s.
- No 145 Metsähallitus 2017: Kevon luonnonpuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 178 s.
- No 146 Metsähallitus 2017: Kolin hoito- ja käyttösuunnitelma. 171 s.
- No 147 Nylander, M. 2017: Repoveden luontomatkailusuunnitelma – Repovesi 2025. 52 s.
- No 148 Metsähallitus 2017: Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 107 s.
- No 149 Meahciráđđehus 2017: Geavu luonddumeahcci ja Natura 2000 -guovllu dikšun- ja geavahanplána. 180 s.
- No 150 Metsähallitus 2017: Pihlajaveden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2011–2020. 82 s.
- No 151 Metsähallitus 2017: Mustarinnantunturin ja Kiekkikairan hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2029. 86 s.
- No 152 Metsähallitus 2017: Haapakeitaan alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 94 s.
- No 153 Kyöstilä, M., Sulkava, P., Ylläsjärvi, I. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston reitistösuunnitelma. 73 s.

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-295-195-3 (pdf)

julkaisut.metsa.fi